

U N I V E R Z I T A K A R L O V A

Právnická fakulta

Tomáš Strakatý

**PRÁVA Z VADNÉHO PLNĚNÍ V KUPNÍ SMLOUVĚ
S ÚČASTÍ PODNIKATELE**

RIGHTS ARISING FROM DEFECTIVE PERFORMANCE OF CONTRACTS OF SALE
INVOLVING AN ENTREPRENEUR

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Tomáš Horáček, Ph.D.

Katedra obchodního práva

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu) : 7.3.2018

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracoval samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Prohlašuji rovněž, že vlastní text diplomové práce včetně poznámek pod čarou obsahuje celkem 182.133 znaků (tj. 101,185 normostran).

Tomáš Strakatý

V Praze dne 7.3.2018

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval JUDr. Tomáši Horáčkovi, Ph.D. za jeho cenné rady a připomínky, které mi dával v průběhu psaní diplomové práce. Vřele tímto děkuji i mé rodině, přítelkyni Veronice a blízkým přátelům, neboť právě oni mi byli v průběhu celého studia velkou oporou.

Obsah

1	Úvod	1
2	Subjekt, předmět a místo koupě	3
2.1	Podnikatel jako subjekt koupě	4
2.2	Předmět koupě	7
2.3	Místo koupě	8
3	Povinnosti z vadného plnění	10
3.1	Úprava povinností z vadného plnění a její dispozitivnost	12
3.2	Vztah povinností z vadného plnění a povinnosti k náhradě škody	13
3.3	Záruka za jakost	15
3.4	Vadné splnění	17
3.5	Limitace práv z vadného plnění	21
4	Vady a jejich typologie	23
4.1	Typologie vad	24
4.1.1	Vady faktické	24
4.1.1.1	Vady jakosti a provedení	25
4.1.1.2	Plnění aliud	26
4.1.1.3	Vady v dokladech	27
4.1.1.4	Vady množství	28
4.1.2	Právní vady	29
5	Vznik práv z vadného plnění a liberační důvody	33
5.1	Vznik práv z vadného plnění a přechod nebezpečí škody na věci	33
5.2	Liberační důvody	35
5.2.1	Užití předané věci prodávajícím	35
5.2.2	Vady zřejmé již při uzavření kupní smlouvy	36
5.2.3	Převod věcí úhrnkem	38
5.2.4	Liberace u právních vad	38
6	Zjištění vad a jejich notifikace	40
6.1	Zjevné a skryté vady	40
6.2	Prohlídka předmětu koupě	41
6.3	Notifikace vad	43
6.4	Právní následky pozdního oznámení vad	46
6.4.1	Vědomé vady	48

6.5	Postup po notifikaci	49
7	Jednotlivá práva z vadného plnění	51
7.1	Vady způsobující podstatné a nepodstatné porušení smlouvy.....	51
7.2	Práva z vad způsobujících podstatné porušení smlouvy a jejich uplatňování	53
7.3	Práva z vad způsobujících nepodstatné porušení smlouvy a jejich uplatňování ..	55
7.4	Náhrada účelně vynaložených nákladů	57
7.5	Jednotlivá práva z vadného plnění	58
7.5.1	Odstranění vady dodáním nové věci	58
7.5.2	Odstranění vady dodáním chybějící věci	60
7.5.3	Odstranění vady opravou věci	60
7.5.4	Přiměřená sleva z kupní ceny	62
7.5.5	Odstoupení od smlouvy.....	64
8	Vybrané otázky práv z vadného plnění specifických předmětů koupě	67
8.1	Vybrané otázky práv z vadného plnění nemovité věci	67
8.2	Vybrané otázky práv z vadného plnění obchodního závodu	69
9	Závěr.....	72
	Seznam zkratk	74
	Seznam použitých zdrojů	75
	Abstrakt	82
	Klíčová slova.....	82
	Abstract.....	83
	Key words	84

1 Úvod

Koupě a prodej věcí je jednou z nejčastějších činností, kterou se podnikatelé při své podnikatelské činnosti zabývají. Druhou stranou kupní smlouvy, jíž je účasten podnikatel, mohou být další podnikatelé, nepodnikatelé nebo spotřebitelé. Z toho se pak odvíjí příslušný právní režim, který na daný závazek zřízený kupní smlouvou dopadá. Materií práv z vadného plnění v kupní smlouvě s účastí podnikatele proto shledávám tak rozsáhlou, že by její komplexní zpracování překračovalo kvantitativní limity této práce. Po dohodě s vedoucím diplomové práce se proto v této práci budu zabývat právy z vadného plnění v kupní smlouvě, jíž jsou účastni výhradně podnikatelé. Uvedené materií v širším kontextu bych se chtěl věnovat dále v rámci své budoucí publikační činnosti.

Nejenom v oblasti závazkového práva došlo v relativně nedávné době k zásadní změně. Nabytím účinnosti zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (zkr. OZ) došlo, vzdor předchozí právní úpravě, ke sloučení závazků obchodní a neobchodní povahy do jednoho soukromoprávního kodexu. V současném právním řádu proto již nenajdeme explicitní rozdělení úpravy na obchodněprávní a občanskoprávní, která by byla každá zasazena do samostatného právního předpisu. To však nemění nic na tom, že je i nadále nutné rozlišovat závazky obchodní a neobchodní povahy, neboť ty se v mnoha aspektech od sebe liší.

Znalost této materie považuji za zcela zásadní pro kohokoliv, kdo úspěšně vystudoval veřejnou vysokou školu právního zaměření. Setkávám se s ní často při své praxi v advokátní kanceláři a stejně tak i v mém soukromém životě. Uvedené téma jsem si vybral proto, abych si prohloubil znalosti v této oblasti smluvního závazkového práva, které jsem doposud nabyt.

Mezi hlavní cíle této práce patří identifikace a následná analýza problematických aspektů pojících se k právům z vadného plnění při koupi mezi podnikateli, která bude z povahy věci zasazena do komplexní deskripce práv z vadného plnění. Současná právní úprava bude místy komparována především s předchozí obchodněprávní úpravou, která byla obsažena v zákoně č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (zkr. ObchZ). Nelze pak opomenout ani úpravu mezinárodní koupě dle Úmluvy OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží (zkr. VÚ), která byla inspirativním zdrojem současné úpravy. Z evropských textů bude místy přihlíženo ke Draft Common Frame of Reference (zkr. DCFR) a návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady 2011/0284 (COD) ze dne 11. října 2011 o

společné evropské právní úpravě prodeje (zkr. CESL). V průběhu práce bude reflektována i rozhodovací praxe českých soudů, jež k tomuto tématu doposud vznikla. Ta totiž z povahy věci bude zčásti aplikovatelná i za současné právní úpravy.

Úvodem této práce budou vymezeny prvky, které jsou určující pro stanovení rozhodného právního režimu koupě, jemuž bude závazek stran kupní smlouvy podřízen. Poté budou charakterizovány samotné povinnosti z vadného plnění prodávajícího. Dále se budu věnovat pojetí vad, vzniku povinností z vadného plnění a poté samotnému reklamačnímu procesu, u kterého bude kladen důraz na aplikovatelnou judikaturu soudů. Samostatná kapitola bude věnována analýze jednotlivých práv z vadného plnění, u níž nebude chybět reflexe relevantní rozhodovací praxe soudů. Závěrečná kapitola se bude věnovat problematičným aspektům práv z vadného plnění kupní smlouvy, jejímž předmětem je nemovitost či obchodní závod.

Z toho důvodu by jedním z výsledků této práce měla být identifikace a analýza problematičných aspektů práv z vadného plnění při koupi mezi podnikateli, které teorie považuje za sporné nebo jim dokonce nevěnuje větší pozornosti. Uvedená analýza bude zasazena do komplexní deskripce tohoto institutu, jež z povahy věci považuji za nezbytnou, a která bude obohacena o stále aplikovatelnou rozhodovací praxi soudů. V práci budu vyjadřovat vlastní názor a snažit se hledat možná výkladová východiska, jimiž by bylo možno problematičké aspekty překlenout.

2 Subjekt, předmět a místo koupě

Soukromoprávní úprava je založena na tripartici osob rozeznávající subjekty práva podnikatelské, nepodnikatelské a spotřebitelské povahy. Právní postavení jednotlivých subjektů práva se liší. Tato odlišnost spočívá především v míře ochrany, jež je zákonodárcem jednotlivým subjektům poskytována. Zjednodušeně řečeno platí, že spotřebiteli právní úprava přiznává nejvyšší úroveň ochrany, kdežto podnikatel bude osobou nejméně chráněnou.¹ Právní režim závazků obchodněprávní povahy se z povahy věci od závazků neobchodněprávní povahy liší. Vzhledem k již zmíněné změně právní úpravy ztratilo na aktuálnosti výslovné dělení obchodněprávních závazků (dříve obchodních závazkových vztahů) na obchody relativní, absolutní a fakultativní, jež byly upraveny v ust. § 261 a § 262 ObchZ.² Subjekty práva však stále mají jako za předešlé právní úpravy rozdílná právní postavení, k nimž se pojí různé právní principy a pravidla, a proto je stále podstatné právní režimy těchto závazků od sebe navzájem odlišovat.

Zákonodárce zcela oprávněně považuje podnikatele za profesionála a klade na něho vyšší nároky než na nepodnikatele. Od podnikatele se při jeho právním styku očekává kvalifikovaná úroveň znalostí, zkušeností a pečlivosti. V závazcích obchodněprávní povahy je proto zpravidla upuštěno od pravidel, která jsou jinak z důvodu ochrany nepodnikatelů žádoucí. Jednou ze základních premis zákonné úpravy závazků obchodní povahy je totiž zajištění flexibilního obchodního styku podnikatelů. I mezi podnikateli však existuje značná nerovnost, zejména v oblasti odborné kvalifikace, zkušeností a ekonomické síly. Proto ani podnikatelé nejsou automaticky zbaveni jakékoliv zákonné ochrany poukazem na jejich statut profesionála. Totiž i v rámci závazků obchodní povahy je nutné dbát zřetele například na principy ochrany slabší strany zakotvené v ust. § 433 odst. 1, 2 OZ.³

Jak již bylo uvedeno v úvodu této práce, jejím předmětem budou práva a povinnosti z vadného plnění v kupní smlouvě s účastí výhradně podnikatelů. Pro stanovení právního

¹ Podrobněji viz PELIKÁNOVÁ, Irena a PELIKÁN, Robert. In: ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan, FIALA, Josef a kolektiv. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek I.* Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014. ISBN 978-80-7478-369-2. S. 953-954.

² Podrobněji viz PELIKÁNOVÁ, Irena. *Obchodní právo – komparativní rozbor. 4. díl.* Praha: ASPI, 2009. ISBN 978-80-7357-428-4. S. 39-49.

³ Podrobněji viz JOSKOVÁ, Lucie. In: ČERNÁ, Stanislava, ŠTENGLOVÁ, Ivana, PELIKÁNOVÁ, Irena, DĚDIČ, Jan a kolektiv. *Obchodní právo – podnikatel, podnikání, závazky s účastí podnikatele.* 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. ISBN 978-80-7552-333-4. S. 395-397.

režimu, jenž se aplikuje na právní poměry⁴ koupě mezi podnikateli, tedy *business to business* (zkr. B2B), bude vhodné vymezit tři pomocná kritéria. Prvním z nich je pojem a pojetí osoby podnikatele coby jednoho z možných subjektů koupě. Druhým kritériem, od něhož se odvíjí rozhodný právní režim, je skutečnost, co je v daném případě předmětem koupě. Posledním kritériem je pak místo koupě.

2.1 Podnikatel jako subjekt koupě

Zákonodárce podnikatele definuje pomocí definičních znaků činnosti, kterou podnikatel vykonává, a jež se nazývá podnikáním. Tyto definiční znaky lze vyčíst z ust. § 420 odst. 1 OZ, které stanoví, že „*Kdo samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku, je považován se zřetelem k této činnosti za podnikatele.*“. Uvedené definiční znaky musí být splněny kumulativně, aby byla činnost považována za podnikání.⁵ Podnikání tak není vázáno na skutečnost, že byla tato činnost podnikateli úředně povolena (resp. povolena), nýbrž na splnění uvedených kumulativních kritérií. Z výše uvedeného vyplývá, že určující je proto fakticita výkonu dané činnosti.⁶ Pokud by byla určitá činnost právními předpisy zcela zapovězena, nemůže být taková činnost považována ani za podnikání v právním smyslu. Nutno pak podotknout, že v souladu s ust. § 5 odst. 2 OZ nemůže být zpochybněna povaha nebo platnost právního jednání jen proto, že osoba neměla podnikatelské oprávnění nebo jí byla daná činnost zakázána.

U osob zapsaných v obchodním rejstříku není v souladu s fikcí dle ust. § 421 odst. 1 OZ třeba zkoumat charakter jimi vykonávané činnosti. Za podnikatele se totiž považují bez dalšího.⁷ Za podnikatele bude v souladu s vyvratitelnou právní domněnkou zakotvenou v ust. § 421 odst. 2 OZ považována i osoba, která disponuje živnostenským či jiným

⁴ Současná právní úprava upustila od užívání pojmu právní vztah, který nahradila pojmem právní poměr. J. Fiala však dovozuje, že tyto pojmy lze *cum grano salis* užívat jako synonyma, byť uzavírá, že sémanticky jisté odlišnosti vykazují. Srov. FIALA, Josef. In: PRAŽÁK, Zbyněk, FIALA, Josef, HANDLAR, Jiří a kolektiv. *Závazky z právních jednání podle občanského zákoníku. Komentář k § 1721 – 2893 OZ*. Praha: Leges, 2017. ISBN 978-80-7502-158-8. S. 1.

⁵ Podrobněji viz DĚDIČ, Jan. In: ČERNÁ, Stanislava, ŠTENGLOVÁ, Ivana, PELIKÁNOVÁ, Irena, DĚDIČ, Jan a kolektiv. 2016. op. cit. s. 58-61.

⁶ Výkladové stanovisko č. 22 Expertní skupiny Komise pro aplikaci nové civilní legislativy při Ministerstvu spravedlnosti ze dne 9.4.2014 k pojmu podnikatel podle občanského zákoníku [online]. 2014 [cit. 24.2.2018]. Dostupné z: http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/Stanovisko_22.pdf.

⁷ Podrobněji viz DĚDIČ, Jan. In: ČERNÁ, Stanislava, ŠTENGLOVÁ, Ivana, PELIKÁNOVÁ, Irena, DĚDIČ, Jan a kolektiv. 2016. op. cit. s. 61-62.

veřejnoprávním oprávněním. Domnělý podnikatel pak může domněnku vyvrátit, prokáže-li, že fakticky nepodniká a podnikatelské oprávnění tak nevyužívá. Důkazní břemeno k prokázání této skutečnosti leží na domnělém podnikateli.⁸ Nutno podotknout, že současná koncepce podnikatele doznala oproti předchozí koncepci zakotvené v ust. § 2 odst. 2 písm. b), c) ObchZ změn. Předchozí obchodněprávní úprava totiž označovala za podnikatele tu osobu, která disponovala příslušným veřejnoprávním podnikatelským oprávněním a nebrala v potaz skutečnost, zda je činnost osobou fakticky vykonávána.

Naplnuje-li daná činnost znaky podnikání či osobě svědčí výše uvedené právní domněnky, považuje se osoba za *plnoprávného podnikatele*, a tím na ni dopadají veškerá soukromoprávní pravidla o podnikatelích. U některých institutů, například u prokury zakotvené v ust. § 405 a násl. OZ, se pak přímo vyžaduje, aby pro možnost jejího udělení byl podnikatel zapsán v obchodním rejstříku.⁹ Mezi tato soukromoprávní pravidla se řadí kupříkladu vyloučení možnosti domáhat se zrušení smlouvy při neúměrném zkrácení nebo neplatnosti lichevní smlouvy dle ust. § 1797 OZ.

Občanský zákoník ve svém ust. § 420 odst. 2 upravuje osobu *neplnoprávného podnikatele*, která se za podnikatele považuje jen pro určité stanovené účely. Ustanovení o podnikatelích se na ni užijí jen v rozsahu stanoveném zákonem, nikoliv v plném rozsahu jako je tomu u plnoprávného podnikatele.¹⁰ Posledně uvedené ustanovení stanoví, že „*Pro účely ochrany spotřebitele a pro účely § 1963 se za podnikatele považuje také každá osoba, která uzavírá smlouvy související s vlastní obchodní, výrobní nebo obdobnou činností či při samostatném výkonu svého povolání, popřípadě osoba, která jedná jménem nebo na účet podnikatele.*“ Důvodem pro zakotvení osoby neplnoprávného podnikatele je zejména skutečnost, že osoba nemusí vykazovat veškeré kumulativní definiční znaky dle ust. § 420 odst. 1 OZ (či splňovat výše uvedenou fikci či domněnku), avšak postavení spotřebitelů k této osobě bude zpravidla nerovnoměrné a vyžaduje proto určitou vyšší míru regulace.¹¹ Může se

⁸ Podrobněji viz PELIKÁNOVÁ, Irena a PELIKÁN, Robert. In: ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan, FIALA, Josef a kolektiv. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek I.* 2014. op. cit. s. 960-962.

⁹ Podrobněji viz DĚDIČ, Jan. In: ČERNÁ, Stanislava, ŠTENGLOVÁ, Ivana, PELIKÁNOVÁ, Irena, DĚDIČ, Jan a kolektiv. 2016. op. cit. s. 62-63.

¹⁰ Podrobněji viz DĚDIČ, Jan. In: ČERNÁ, Stanislava, ŠTENGLOVÁ, Ivana, PELIKÁNOVÁ, Irena, DĚDIČ, Jan a kolektiv. 2016. op. cit. s. 63-65.

¹¹ Podrobněji viz PATĚK, Daniel. In: ČERNÁ, Stanislava, ŠTENGLOVÁ, Ivana, PELIKÁNOVÁ, Irena, DĚDIČ, Jan a kolektiv. 2016. op. cit. s. 405-406.

jednat například o neziskovou organizaci při uzavírání smlouvy související s vlastní činností se spotřebitelem.

Vzhledem k tomu, co bylo uvedeno výše, nemůže být za podnikatele zásadně považována například pobočka dle ust. § 503 odst. 1 OZ nebo společnost dle občanského práva dle ust. § 2716 a násl. OZ.

S právním postavením podnikatele je svázán požadavek odborné péče. Ten je zakotven v ust. § 5 odst. 1 OZ, jež stanoví, že „*Kdo se veřejně nebo ve styku s jinou osobou přihlásí k odbornému výkonu jako příslušník určitého povolání nebo stavu, dává tím najevo, že je schopen jednat se znalostí a pečlivostí, která je s jeho povoláním nebo stavem spojená. Jedná-li bez této odborné péče, jde to k jeho tíži.*“¹². Podnikatel je tedy povinen jednat s odbornou péčí a nečiní-li tak, jde to k jeho tíži.¹² I. Pelikánová a R. Pelikán v tomto smyslu hovoří o obecné povinnosti odborné péče podnikatele.¹³ Odborná znalost a péče se však nepresumují, neboť povinnost jednat s odbornou péčí bude mít pouze ten, kdo se k odbornému výkonu přihlásí. To je podstatným rozdílem oproti vyvratitelné právní domněnce dle ust. § 4 odst. 1 OZ, jež presumuje obvyklou opatrnost a pečlivost nepodnikatele při jeho právním styku.¹⁴ Kvalifikovaná míra péče podnikatele se v kontextu práv z vadného plnění projevuje například ve vyšších nárocích na hloubku a sofistikovanost povinné prohlídky věci.¹⁵

V souvislosti s podnikatelem jako subjektem koupě je podstatné zmínit i osobu spotřebitele. Podnikající fyzická osoba totiž může být jednou v právním postavení podnikatele, jindy v postavení spotřebitele. V tomto ohledu je podstatné rozlišovat skutečnost, zda má právní jednání osoby souvislost s jejím podnikáním.¹⁶ Právní poměry *business to consumer* (zkr. B2C) koupě však vzhledem k předmětu a rozsahu práce nebudou dále rozvíjeny.

K podnikateli jako účastníku kupní smlouvy se váže institut ochrany slabší strany dle ust. § 433 odst. 1 OZ, za níž může být podnikatel považován po zvážení konkrétních

¹² Podrobněji viz JOSKOVÁ, Lucie. In: ČERNÁ, Stanislava, ŠTENGLOVÁ, Ivana, PELIKÁNOVÁ, Irena, DĚDIČ, Jan a kolektiv. 2016. op. cit. s. 395-396.

¹³ Srov. PELIKÁNOVÁ, Irena a PELIKÁN, Robert. In: ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan, FIALA, Josef a kolektiv. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek I.* 2014. op. cit. s. 34.

¹⁴ Srov. LAVICKÝ, Petr. In: LAVICKÝ, Petr a kolektiv. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654)*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. ISBN 978-80-7400-529-9. S. 70.

¹⁵ Srov. ŠILHÁN, Josef. *Právní následky porušení smlouvy v novém občanském zákoníku*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. ISBN 978-80-7400-544-2. S. 492.

¹⁶ Podrobněji viz PATEK, Daniel. In: ČERNÁ, Stanislava, ŠTENGLOVÁ, Ivana, PELIKÁNOVÁ, Irena, DĚDIČ, Jan a kolektiv. 2016. op. cit. s. 407-408.

okolností.¹⁷ Z důvodu rozsahu práce nebude tento institut podrobně popisován. V průběhu práce však k němu spolu s dalšími limity smluvní volnosti bude částečně přihlíženo. Považuji za nutné podotknout, že příliš extenzivní vymezování slabší strany by mohlo citelně zasáhnout do obchodní činnosti podnikatelů, a proto je k této záležitosti třeba přistupovat s respektem k neopomenutelným prvkům a zásadám, jež se vážou k závazkům obchodní povahy.

2.2 Předmět koupě

Předmětem koupě je dle ust. § 2079 odst. 1 OZ věc. Legální definice věci v ust. § 489 OZ o ní praví, že „*Věc v právním smyslu (...) je vše, co je rozdílné od osoby a slouží potřebě lidí.*“. Kategorizace věcí je velmi široká. Rozlišujeme například věci hmotné a nehmotné nebo věci hmotné movité a hmotné nemovité. Věci v právním smyslu jsou i ovladatelné přírodní síly.¹⁸ I obchodní závod, jehož legální definice je obsažena v ust. § 502 OZ, a jenž je považován v souladu s ust. § 501 OZ za věc hromadnou, může být předmětem koupě. Je nasnadě otázka, zda může být obchodní závod předmětem i jiné než B2B koupě, tedy zda kupujícím obchodního závodu může být i nepodnikatel. Domnívám se, že lze uvažovat i o této variantě, avšak obchodní závod by dle mého názoru nabytím nepodnikatelem ztratil svou povahu obchodního závodu coby organizovaného souboru jmění vytvořeného podnikatelem k provozování dané činnosti a stal by se tak pouhou hromadnou věcí.¹⁹ Pokud by se pak nepodnikatel rozhodl stát podnikatelem a přitom užívat tento soubor jmění k provozování jeho podnikatelské činnosti, daná hromadná věc by se znovu měla stát obchodním závodem. Předmětem koupě naopak nemohou například být v souladu s ust. § 112 OZ části lidského těla coby hodnoty, se kterými nelze v soukromoprávním styku nakládat. Stejně tak nemůže být předmětem koupě řídicí oprávnění.²⁰

Převodem samotné věci jsou zásadně převáděny i její veškeré součásti. Součástí věci je v souladu s ust. § 505 OZ „...*vše, co k ní podle její povahy náleží a co nemůže být od věci odděleno, aniž se tím věc znehodnotí.*“. Nejvyšší soud České republiky ve svém rozhodnutí

¹⁷ Podrobněji viz ČECH, Petr. In: ČERNÁ, Stanislava, ŠTENGLIOVÁ, Ivana, PELIKÁNOVÁ, Irena, DĚDIČ, Jan a kolektiv. 2016. op. cit. s. 424-425.

¹⁸ Podrobněji viz TICHÝ, Luboš. In: ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan, FIALA, Josef a kolektiv. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V.* Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014. ISBN 978-80-7478-369-2. S. 727-728.

¹⁹ Taková situace může nastat například tehdy, pokud si nepodnikatel koupí pekárnu (obchodní závod) a bude si zde s rodinou péct chleba pro vlastní potřebu.

²⁰ Podrobněji viz TICHÝ, Luboš. In: ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan, FIALA, Josef a kolektiv. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V.* 2014. op. cit. s. 728-729.

vyložil, že součást věci přechází na kupujícího bez nutnosti výslovného ujednání, a dodal, že vědomost kupujícího o nabytí součásti věci není pro její nabytí relevantní.²¹ V souladu s ust. § 510 odst. 2 OZ pak nabude kupující i příslušenství věci, ledaže se s prodávajícím dohodne jinak.

Zákonodárce v úpravě koupě reflektuje určitá specifika, jež si různé předměty koupě vyžadují. Ustanovení upravující právní poměry koupě jsou tak rozděleny do Pododdílu 2 nazvaného Koupě movité věci, jenž zahrnuje ust. § 2085 - § 2127 OZ a Pododdílu 3 nazvaného Koupě nemovité věci obsahujícího ust. § 2128 - § 2131 OZ. Samostatně je upravena právní úprava koupě obchodního závodu v Pododdílu 6 nazvaném Zvláštní ustanovení o koupi závodu, jenž zahrnuje ust. § 2175 - § 2183 OZ. Vzájemný vztah těchto speciálních úprav je popsán v kapitole 3.1 této práce.

Do výčtu nebyl záměrně zahrnut Pododdíl 5 nazvaný Zvláštní ustanovení o prodeji zboží v obchodě zahrnující ust. § 2158 - § 2174 OZ. Tato práce se uvedeným pododdílem zabývat nebude, neboť daná úprava nereguluje právní poměry B2B koupě, nýbrž případy, kdy je prodávajícím podnikatel a kupujícím nepodnikatel.

2.3 Místo koupě

Práva a povinnosti mohou být modifikovány i hlediskem místa koupě. To však bude určující zpravidla v právních poměrech B2C, u nichž zákon rozlišuje, zda byla smlouva uzavřena s podnikatelem v prostorech obvyklých pro jeho podnikání nebo mimo ně, případně zda byla uzavřena distančním způsobem. V poměrech B2B může být místo koupě podstatné v případech, kdy se u koupě vyskytuje mezinárodní prvek. Pokud tak mezi podnikateli sídlícími v různých státech nedojde k volbě rozhodného práva a vyloučení aplikace Úmluvy OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží, přichází v úvahu její použití, pokud bude naplněno hledisko dle čl. 1 odst. 1 písm. a) nebo b) VÚ.²² Hledisko místa koupě však pro účely práce nebude podstatné, neboť jejím cílem není popsát právní režim mezinárodní koupě. Vzhledem

²¹ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 4.11.2003, sp. zn. 22 Cdo 1432/2002. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

²² Je vhodné podotknout, že Česká republika stáhla s účinností ke dni 1. června 2018 svou výhradu podle čl. 95 VÚ, na základě které nebyla Česká republika vázána čl. 1 odst. 1 písm. b) VÚ. To povede k rozšíření případů, na které bude Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží dopadat. Podrobněji viz Czech Republic Withdraws Declarations under the CISG and the Limitation Convention [online]. 2017 [cit. 24.2.2018]. Dostupné z: <http://www.unis.unvienna.org/unis/en/pressrels/2017/unisl256.html>.

k tomu, že Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží je však podstatným koncepčně inspiračním zdrojem současné právní úpravy, bude k ní přihlíženo při analýze národní právní úpravy práv z vadného plnění.

3 Povinnosti z vadného plnění

Povinnosti z vadného plnění vznikají v případě, že dlužník nesplní²³ dluh řádně. Současná právní úprava je zřejmě založena na odpovědnosti za řádné splnění povinností. Alespoň tak to deklaruje zákonodárce, který v důvodové zprávě k současnému občanskému zákoníku uvádí, že „*Osnova opouští pojetí odpovědnosti jako hrozby sankcí. (...) Osnova se naopak přiklání k pojetí odpovědnosti v duchu tradic antické a křesťanské civilizace, podle nichž člověk odpovídá za své jednání v plném rozsahu, a odpovídá tedy především za to, že se chová řádně, po právu a že splní své povinnosti. Vzhledem k tomu se v návrhu slovo „odpovědnost“ používá jen velmi zřídka, protože zákonný text vystačí ve většině případů s termínem povinnost.*“²⁴

Zde je nutno podotknout, že česká právní teorie není jednotná v názoru na pojetí samotné odpovědnosti. Názorový rozkol spočívá zjednodušeně řečeno v tom, zda se odpovídá za splnění právní povinnosti nebo za její porušení. S tím pak souvisí otázka vzniku odpovědnosti. Část doktríny totiž zastává názor, že odpovědnost vzniká spolu s primární povinností, kdežto druhá převažující část tvrdí, že odpovědnost vzniká až tehdy, je-li tato primární povinnost porušena.²⁵ Z toho důvodu se doktrína dělí nejenom na zastánce koncepce aktivní odpovědnosti, ke které se zřejmě hlásí současný český zákonodárce²⁶, ale i na zastánce koncepce sankční odpovědnosti,²⁷ která byla příznačná pro předchozí právní úpravu.²⁸

Pojetí aktivní odpovědnosti chápe odpovědnost jako hrozbu sankcí za porušení primární povinnosti. Odpovědnost tak vzniká zpravidla s touto primární povinností. Podle V. Knappa,

²³ J. Handlar poukazuje na skutečnost, že plnění představuje proces vedoucí ke splnění, kdežto splnění je završení procesu plnění představující výsledek plnění. Vadné splnění tak znamená přijetí vadného plnění. Domnívám se proto, že by bylo možno užívat i pojmu práv (povinností) z vadného splnění. Budu se však v práci držet zákonné terminologie, která užívá pojmu práv (povinností) z vadného plnění. Pokud však bude hovořeno pouze o vadném splnění, bude použit tento pojem. Srov. HANDLAR, Jiří. In: PRAŽÁK, Zbyněk, FIALA, Josef, HANDLAR, Jiří a kolektiv. 2017. op. cit. s. 388.

²⁴ Důvodová zpráva k občanskému zákoníku [online]. 2011 [cit. 24.2.2018]. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>. S. 47-48.

²⁵ Srov. KNAPP, Viktor. *Teorie práva*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 1995. ISBN 80-7179-028-1. S. 201.

²⁶ Kupříkladu P. Pražák podrobil kritice nedostatečně určité vyjádření zákonodárce o zásadní koncepční diskontinuitě. Uvádí, že „*Není zcela jasné, od jaké koncepce právní odpovědnosti se distancují, ani jakou přesně zastávají.*“ Podrobněji viz PRAŽÁK, Pavel. Má institut právní odpovědnosti v návrhu nového občanského zákoníku jasnou koncepci?. *Právní rozhledy*. 2012, č. 3, s. 101-105. ISSN 1210-6410.

²⁷ Úmyslně zmiňuji pouze koncepci aktivní a sankční odpovědnosti, které v české odborné veřejnosti převládají, byť jsem si vědom existence i jiných pojetí odpovědnosti. Analýzu různých pojetí odpovědnosti však nepovažuji pro účely této práce za podstatnou.

²⁸ Podrobněji viz PRAŽÁK, Pavel. Recentní pohled na teoretické koncepce právní odpovědnosti. *Časopis pro právní vědu a praxi*. [online]. 2013, č. 1, s. 83-94. [cit. 24.2.2018]. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/cpvp/article/view/5796>.

kteřý je hlavním zastáncem tohoto pojetí, existuje odpovědnost ve dvou fázích. V první fázi, která nastává zpravidla se vznikem závazku, existuje odpovědnost pouze v latentní formě jako hrozba sankcí. Ve druhé fázi, která nastává po porušení primární povinnosti, odpovědnost ze své latentní formy vystupuje a projevuje se uložením sankce.²⁹ Toto pojetí podrobila kritice například M. Knappová, která mimo jiné argumentuje, že „...*tato latentní hrozba nemůže být odpovědností ve vlastním slova smyslu, neb nemá žádnou právní relevanci (...) z tohoto titulu nelze v latentní fázi ničeho požadovat*“.³⁰ Koncepce sankční odpovědnosti chápe oproti tomu odpovědnost jako sankci za porušení primární povinnosti, která nastupuje až tehdy, je-li porušena povinnost primární. Zastánci koncepce sankční odpovědnosti tak vážou odpovědnost na sankci právní normy, nicméně v samotném přesném vymezení odpovědnosti se zpravidla určitým způsobem vzájemně odlišují. Mezi představitele uvedeného pojetí patří například J. Švestka³¹, J. Boguszak³² nebo A. Gerloch³³.

Jak jsem již uvedl, mám za to, že zákonodárce měl v úmyslu do současného soukromoprávního kodexu implementovat koncepci aktivní odpovědnosti. To naznačuje například i to, že zákonodárce záměrně neuvádí pojem odpovědnost za vady, nýbrž jej nahrazuje pojmem práv z vadného plnění. Tak je totiž kupříkladu nadepsáno ust. § 2099 a násl. OZ. Ponechám na předních právních teoreticích, aby zhodnotili, nakolik byl zákonodárce ve své snaze skutečně úspěšný. Musím však podotknout, že zvolený způsob považuji za problematický, neboť si vyžaduje opisy „tradičních“ pojmů, které se u laické veřejnosti již vžily. Příkladem může být právě opuštění ustáleného pojmu odpovědnosti za vady a snaha o jeho opis pojmem práv z vadného plnění. Kupujícímu bude zcela jistě náležet ochrana před vadným splněním nehledě na zvolenou koncepci. Samotný posun v terminologii a uvedenou snahu o opisy ustálených pojmů však nehodnotím pozitivně. Nicméně i přes výhrady, které k tomu mám, budu v práci striktně dodržovat zákonodárce zvolenou koncepci a pojem odpovědnosti za vady proto bude nahrazen pojmem povinností z vadného plnění prodávajícího a tomu zrcadlových práv z vadného plnění kupujícího.

²⁹ Podrobněji viz KNAPP, Viktor. *Některé úvahy o odpovědnosti v občanském právu*. Stát a právo, I. 1956. S. 66-85.

³⁰ Srov. KNAPPOVÁ, Marta. *Povinnost a odpovědnost v občanském právu*. Praha: Academia, 1968. S. 74.

³¹ Srov. ŠVESTKA, Jiří. *Odpovědnost za škodu podle občanského zákoníku*. Praha: Academia, 1966. S. 37.

³² Srov. BOGUSZAK, Jiří, ČAPEK, Jiří, GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. Praha: ASPI Publishing, 2004. ISBN 80-7357-030-0. S. 195.

³³ Srov. GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. 7. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2017. ISBN 978-80-730-652-1. S. 172.

3.1 Úprava povinností z vadného plnění a její dispozitivnost

Úprava vadného splnění a jeho právních následků je víceúrovňová. Předně se jedná o obecnou úpravu vadného splnění obsaženou v ust. § 1914 a násl. OZ. Další úprava je zahrnuta v ust. § 2099 a násl. OZ. Tato speciální úprava se užíje především pro případy koupě movité věci. Na případy koupě nemovité věci se uvedená speciální úprava v souladu s ust. § 2131 OZ užíje přiměřeně. Úprava dle ust. § 2099 a násl. OZ je úpravou podpůrnou i pro případy koupě obchodního závodu. Vzájemný vztah mezi jednotlivými úpravami je tak na bázi *lex specialis derogat legi generali* s respektem k jednotlivým stupňům úpravy vadného splnění. Vzájemné vztahy v rámci ustanovení o koupi nevyvolávají výkladové obtíže. Důvodnou otázkou je míra použitelnosti samotné obecné úpravy vadného splnění dle ust. § 1914 a násl. OZ coby úpravy nejobecnější. Existence speciálního ustanovení vadného splnění u koupě vylučuje užití ustanovení obecné úpravy vadného splnění. V takových případech však zpravidla bude možno uvažovat o použití určitých logických výkladových východisek vyplývajících z obecné části. Oproti tomu, není-li speciálního ustanovení vadného splnění u koupě, bude v zásadě aplikovatelná uvedená obecná úprava. Děje se tomu tak například v případech právních vad dle ust. § 1920 OZ. Úmyslem zákonodárce tak zcela jistě bylo vytvořit účelovou mezeru v zákoně, kterou by právě daná obecná úprava vadného splnění doplňovala, nikoliv aby byla daná ustanovení obecné části v případě koupě zcela vyloučena.³⁴ Nutno však podotknout, že i pokud neexistuje ustanovení speciální, je vždy nutno posoudit, zda bude aplikace samotného obecného ustanovení pro účely koupě vůbec vhodná.

Zřejmě celá úprava povinností z vadného plnění v právních poměrech B2B koupě má dispozitivní charakter. Prodávající a kupující si proto mohou v souladu s ust. § 1 odst. 2 OZ³⁵ ujednat svá práva a povinnosti z vadného plnění odchylně od zákona. To však neznamená, že pro ně existuje možnost ujednat si svá práva a povinnosti zcela dle jejich uvážení. V úvahu totiž přichází aplikace korektivů, jež limitují smluvní volnost. Jedním z nich bude již uvedený institut ochrany slabší strany. Zneužije-li prodávající podnikatel své postavení či kvalitu odborníka a vytvoří tím nedůvodnou nerovnováhu vzájemných práv a povinností z vadného plnění stran kupní smlouvy, poruší tím ust. § 433 odst. 1 OZ, jež mu příkazuje tak nečinit.

³⁴ Podrobněji viz TICHÝ, Luboš. In: ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan, FIALA, Josef a kolektiv. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V*. 2014. op. cit. s. 793-794.

³⁵ Podrobněji viz MELZER, Filip. Dispozitivní a kogentní normy v novém občanském zákoníku. *Právní rozhledy*. 2013, č. 7, s. 253-260. ISSN 1210-6410.

Může se jednat o případ, kdy si kupující podnikatel, naplňující znaky slabší strany, s prodávajícím podnikatelem ujednají takové zkrácení objektivní notifikační lhůty, že to bude zakládat nedůvodnou nerovnováhu jejich práv a povinností z vadného plnění. Jsem toho názoru, že sankcí za porušení ust. § 433 odst. 1 OZ bude zpravidla³⁶ relativní neplatnost dle ust. § 580 odst. 1 OZ. Jednalo by se o právní jednání odporující zákonu, kde to smysl a účel zákona vyžaduje. Lze však v zásadě uvažovat i o druhé skutkové podstatě ust. § 580 odst. 1 OZ, a to o neplatnosti právního jednání z důvodu, že se takové jednání přičí dobrým mravům. K neplatnosti právního jednání je však třeba zdůraznit, že v souladu s ust. § 576 OZ platí, že bude-li možno oddělit část právního jednání zakládajícího důvod neplatnosti od zbytku právního jednání, bude neplatná jenom oddělitelná část právního jednání. Domnívám se, že porušení povinnosti v ust. § 433 odst. 1 OZ může navíc zakládat i povinnost druhé smluvní strany k náhradě škody pro porušení zákonné povinnosti v souladu s ust. § 2910 OZ. Obdobný názor vyjadřuje i J. Bejček.³⁷

3.2 Vztah povinností z vadného plnění a povinnosti k náhradě škody

Soudobá právní úprava povinností z vadného plnění výslovně neupravuje povinnost k náhradě škody jako druh náhradního plnění pro případ, kdy prodávající splnil vadně. To neodpovídá tradičnímu pojetí povinností z vadného plnění, jak je upravuje například čl. 45 odst. 1 písm. b) VÚ, který nárok na náhradu škody řadí do nároků z vadného plnění. Vzájemný vztah těchto dvou institutů je upraven v ust. § 1925 OZ, jež stanoví, že „Právo z vadného plnění nevylučuje právo na náhradu škody; čeho však lze dosáhnout uplatněním práva z vadného plnění, toho se nelze domáhat z jiného právního důvodu.“. Uvedené ustanovení je aplikovatelné i pro právní úpravu koupě.

Dle soudobého pojetí směřuje povinnost k náhradě škody k odčinění újmy způsobené vadným splněním, kdežto povinnosti z vadného plnění směřují k napravení samotného vadného splnění.³⁸ Tento rozdíl potvrzuje i konstantní judikatura Nejvyššího soudu České republiky, dle níž nejde-li o újmu, kterou samy vady vyvolaly navenek, nýbrž o náklady na samotné odstranění

³⁶ Srov. ust. § 2898 OZ, jež sankcionuje dané porušení zdánlivostí dle ust. § 554 OZ. Ničeho to však nemění na právních následcích oproti neplatnosti, snad jen kromě toho, že neplatnost bude relativní, zatímco zdánlivosti se není nutno domáhat, neboť o zdánlivém právním jednání ani nemohlo být uvažováno jako o právním jednání.

³⁷ BEJČEK, Josef. Soukromoprávní ochrana slabšího obchodního partnera. *Bulletin Advokacie*. 2015, č. 7-8, s. 24-36. ISSN 1210-6348.

³⁸ Srov. TICHÝ, Luboš. In: ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan, FIALA, Josef a kolektiv. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V*. 2014. op. cit. s. 821.

vad, jedná se o nárok, jenž nemůže být odškodněn povinnostmi k náhradě škody.³⁹ V tomto ohledu je vhodné poukázat na výslovnou dikci čl. 109 odst. 7 CESL, dle něhož kupujícímu bez ohledu na poskytnutí náhradního plnění náleží právo na náhradu škody způsobené opožděným plněním, jakož i jakékoli škody, která byla náhradním plněním způsobena, nebo jejímuž vzniku náhradní plnění nezabránilo. V případě povinnosti k náhradě škody způsobené vadným splněním za soudobé právní úpravy je pak nutno brát v potaz uplatnění liberačních důvodů dle ust. § 2913 odst. 2 OZ.

Nutno podotknout, že současná právní úprava výslovně neupravuje tzv. předvídatelnou škodu, což je podstatným rozdílem oproti čl. 74 VÚ či ust. § 379 ObchZ. Odborná veřejnost se neshoduje v závěru, zda je měřítko předvídatelné škody za současné právní úpravy stále aplikovatelné. L. Tichý se domnívá, že měřítko aplikovatelné nebude⁴⁰, oponentní názor pak zastává například M. Sztefek⁴¹. Připouštím, že tato problematika by si vyžadovala samotnou rozsáhlou analýzu, která s ohledem na cíle a rozsah této práce nebude provedena. I přesto si však dovoluji vyjádřit vlastní názor. Nelze totiž odhlédnout od toho, že sama důvodová zpráva k současnému občanskému zákoníku hovoří o předvídatelnosti škody, kdy uvádí, že „*Rozdíly mezi smluvní a mimosmluvní povinností k náhradě škody jsou zejména v tom, že se pro vznik povinnosti nahradit škodu porušením smlouvy nevyžaduje zavinění a že rozsah náhrady škody podmiňuje její předvídatelnost. Ustanovení § 2913 o předvídatelném rozsahu škody mlčí vzhledem k výsledku diskusí v komisích Ministerstva spravedlnosti i v ústavněprávním výboru Poslanecké sněmovny, kde převládlo stanovisko, že v daném případě postačuje teorie adekvátní příčinné souvislosti.*“⁴² Domnívám se proto, že i za současné právní úpravy bude stále možné a podstatné přihlížet k měřítku předvídatelnosti škody. Ústavní soud České republiky totiž ve své rozhodovací praxi dovozuje, že příčinná souvislost je zásadně vyloučena, pokud by byl následek neočekávatelný, a tím pro prodávajícího nepředvídatelný.⁴³ Mám za to, že by tak prodávající nebyl povinen k náhradě škody, pokud by způsobená újma nebyla objektivně předvídatelná pro jinou osobu v postavení prodávajícího, neboť by byla vyloučena daná

³⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 30.8.2005, sp. zn. 25 Cdo 1612/2004. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

⁴⁰ Srov. TICHÝ, Luboš. In: ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan, FIALA, Josef a kolektiv. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V.* 2014. op. cit. s. 822.

⁴¹ Podrobněji viz SZTEFEK, Martin. Předvídatelnost škody v novém občanském zákoníku. *Judisprudence.* 2014, č. 5, s. 25 -33. ISSN 1802-3843.

⁴² Důvodová zpráva k občanskému zákoníku [online]. 2011 [cit. 24.2.2018]. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>. S. 569.

⁴³ Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 1.11.2007, sp. zn. I. ÚS 312/05. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

příčinná souvislost, jež je pro povinnost k náhradě nejenom nepředvídatelné škody zcela esenciální.

3.3 Záruka za jakost

Záruka za jakost je slibem prodávajícího, že předmět koupě nejenom určité vlastnosti má, ale že si je i po stanovenou dobu udrží.⁴⁴ Daný institut je upravený v ust. § 2113 OZ, který stanoví, že „Zárukou za jakost se prodávající zavazuje, že věc bude po určitou dobu způsobilá k použití pro obvyklý účel nebo že si zachová obvyklé vlastnosti.“. Prodávající se poskytnutím záruky bude moci zpravidla odlišit od jeho konkurentů. Nutno podotknout, že koncepce záruky byla ovlivněna ust. § 439 a násl. ObchZ, což v zásadě potvrzuje i důvodová zpráva k současnému občanskému zákoníku.⁴⁵ Obdobně pak o záruce hovoří i čl. 36 odst. 2 *in fine* VÚ.

Záruka je v podstatě časovým rozšířením práv z vadného plnění.⁴⁶ Může být poskytnuta v plném či částečném rozsahu. Částečná záruka může být poskytnuta buď výhradně k některým dílčím částem předmětu koupě či pouze pro určité vlastnosti předmětu koupě. Je-li záruka poskytnuta v částečném rozsahu, bude důležité, aby taková skutečnost vyplývala (postačí i implicitně) z daného projevu vůle, jinak lze s ohledem na obvyklý účel užití předmětu koupě krytého zárukou mít za to, že byla poskytnuta záruka v plném rozsahu. Podstatným rozdílem mezi právy z vadného plnění a zárukou je rozhodný okamžik, ke kterému se posuzuje vadnost předmětu koupě. V případě práv z vadného plnění se odchylka mezi plněním skutečným a slíbeným posuzuje k okamžiku přechodu nebezpečí škody na věci. V rámci záruky se však případná odchylka, zda předmět koupě má prodávajícím slíbené vlastnosti či funkce, posuzuje po celou záruční dobu.⁴⁷

Záruční doba počíná v souladu s ust. § 2115 OZ zpravidla běžet od okamžiku přechodu nebezpečí škody na věci; jedná-li se o distanční prodej, tak okamžikem, kdy předmět koupě dojde do místa určení. Pokud by měla předmět koupě uvést do provozu osoba odlišná od prodávajícího, počne v souladu s ust. § 2115 OZ záruční doba plynout až okamžikem uvedení předmětu koupě do provozu. Kupující však musí nechat zprovoznit předmět koupě nejpozději

⁴⁴ Podrobněji viz ŠILHÁN, Josef 2015 op. cit. s. 126-127.

⁴⁵ Důvodová zpráva k občanskému zákoníku [online]. 2011 [cit. 24.2.2018]. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>. S. 483.

⁴⁶ Srov. PELIKÁNOVÁ, Irena. *Obchodní právo. 5. díl. Odpovědnost (s přihlédnutím k návrhu nového občanského zákoníku)*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. ISBN 978-80-737-714-8. S. 267.

⁴⁷ Podrobněji viz ŠILHÁN, Josef. 2015. op. cit. s. 128-129.

do tří týdnů od jeho převzetí. Neučiní-li tak, počne záruční doba běžet marným uplynutím daného časového období pro zprovoznění předmětu koupě.⁴⁸

Záruka může být poskytnuta jednostranným prohlášením prodávajícího i na základě ujednání stran kupní smlouvy. Stejně účinky poskytnutí záruky pak bude mít v souladu s ust. § 2113 OZ též uvedení záruční doby nebo doby použitelnosti předmětu koupě na obalu nebo v reklamě. Podstatnou skutečností je, že oproti ust. § 439 ObchZ již zákonodárce nevyžaduje písemnou formu projevu vůle, jímž se záruka poskytuje. Z důvodu zachování právní jistoty stran kupní smlouvy však písemnou formu nelze jinak než doporučit.

Záruka může být poskytnuta na jakoukoliv dobu trvání. Dojde-li ke kolizi záruční doby uvedené ve smlouvě či prohlášení prodávajícího, bude v souladu s ust. § 2114 OZ rozhodná doba delší. Ujednání stran kupní smlouvy však má vždy přednost před záruční dobou vyznačenou na obalu jako dobou použitelnosti.

Výlukou ze záruky bude v souladu s ust. § 2116 OZ případ, kdy vadu způsobí po přechodu nebezpečí škody na věci vnější událost. To však neplatí, pokud vadu způsobil prodávající. V souladu s ust. § 2117 OZ se pro oznámení vad krytých zárukou a uplatnění práv z vadného plnění obdobně užije postup dle ust. § 2172 a § 2173 OZ. K tomu nutno podotknout, že uplatnění práv z vadného plnění ze záruky je prodávající povinen písemně potvrdit, což není vyžadováno úpravou povinností z vadného plnění B2B koupě.

Dovolím si krátce ve dvou poznámkách odbočit od vymezeného předmětu práce výlučně na B2B koupi. Pro předchozí občanskoprávní úpravu byla typická „zákonná záruka“, o jejíž existenci v současném právním řádu (konkrétně ve zvláštních ustanoveních o prodeji zboží v obchodě) se v odborné veřejnosti vedou spory. Pro existenci dané záruky za současné právní úpravy se vyslovil například P. Čech⁴⁹, oponentní názor o neexistenci dané záruky za současného právního pořádku zastává například J. Šilhán⁵⁰. Shledávám tuto záležitost jako velmi spornou a aktuální, neboť se dotýká každodenního života spotřebitelů (resp.

⁴⁸ Srov. BEDNÁŘ, Václav a KASÍK, Petr. In: HULMÁK, Milan a kolektiv. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055-3014)*. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. ISBN 978-80-7400-287-8. S. 82.

⁴⁹ Podrobněji viz ČECH, Petr. Nad několika rekodifikačními nejasnostmi. *Obchodněprávní revue*. 2012, č. 11-12, s. 324-329. ISSN 1803-6554.

⁵⁰ Podrobněji viz ŠILHÁN, Josef. 2015. op. cit. s. 490-491.

nepodnikatelů). Rád bych proto tuto problematiku důkladně zanalyzoval v rámci své případné budoucí publikační činnosti.

Koncepce „zákonné záruky“ taktéž v ust. § 627 odst. 2 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (zkr. ObčZ) dále stanovila, že se záruční doba přerušuje a počíná běžet znovu, pokud došlo k odstranění vady výměnou věci nebo výměnou součástky, na kterou byla záruka poskytnuta.⁵¹ Domnívám se, že posun právní úpravy je v tomto směru zřejmý. Zákonodárce dle mého názoru úmyslně nepřevzal ust. § 627 odst. 2 OZ do soudobé právní úpravy, neboť reagoval na nespravedlivé přenesení ekonomického rizika na prodávajícího a možné četné případy zneužívání práva ze strany kupujících nepodnikatelů a sjednotil tak právní postavení kupujících nepodnikatelů s kupujícími podnikateli, kterým daná možnost nesvědčila ani dříve. Uvedený posun je však přinejmenším diskutabilní, neboť v případě vad způsobujících podstatné porušení smlouvy se jako vhodným způsobem jeví zvolit právo odstoupit od smlouvy a zakoupit věc znovu. Tím počne běžet nová záruční doba, což v konečném důsledku může být znovu v neprospěch prodávajícího.

3.4 Vadné splnění

Dlužník je v souladu s ust. § 1908 odst. 2 OZ povinen splnit dluh na svůj náklad a nebezpečí řádně a včas. A. Bányaiová řádné splnění charakterizuje jako „...poskytnutí předmětu plnění, který není vadný, je poskytnut stanoveným způsobem, správné osobě a na stanoveném místě.“⁵² Z uvedeného vyplývá, že povinnost splnit bez vad je jednou ze složek řádného splnění. Povinnost splnit bez vad je objektivního charakteru, a proto není nutné zkoumat zavinění dlužníka. Splní-li dlužník dluh v souladu s ust. 1908 odst. 2 OZ, dojde k zániku závazku solucí. Závazek zanikne v souladu s ust. § 1908 odst. 2 ve spojení s ust. § 1914 odst. 2 OZ nehledě na to, zda dlužník splnil vadně či nikoliv.⁵³

Nutno podotknout, že vadné splnění je takové splnění, které nevykazuje vlastnosti vymíněné či obvyklé, a i přesto bylo věřitelem přijato.⁵⁴ Splněno vadně tak může být pouze

⁵¹ Srov. ŠKÁROVÁ, Marta. In: ŠVESTKA, Jiří, SPÁČIL, Jiří, ŠKÁROVÁ, Marta, HULMÁK, Milan. *Občanský zákoník II. § 460 až 880*. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-108-6. S. 1790.

⁵² Srov. BANYAIOVÁ, Alena. In: ŠVESTKA, Jiří, DVORÁK, Jan, FIALA, Josef a kolektiv. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V*. 2014. op. cit. s. 373.

⁵³ Srov. HANDLAR, Jiří. In: PRAŽÁK, Zbyněk, FIALA, Josef, HANDLAR, Jiří a kolektiv. 2017. op. cit. s. 407.

⁵⁴ Podrobněji viz HANDLAR, Jiří. In: PRAŽÁK, Zbyněk, FIALA, Josef, HANDLAR, Jiří a kolektiv. 2017. op. cit. s. 407-408.

v případě, že věřitel neodmítne dané plnění přijmout. Domnívám se, že věřitel až na určité výjimky⁵⁵ není vzhledem k ust. § 1910 OZ povinen přijmout jako plnění něco jiného, než co skutečně má být dlužníkem plněno.⁵⁶ Věřitel se k tomu totiž v rámci synallagmatického závazku nezavázal. Výše uvedené ostatně reflektuje rozdíl mezi vadným splněním a prodlením. Plní-li dlužník vadně, je věřitel plnění oprávněn odmítnout; učiní-li tak, původní závazek trvá a prodávající se ocitá v prodlení, ledaže dluh ještě nedospěl. Oproti tomu přijme-li prodávající vadné plnění, dluh je splněn, původní závazek zaniká solucí a nastupuje nový závazek, jehož obsahem jsou práva z vadného plnění. Proávající se však v takovém případě nedostává do prodlení.⁵⁷ Je vhodné podotknout, že v odborné veřejnosti nepanuje shoda na koncepci vztahu obsahu závazku a nástupu práv z vadného plnění. Ke konceptu zániku původního závazku a nástupu nového, jehož obsahem jsou práva z vadného plnění, se přiklání například J. Handlar.⁵⁸ K opačné argumentaci, tedy pouhé změně v obsahu trvajících závazku, se přiklání J. Šilhán, který argumentuje tím, že subjekty závazku zůstávají i po nástupu práv z vadného plnění stejné, obsah závazku se tím proto pouze mění a závazek samotný zaniká až uspokojením práv z vadného plnění.⁵⁹ Přikláním se k názoru J. Handlara, neboť jsem toho názoru, že s ohledem na dikci ust. § 1908 odst. 2 ve spojení s ust. § 1914 odst. 2 OZ vadným splněním dochází k zániku závazku za současného vzniku závazku nového, ekvivalentnímu co do subjektů s původním závazkem, avšak s obsahem odlišným spočívajícím v právech z vadného plnění.

O vadné splnění v režimu kupní smlouvy se bude v souladu s ust. § 2099 odst. 1 OZ jednat tehdy, nebude-li mít předmět koupě v době plnění vlastnosti stanovené v ust. § 2095 a § 2096 OZ, případně byla-li dodána jiná věc či existují-li vady v dokladech nutných pro užívání věci. Mezi zmíněné vlastnosti patří ujednané množství, jakost a provedení. Primárně je rozhodné, jakou jakost a provedení předmětu plnění si strany kupní smlouvy ujednaly. To je možné provést i odkazem na externí normy či standardy. Řadí se sem i vlastnosti určené konkludentně, například vlastnosti určené na základě dlouhodobě trvající praxe mezi stranami kupní smlouvy (určité parametry plnění byly dodržovány po mnoho předchozích transakcí a strany kupní smlouvy je považovaly za nezbytné i bez jejich výslovného vymínění).⁶⁰

⁵⁵ Nejenom u koupě bude výjimkou například situace, kdy si subjekty sjednají, že nejsou oprávněny odmítnout splnění dluhu pro drobné vady. Nutno však podotknout, že úprava koupě nemá speciální pravidlo, kdy by kupující nebyl oprávněn odmítnout splnění v případě drobných ojedinělých vad, jak je tomu u díla dle ust. § 2628 OZ.

⁵⁶ Polemiku nad tímto tématem vedl například Z. Pulkrábek. Podrobněji viz PULKRÁBEK, Zdeněk. Opravdu je věřitel povinen přijmout plnění?. *Právní rozhledy*, 2017, č. 10, s. 361-366. ISSN 1210-6410.

⁵⁷ Podrobněji viz ŠILHÁN, Josef. 2015. op. cit. s. 108-111.

⁵⁸ Srov. HANDLAR, Jiří. In: PRAŽÁK, Zbyněk, FIALA, Josef, HANDLAR, Jiří a kolektiv. 2017. op. cit. s. 407.

⁵⁹ Podrobněji viz ŠILHÁN, Josef. 2015. op. cit. s. 108-110.

⁶⁰ Podrobněji viz ŠILHÁN, Josef. 2015. op. cit. s. 12-13.

Nelze opomenout zmínit jakost nebo provedení určené dle vzorku či předlohy. U nich v souladu s ust. § 2096 OZ platí, že předmět koupě musí odpovídat jakostí nebo provedením předloženému vzorku či předloze. Smluvně vymíněná jakost nebo provedení mají přednost před vzorkem či předlohou, ledaže tyto nejsou v rozporu. V takovém případě by totiž musel předmět plnění v souladu s ust. § 2096 *in fine* OZ odpovídat vlastnostem smluvně vymíněným i vlastnostem dle vzorku nebo předlohy.⁶¹

Pokud jakost a provedení vymíněny nebyly, je prodávající povinen plnit v jakosti a provedení vhodných pro účel patrný ze smlouvy. Domnívám se, že tento účel bude zpravidla korespondovat s obvyklým účelem vycházejícím ze samotné povahy předmětu koupě. Strany kupní smlouvy si však mohou ujednat i účel zvláštní. Účel může být vymezen jak výslovně ve smlouvě, tak může vyplývat i z okolností kontraktačního procesu a při něm sdělených informací.⁶² Účel vyplývající z kontraktačního procesu musí být oběma stranám kupní smlouvy objektivně znám. Uvedený závěr potvrzuje i Nejvyšší soud České republiky, jenž ve svém rozhodnutí vyložil, že vyloučeno-li z objednávky učiněné v prosinci, že beton (určený k okamžitému zpracování) bude použit v zimním období, musí si prodávající být vědom daného účelu a z něho dovodit parametry plnění. Jakost betonu musela být v uvedeném případě taková, aby mohl být beton užit právě v průběhu zimního období.⁶³ Je namístě podotknout, že zákon hovoří o jakosti a provedení vhodných, nikoliv nejvhodnějších ani vhodných výhradně za určitých podmínek.

Nelze-li použít výše uvedená hlediska, přichází na řadu podpůrné hledisko obvyklosti. To vyjadřuje premisu, že bezvadné plnění nesmí kupujícího svými vlastnostmi oprávněně překvapit. Kupující totiž se zřetelem ke konkrétním okolnostem důvodně očekává, že mu prodávající předá předmět koupě určitých vlastností. S ohledem na očekávání kupujícího nelze opomenout standard odborné péče dle ust. § 5 odst. 1 OZ.⁶⁴ L. Tichý uzavírá, že nevyplýne-li

⁶¹ Podrobněji viz TICHÝ, Luboš. In: ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan, FIALA, Josef a kolektiv. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V*. 2014. op. cit. s. 783-784.

⁶² Podrobněji viz ŠILHÁN, Josef. 2015. op. cit. s. 13-14.

⁶³ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 20.6.2012, sp. zn. 32 Cdo 4921/2010. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

⁶⁴ Podrobněji viz ŠILHÁN, Josef. In: HULMÁK, Milan a kolektiv. *Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§1721-2054)*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. ISBN 978-80-7400-535-0. S. 874-875.

z okolností něco jiného, bude třeba, aby předmět koupě splnil požadavky srovnatelných věcí vyskytujících se běžně na trhu, zejména pokud jde o jeho životnost a užitné vlastnosti.⁶⁵

Podobnou koncepci jako současná právní úprava obsahuje ust. § 420 odst. 1 ObchZ i čl. 35 odst. 1 VÚ, dle nichž je prodávající povinen dodat předmět koupě v množství, jakosti, provedení balení a ložení určeném smlouvou. Rozdílem oproti současné právní úpravě je u obou uvedených úprav skutečnost, že za vadu považují i vady balení či ložení, což současná právní úprava nestanoví.⁶⁶ Ostatně taktéž čl. 99 odst. 1 písm. b) CESL pracuje s posledně uvedenými vadami.

Obdobně pak upravuje ust. § 420 odst. 2 ObchZ i posloupnost mezi ujednanými vlastnostmi a podpůrným účelem vyplývajícím ze smlouvy a hlediskem obvyklosti. Pro právní poměry mezinárodní koupě je primárně určující ujednání stran. Pokud takového ujednání není, bude předmět koupě obdobně jako za soudobé právní úpravy v souladu s čl. 35 odst. 2 VÚ bezvadný, pokud se bude hodit pro užití účelem obvyklým, případně pro užití účelem zvláštním, pokud o něm byl prodávající určitým způsobem uvědomen. Bezvadný bude v souladu s čl. 35 odst. 2 VÚ i tehdy, bude-li vykazovat vlastnosti dle předloženého vzorku či předlohy nebo bude-li uložen pro přepravu nebo zabalen obvyklým způsobem. Obdobně pak hovoří i Book IV.A-2:301 DCFR, dle níž musí prodávající plnit v ujednané kvalitě, množství a provedení, včetně toho, že předmět koupě musí být zabalen, jak bylo ujednáno a musí být dodán spolu s příslušenstvím, návodem k instalaci nebo jinými pokyny vyžadovanými smlouvou. Book IV.A-2:302 DCFR pak taktéž obdobně stanoví, že předmět koupě musí splňovat mimo jiné obvyklý či zvláštní účel užití, lze-li ho z okolností dovodit. Obdobně jako Draft Common Frame of Reference upravuje shodu se smlouvou i Common European Sales Law.⁶⁷ Za zajímavou považuji výslovně zakotvenou povinnost v čl. 100 písm. f) CESL, dle níž musí mít předmět koupě určité vlastnosti uvedené v jakémkoliv prohlášení před uzavřením smlouvy, které je součástí smluvních podmínek. Povinnost obdobného znění je zakotvena i v Book IV.A.-2:303 DCFR.

⁶⁵ Srov. TICHÝ, Luboš. In: ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan, FIALA, Josef a kolektiv. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V.* 2014 op. cit. s. 779.

⁶⁶ Podrobněji viz kapitola 4.1.1 této práce.

⁶⁷ Podrobněji viz WIESE, Volker. Informační povinnosti, popis plnění a kvalita zboží v evropském právu kupní smlouvy. In: *Spotřebitelská kupní smlouva / Tichý, L., Kocí, M. (eds).* – Praha: Centrum právní komparistiky, Právnická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, 2013. S. 129-142. ISBN 978-80-87488-12-6.

Pro zachování co nejvyšší právní jistoty a naplnění legitimního očekávání stran kupní smlouvy bych s ohledem na výše uvedené doporučil, aby si vždy jakost a provedení předmětu koupě vyměnily v co nejširším rozsahu a doplnily uvedené o účely, pro něž kupující předmět koupě pořizuje. Taková ujednání by měla eliminovat hledisko podpůrného účelu obvyklého, jenž by kupující nemusel subjektivně považovat v daném případě za dostačující.

3.5 Limitace práv z vadného plnění

Z dispozitivního charakteru úpravy práv z vadného plnění vyplývá, že prodávající a kupující budou moci přistoupit k limitaci rozsahu práv z vadného plnění. Speciální úprava vadného splnění u B2B koupě movité věci v tomto ohledu mlčí.⁶⁸ Domnívám se, že i přes to, že uvedená úprava B2B koupě obsahuje vlastní podrobnou úpravu práv z vadného plnění, bude aplikovatelná ust. § 1916 odst. 2 OZ. To zcela logicky jednostranný projev vůle prodávajícího, jímž by omezil zákonný rozsah svých povinností z vadného plnění, nepřipouští pod sankcí zdánlivosti dle ust. § 554 OZ. Kupující je však v souladu s ust. § 1916 odst. 2 *in fine* OZ oprávněn vzdát se předem svých práv z vadného plnění.⁶⁹ Zákon v takovém případě vyžaduje písemnou formu tohoto projevu vůle pod sankcí relativní neplatnosti dle ust. § 582 odst. 1 OZ, ledaže by byla forma projevu vůle dodatečně zhojena. Limitace práv z vadného plnění bude pro kupujícího zpravidla nevýhodná, může být však vyvážena například nižší kupní cenou předmětu koupě. Může být provedena smluvně nebo jako jednostranné prohlášení kupujícího.⁷⁰

V této souvislosti se odborná veřejnost zabývala otázkou, zda budou subjekty povinny dodržet písemnou formu limitace práv z vadného plnění v případě, že se bude jednat o úpravu samostatně dispozitivně regulující vadné splnění, která zároveň bude o limitaci práv mlčet, tedy například v případě B2B koupě. J. Šilhán se domnívá, že by východiskem mělo být dovozování písemné formy pouze pro vzdání se práv, nikoliv pro jejich omezení, byť zdůrazňuje problematiku výkladu.⁷¹ Ke stejnému závěru dochází i A. Bányaiová.⁷² Je patrné, že

⁶⁸ Jinak je tomu v případě koupě prodávajícího podnikatele a kupujícího nepodnikatele, resp. B2C koupě. Zde zákon obsahuje ustanovení, která dopadají na danou situaci. Srov. ust. § 2168 OZ a ust. § 1814 odst. 1 písm. a) OZ.

⁶⁹ Nutno podotknout, že pokud by subjekty chtěly omezit práva z vadného plnění po jejich vzniku, bude se taková situace řešit zpravidla prominutím dluhu dle ust. § 1995 a násl. OZ.

⁷⁰ Podrobněji viz ŠILHÁN, Josef. 2015. op. cit. s. 509-510.

⁷¹ Podrobněji viz ŠILHÁN, Josef. Vzdání se práv z vadného plnění v novém občanském zákoníku. *Právní rozhledy*, 2013, č. 20, s. 712-716. ISSN 1210-6410.

⁷² Srov. BÁNYAIOVÁ, Alena. In: ŠVESTKA, Jiří, DVORÁK, Jan, FIALA, Josef a kolektiv. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V*. 2014. op. cit. s. 391.

zákonodárcem zvolená terminologie ust. § 1916 odst. 2 OZ (omezení versus vzdání se práv) zavdává vzniku výkladových nejasností. S výše uvedenými názory však nesouhlasím, neboť se domnívám, že ust. § 1916 odst. 2 OZ, které považuji pro mlčení úpravy B2B koupě za aplikovatelné, bude dopadat nejenom na případy vzdání se práv z vadného plnění (tj. omezení práv v jejich celém rozsahu), nýbrž i na případy jakékoliv sebemenší částečné limitace práv z vadného plnění. Mám za to, že by vzdání se práv mělo být vykládáno extenzivně jako jakákoliv sebemenší limitace práv. Teleologickým výkladem docházím k závěru, že úmyslem zákonodárce (i přes zásadu smluvní volnosti a bezformálnosti právních jednání) bylo pro dané situace stanovit určitou ochrannou normu ve prospěch kupujícího pro tak zásadní projev vůle, jakým je limitace práv z vadného plnění, byť sebemenšího rozsahu. Podpůrným argumentem shledávám skutečnost, že částečná limitace provedená ústní formou by zpravidla vedla k narušení právní jistoty subjektů a vzniku četných sporů. Tomu by však písemná forma mohla částečně předcházet.

Závěrem této části práce považuji za podstatné poukázat na další z korektivů limitujících smluvní volnost. Limitací práv z vadného plnění nemůže dojít k tomu, aby prodávající nenesl žádné právní následky za vady spojené s jeho zlým úmyslem, zejména za vady úmyslně způsobené a vědomě zamlčené. Takové jednání by se totiž dostávalo do rozporu se zásadou *nemo turpitudem suam allegare potest* dle ust. § 6 odst. 1 OZ a ust. § 8 OZ, dle něhož zjevné zneužití práva nepožívá právní ochrany.⁷³ Domnívám se, že kupující může přistoupit k limitaci svých práv z vadného plnění pouze v tom rozsahu, ve kterém tím zároveň prodávajícímu neumožní těžít z jeho nepoctivého jednání. Tento závěr ostatně potvrzuje prvorepubliková doktrína⁷⁴ a mimo J. Šilhána⁷⁵ jej dovozuje i A. Bányaiová.⁷⁶

⁷³ Podrobněji viz ŠILHÁN, Josef. 2015. op. cit. s. 504-505.

⁷⁴ Srov. SEDLÁČEK, Jaromír. *Obligační právo*. 1.-3. díl. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010. ISBN 978-80-7357-5199. S 283.

⁷⁵ Srov. ŠILHÁN, Josef. 2015. op. cit. s. 504-505.

⁷⁶ Srov. BÁNYAIOVÁ, Alena. In: ŠVESTKA, Jiří, DVORÁK, Jan, FIALA, Josef a kolektiv. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V*. 2014. op. cit. s. 391.

4 Vady a jejich typologie

J. Šilhán k pojmu vady uvádí, že „*Vadou je jakákoliv odchylka mezi plněním poskytnutým a plněním dluhovaným (...). Kdykoliv je plněno něco odlišného, než plněno být mělo, je rozdíl vadou.*“⁷⁷ Nejvyšší soud České republiky ve svém rozhodnutí vadu charakterizoval tak, že „*Vadou se přitom rozumí faktický nebo právní stav, který brání řádnému nebo smluvenému užívání věci.*“⁷⁸

Domnívám se, že jakoukoliv marginální odchylku mezi plněním poskytnutým a plněním dluhovaným nebude bez dalšího možné za vadu v právním slova smyslu označit. Při právním hodnocení vad, jež v souladu s ust. § 2100 odst. 1 OZ zakládají právo kupujícího z vadného plnění, je totiž nutno v souladu s ust. § 3 odst. 3 OZ přihlídnout k zásadě *de minimis non curat lex*, resp. *de minimis non curat praetor*.⁷⁹ Dle uvedené zásady se právo nezabývá maličkostmi, a proto by vada existující v objektivní realitě nemusela být bez dalšího hodnocena jako vada v právním slova smyslu.⁸⁰ Dopad této zásady bych ilustroval na následujícím příkladu. Kupující si od prodávajícího zakoupí fotbalový míč o průměru 220 milimetrů. Po převzetí míče jej kupující přeměří a zjistí, že jeho průměr činí pouze 219 milimetrů.⁸¹ Nebylo by však spravedlivé, kdyby taková vada, která v objektivní realitě bezpochyby existuje, avšak nikterak kupujícímu nebrání v řádném užívání míče, byla považována za vadu v právním slova smyslu, a tím zakládala práva kupujícího z vadného plnění (resp. i právo kupujícího odmítnout přijetí plnění). Pokud by totiž bylo v právním styku třeba bezvýhradně trvat na zcela perfektní bezvadnosti předmětu plnění,⁸² vedlo by to pouze k tomu, že by se veškerá plnění stala ekonomicky dražšími, neboť by byl prodávající povinen plnit bez jakýchkoliv marginálních vad. Takový přístup by však nebyl vyvážen reálným přínosem pro kupujícího spočívajícím

⁷⁷ Srov. ŠILHÁN, Josef. In: HULMÁK, Milan a kolektiv. *Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§1721-2054)*. 2014. op. cit. s. 872.

⁷⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 28.11.2008, sp. zn. 33 Odo 1300/2006. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

⁷⁹ Nutno podotknout, že Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží nezná pravidlo *de minimis* a nerozlišuje v souladu s čl. 36 odst. 1 VÚ (srov. „jakoukoliv vadu“) nepatrné vady vyloučené z režimu povinností z vadného plnění. Ty lze však řešit pomocí určité tolerance odchylek v rámci měřítka rozumnosti. K tomu srov. TICHÝ, Luboš. *CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží)*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-649-4. S. 157.

⁸⁰ Podrobněji viz ŠILHÁN, Josef. 2015. op. cit. s. 114-117.

⁸¹ Tolerance může sama o sobě vycházet z určitých zvyklostí nebo technických norem.

⁸² Uvedený předpoklad však musí být vykládán vždy ke konkrétním okolnostem. Pokud se jedná o míč, jenž bude využit při zápase nejvyšší fotbalové soutěže a strany kupní smlouvy si výslovně vymíní zcela přesné parametry plnění (a ze smlouvy tak bude zřejmé, že je nutné tyto bezpodmínečně dodržet), bude nutno vykládat pojem vady širěji. Avšak i v takovém případě bude dle mého názoru na rozdíl činící 0,05 milimetru zpravidla uplatněno pravidlo *de minimis*.

zejména ve zlepšení jeho životní úrovně. Takový výklad by tak neobstál s ohledem na požadavky dle ust. § 2 OZ, neboť by nebyl v souladu se smyslem a účelem zákona.⁸³ Domnívám se, že by na výše zmíněnou situaci bylo možno aplikovat případně i zásadu poctivosti dle ust. § 6 OZ, neboť kupující nebude jednat poctivě, odmítne-li přijmout plnění či bude-li uplatňovat práva z vadného plnění v případě výše uvedené marginální vady, která mu nikterak nebrání v řádném užívání předmětu koupě.

Nutno však podotknout, že výše uvedený právní princip by neměl být v praxi nadužíván. Nelze se totiž spokojit se situací, že by prodávající neoprávněně odmítl většinu reklamací s poukazem na daný princip, byť by vada byla sebevětší, a tím tak *de facto* mohl odradit kupujícího od uplatňování jeho práv z vadného plnění.

4.1 Typologie vad

Odchylka od sjednaného plnění může spočívat v podstatě v jakémkoliv parametru. Vady je tak možno dělit dle různých kritérií. Pro kvalifikaci samotné odchylky jako vady je její podřazení pod určitou užší kategorií nepodstatné. Pro určení právních následků, jež se pojí k jednotlivým vadám, však již dané kategorizace smysl mají. Vady je možno třídit například na vady zjevné, skryté a zřejmé; vědomé a nevědomé; podstatné a nepodstatné; faktické a právní.⁸⁴ Záměrně zde nezmiňuji hledisko odstranitelnosti vad, neboť to není významnou kategorií pro B2B koupi. Uvedená dělení budou popsána a analyzována v textu u příslušných kapitol.

4.1.1 Vady faktické

Faktickou vadou je odchylka kvalitativního či kvantitativního charakteru od věcných parametrů plnění.⁸⁵ Mezi odchylky kvalitativního charakteru patří vady jakosti, provedení, plnění jiné věci a vady v dokladech nutných pro užívání předmětu koupě. Odchylky kvantitativního charakteru jsou odchylky v množství. Obdobná úprava je obsažena v čl. 35 odst. 1 VÚ, který stanoví, že „*Prodávající musí dodat zboží v množství, jakosti a provedení, jež určuje smlouva, a musí je zabalit nebo opatřit tak, jak určuje smlouva.*“. Nutno podotknout, že výkladem *a contrario* ust. § 2099 odst. 1 ve spojení s ust. § 2095 a ust. § 2096

⁸³ Podrobněji viz ŠILHÁN, Josef. 2015. op. cit. s. 114-117.

⁸⁴ Srov. ŠILHÁN, Josef. 2015. op. cit. s. 117-118.

⁸⁵ Srov. ŠILHÁN, Josef. 2015. op. cit. s. 119.

OZ lze dovodit, že současná právní úprava nepovažuje nedostatky ložení a balení za vady předmětu koupě, jež by zakládaly práva kupujícího z vadného plnění. To je podstatným rozdílem oproti úpravě čl. 35 odst. 1 ve spojení s čl. 35 odst. 2 písm. d) VÚ, dle něhož vady balení a ložení zakládají povinnosti prodávajícího z vadného plnění.⁸⁶ Obdobně pak ust. § 422 odst. 1 ve spojení s ust. § 420 odst. 1 ObchZ za vady předmětu koupě považovalo i vady balení a ložení. Dle předchozí obchodněprávní úpravy platilo, že měl-li předmět koupě vadný obal, existovala vada v latentní podobě, což samo o sobě nebylo právně významné. Jakmile se však vady projeví, tedy došlo-li ke škodě na předmětu plnění z důvodu vadného obalu, byl prodávající povinen z vadného plnění.⁸⁷

Současná úprava v ust. § 2097 OZ pouze stanoví, že pokud si strany kupní smlouvy neujednaly jinak, je prodávající povinen předmět koupě zabalit a opatřit pro přepravu. Bude tak nutno aplikovat ust. § 2100 odst. 1 OZ, dle něhož právo kupujícího z vadného plnění zakládá i vada vzniklá po přechodu nebezpečí škody na věci, pokud ji prodávající způsobil porušením své povinnosti. Nevyplývá-li prodávajícímu povinnost předmět koupě zabalit či opatřit pro přepravu přímo ze smlouvy, bude pro něj vyplývat právě z ust. § 2097 OZ. Nedostojí-li prodávající uvedeným povinnostem a na předmětu koupě z toho důvodu vznikne vada, bude to důvodem pro vznik jeho povinností z vadného plnění.

4.1.1.1 Vady jakosti a provedení

Prodávající je v souladu s ust. § 2095 odst. 1 OZ povinen odevzdat kupujícímu předmět koupě mimo jiné v dané jakosti a provedení. Jakost vyjadřuje kvalitativní parametry předmětu koupě z hlediska jeho užitných vlastností při určitém provedení. Mezi tyto vlastnosti patří zejména trvanlivost, odolnost, těsnost nebo pevnost předmětu koupě.⁸⁸ Oproti tomu provedení vyjadřuje určitý tvar, barevné provedení, materiálové složení nebo motorizaci předmětu koupě. Nejvyšší soud České republiky se k uvedenému rozlišování jakosti a provedení také vyjádřil, kdy vyložil, že „*Sporné dodání ráfků kol s neodpovídajícím rozměrem není otázkou tzv. jakosti dodávaného zboží, nýbrž provedení dodávaného zboží, zde automobilu s předmětnými koly.*“⁸⁹ Z toho plyne, že provedení se týká určité podoby předmětu koupě a nikoliv jeho kvalitativních

⁸⁶ Podrobněji viz TICHÝ, Luboš. 2017. op. cit. s. 157.

⁸⁷ Srov. POHL, Tomáš. In: POKORNÁ, Jarmila, KOVAŘÍK, Zdeněk, ČÁP, Zdeněk a kolektiv. *Obchodní zákoník. Komentář. II. díl.* Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009. ISBN 978-80-7357-491-8. S. 1523.

⁸⁸ Srov. ŠILHÁN, Josef. 2015. op. cit. s. 17-18.

⁸⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 25.4.2013, sp. zn. 23 Cdo 370/2011. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

parametrů. Jakost může být určena kromě soukromoprávního ujednání i veřejnoprávními předpisy.⁹⁰ Shoda jakosti s veřejnoprávními předpisy pak bude zpravidla prokazována certifikací nebo atesty.

Nutno podotknout, že nebyla-li jakost ujednána, je v souladu s ust. § 2095 odst. 1 OZ prodávající povinen plnit v jakosti vhodné pro účel patrný ze smlouvy. Obecná úprava dle ust. § 1915 OZ, jež z důvodu speciální úpravy B2B koupě není na tyto případy aplikovatelná, pracuje s pojmem jakosti střední. Ta se však od jakosti vhodné pro účel vyplývající ze smlouvy může podstatně lišit. Bude-li totiž například ze smlouvy vyplývat, že jablka budou určena pro zpracování v moštárně, nebudou muset splňovat ani uvedenou střední jakost. Jednalo-li by se však o jablka určená ke konzumaci, bude prodávající zpravidla povinen dodat jablka alespoň v jakosti střední.⁹¹

Pokud budou veškeré vlastnosti předmětu koupě ujednány, nebude rozlišování jakosti a provedení zpravidla významné. Dané rozlišování však nabývá na významu v případě, že ujednání o jakosti absentuje. V takovém případě je totiž nutno vycházet právě ze zmíněného účelu patrného ze smlouvy či účelu obvyklého. Zde je však již zcela esenciální získat konkrétní představu o tom, jak musí z pohledu jakosti a provedení předmět plnění vypadat.⁹²

4.1.1.2 Plnění aliud

V souladu s ust. § 2099 odst. 1 OZ je vadou plnění jiné věci. Jinou věcí je vše, co si prodávající s kupujícím nesjednali jako předmět koupě. Aliud se bude lišit ve vlastnostech, provedení nebo předpokládaném či obvyklém účelu užití.⁹³ Uvedené závěry potvrzuje ve svém rozhodnutí i Nejvyšší soud České republiky, jenž vyložil, že *„O zboží jiném (aliud) lze mluvit, jen je-li rozdíl mezi objednaným a dodaným zbožím tak podstatný, že by se při*

⁹⁰ Například zákon č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky, ve znění pozdějších předpisů.

⁹¹ Srov. BEDNÁŘ, Václav a KASÍK, Petr. In: HULMÁK, Milan a kolektiv. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055-3014)*. 2014. op. cit. s. 58.

⁹² Srov. BEDNÁŘ, Václav a KASÍK, Petr. In: HULMÁK, Milan a kolektiv. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055-3014)*. 2014. op. cit. s. 58.

⁹³ Srov. TICHÝ, Luboš. In: ŠVESTKA, Jirí, DVOŘÁK, Jan, FIALA, Josef a kolektiv. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V*. 2014. op. cit. s. 794.

rozumném pojmání stavu věci obchodník ani nepokusil takovým zbožím plnit smlouvu a také by ani nemohl očekávat, že je odběratel jako plnění smlouvy přijme.“⁹⁴

Snaha o exaktní rozlišování mezi aliud a plněním věci, na nichž vážně „pouze“ vada jakosti či provedení, by mohla přinášet určité obtíže. Za současné právní úpravy však není striktní rozlišování podstatné. Oba případy budou totiž spadat pod vady, jež zakládají povinnosti prodávajícího z vadného plnění. Podstatný proto bude samotný akt přijetí plnění kupujícím. Jak již bylo vyloženo v kapitole 3.4 této práce, v souladu s ust. § 1910 OZ není povinností kupujícího přijmout ničeho jiného než plnění odpovídající předmětu koupě. Přijmou-li tak kupující aliud (či plnění, jehož vlastnosti se odchyľují), budou mu náležet práva z vadného plnění. Odmítne-li dané plnění přijmout, ocitne se tím prodávající v prodlení, pokud jeho dluh již dospěl.⁹⁵

4.1.1.3 Vady v dokladech

Prodávající je povinen předat kupujícímu v souladu s ust. § 2087 OZ předmět koupě spolu s doklady, které se k němu vztahují. Nebylo-li ujednáno jinak, bude prodávající povinen v souladu s ust. § 2094 OZ předat doklady potřebné k převzetí a užívání předmětu koupě. Za vadu, jež v souladu s ust. § 2099 odst. 1 OZ zakládá práva z vadného plnění, se považuje výhradně vada v dokladech nutných pro užívání předmětu koupě. Vadou bude zpravidla jejich neúplnost či nesprávný obsah.⁹⁶ Mezi doklady nutné pro užívání předmětu koupě bude patřit například osvědčení od výrobce, prohlášení o shodě vydané certifikační autoritou, návod na užívání předmětu koupě nebo servisní manuál.⁹⁷ Nutno pak podotknout, že povinnost předat určité doklady může být regulovaná i veřejnoprávně. Je tomu tak kupříkladu v B2C koupi, při níž je prodávající podnikatel v souladu s ust. § 9 odst. 1 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů, povinen předat spotřebiteli písemný návod vztahující se k věci, jestliže je to žádoucí s ohledem na povahu výrobku, způsob a dobu jeho užívání.

⁹⁴ Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky ze dne 3.11.1932, sp. zn. Rv I 1293/31. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

⁹⁵ Srov. TICHÝ, Luboš. In: ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan, FIALA, Josef a kolektiv. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V.* 2014. op. cit. s. 794.

⁹⁶ I zde však bude mít uplatnění zásada *de minimis*.

⁹⁷ Srov. TICHÝ, Luboš. In: ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan, FIALA, Josef a kolektiv. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V.* 2014. op. cit. s. 775.

L. Tichý vyslovuje domněnku, že za soudobé úpravy bude stále aplikovatelné nepřevzaté pravidlo ust. § 418 ObchZ, dle něhož je prodávající oprávněn do okamžiku času plnění odstranit vadu v dokladech, které byly předány kupujícímu předčasně, nezpůsobí-li tím kupujícímu nepřiměřené obtíže nebo výlohy.⁹⁸ Souhlasím s uvedeným závěrem, domnívám se však, že L. Tichý opomíná soudobé ust. § 2101 odst. 1 OZ. Dle mého názoru bude uvedené pravidlo použitelné na základě posledně uvedeného ustanovení, jenž umožňuje kupujícímu odstranit jakékoliv vady předmětu koupě do doby určené pro odevzdání věci.

4.1.1.4 Vady množství

Prodávající je v souladu s ust. § 2095 OZ povinen odevzdat kupujícímu předmět koupě v daném množství, tedy ve správném objemu nebo rozsahu plnění. Dodá-li prodávající menší množství, než ke kterému byl povinen, bude na předmětu koupě váznout kvantitativní vada.

Dodávané množství může být ujednáno pouze přibližně. Bude tomu tak zpravidla v případech zemědělské produkce, v nichž nelze dopředu jednoznačně a přesně určit dodávané množství. V takovém případě je prodávající pověřen k tomu, aby jednostranně finální množství určil. Kupující je v daném případě chráněn tím, že reálně dodané množství se musí pohybovat v limitech stanovené odchylky. Pokud se strany na výši odchylky nedohodly, uplatní se vyvratitelná právní domněnka dle ust. § 2098 *in fine* OZ činící maximálně pět procent ze sjednaného množství.⁹⁹ Domnívám se, že v B2B koupi zpravidla bude existovat obchodní zvyklost stanovující danou odchylku. Tato zvyklost pak bude v souladu s ust. § 558 odst. 2 OZ mít přednost před podpůrným ust. § 2098 OZ.

Nutno podotknout, že případy dodání menšího množství u koupě elegantně řeší ust. § 2099 odst. 2 OZ, jež stanoví, že „*Plyne-li z prohlášení prodávajícího nebo z dokladu o předání, že prodávající dodal menší množství věci, nevztahují se na chybějící věci ustanovení o vadách.*“. V obecné rovině je totiž nutno rozlišovat dva typy porušení závazku, k nimž se vážou zcela rozdílné právní následky. Prvním typem je prodlení, druhým kvantitativní vada. Pomyslným mezníkem mezi těmito dvěma typy porušení bude způsob, jakým věřitel plnění přijme. Přijme-li jej v souladu s ust. § 1930 odst. 2 OZ s výhradou (k čemuž je v zásadě povinen, je-li zřetelné, že se jedná o částečné plnění), že část plnění chybí a je si tak vědom

⁹⁸ Srov. TICHÝ, Luboš. In: ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan, FIALA, Josef a kolektiv. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V.* 2014. op. cit. s. 795.

⁹⁹ Podrobněji viz ŠILHÁN, Josef. 2015. op. cit. s. 119-120.

toho, že dlužník plní částečně, dostává se tím dlužník do prodlení s částí plnění, o které věřitel výhradu pořídil. Oproti tomu v případě, že věřitel bez výhrady přijme (i mylně) plnění jako plnění úplné, prodlení (ani částečné) nastat nemůže, neboť se jedná o přijetí plnění způsobující splnění závazku. V takovém případě se jedná o kvantitativní vadu zakládající práva věřitele z vadného plnění.¹⁰⁰ Speciální ust. § 2099 odst. 2 OZ však danou situaci řeší odlišně. Vyplývali totiž z prohlášení prodávajícího nebo z dokladu o předání, že bylo dodáno menší množství, nejedná se o vadné splnění (kvantitativní vadu), nýbrž se prodávající se stále dluhovanou částí plnění dostává do prodlení, ledaže ještě nenastal čas plnění. Domnívám se, že dosah posledně uvedeného ustanovení je velmi široký a uplatní se pro většinu B2B dodávek. Dokladem o předání totiž může být například dodací list nebo předávací protokol, které zpravidla informace o dodávaném množství obsahují. Oproti tomu výkladem *a contrario* ust. § 2099 odst. 2 OZ lze dovodit, že nebude-li z prohlášení prodávajícího či dokladu o předání vyplývat, že prodávající dodal menší množství (například i proto, že bude množství uvedeno nesprávně nebo vůbec nedojde k prohlášení či sepsu dokladu), bude se jednat o kvantitativní vadu se všemi jejími zákonnými konsekvencemi.¹⁰¹

Dodání většího množství než bylo ujednáno nelze kvalifikovat jako kvantitativní vadu. Na daný případ bude dopadat dispozitivní pravidlo domněnky změny kupní smlouvy dle ust. § 2093 OZ, dle něhož bude smlouva uzavřena i na přebytečné množství, ledaže jej kupující bez zbytečného odkladu odmítne. Včasné jednání kupujícího tak bude pro tento případ zcela zásadní.¹⁰² Obdobná úprava je obsažena i v čl. 52 odst. 2 VÚ. Přijme-li tak kupující v režimu mezinárodní kupní smlouvy dodávku a uplyne marně lhůta k reklamaci plnění, stává se i přebývajícím množstvím předmětem koupě.¹⁰³

4.1.2 Právní vady

Právní úprava koupě o právní vadě hovoří pouze v ust. § 2107 odst. 2 OZ v souvislosti s možností prodávajícího právní vadu odstranit. Z povahy věci proto bude aplikovatelná obecná úprava dle ust. § 1920 OZ. O právní vadu se jedná tehdy, nedostane-li se kupujícímu právní

¹⁰⁰ Podrobněji viz ŠILHÁN, Josef. 2015. op. cit. s. 81-82.

¹⁰¹ Podrobněji viz BEDNÁŘ, Václav a KASÍK, Petr. In: HULMÁK, Milan a kolektiv. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055-3014)*. 2014. op. cit. s. 64.

¹⁰² Podrobněji viz TICHÝ, Luboš. In: ŠVESTKA, Jiří, DVORÁK, Jan, FIALA, Josef a kolektiv. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V*. 2014. op. cit. s. 773-774.

¹⁰³ Srov. TICHÝ, Luboš. 2017. op. cit. s. 248.

pozice, které se mu poskytnutím plnění dostat mělo.¹⁰⁴ Podle posledně uvedeného ustanovení půjde o právní vadu tehdy, uplatňuje-li k předmětu plnění právo třetí osoba. Nutno podotknout, že současná právní úprava zde nepracuje s korektivem podmínky zjevné bezdůvodnosti zatížení věci právem třetí osoby, jak činí čl. 102 odst. 1 CESL.

Pojetí právní vady je vhodné vyjádřit pomocí její objektivní a subjektivní složky. Objektivní složka představuje uplatnění práva třetí osoby, které předmět koupě zatěžuje a je v rozporu s tím, co vyplývá z ujednání stran kupní smlouvy. Subjektivní složka představuje absenci očekávání omezení kupujícího, tedy že o omezení kupující nevěděl nebo vědět nemusel.¹⁰⁵

Prodávající je v souladu s ust. § 2087 OZ povinen umožnit kupujícímu nabýt vlastnické právo k předmětu koupě. Bude-li tak kupující omezen ve výkonu tohoto vlastnického práva, bude na předmětu koupě váznout právní vada, ledaže o ní kupující věděl či vědět mohl. Omezení může být soukromoprávního charakteru (omezení právem vlastnickým, zástavním nebo právem užívání či požívání) nebo veřejnoprávního charakteru (nucené omezení vlastnického práva rozhodnutím správního orgánu). Teorie v souvislosti s právními vadami rozlišuje evikci parciální a totální. Evikce parciální vyjadřuje situaci, kdy se kupující vlastníkem předmětu koupě stal, avšak jeho vlastnické právo je určitým způsobem omezeno. Oproti tomu evikce totální charakterizuje situaci, kdy se kupující vlastníkem předmětu koupě vůbec nestal, ačkoliv se tak dle kupní smlouvy stát mělo.¹⁰⁶

Problematickou se mi jeví povinnost kupujícího dle ust. § 1920 odst. 1 *in fine* OZ oznámit prodávajícímu, že třetí osoba k předmětu koupě uplatňuje právo. Zákon s porušením oznamovací povinnosti výslovně nepojí žádné právní následky a nejde tak o právní jednání nutné k zachování práv kupujícího z vadného plnění. Dle předchozí obchodněprávní úpravy obsažené v ust. § 435 odst. 1, 2 ObchZ soud při oprávněné námitce prodávajícího o nesplnění oznamovací povinnosti práva z vad kupujícímu nepřiznal. Dle předchozí občanskoprávní úpravy obsažené v ust. § 503 ObčZ, jež se mi jeví jako přílehavější úpravě soudobé, kupující sice při nesplnění oznamovací povinnosti práva z vadného plnění neztratil, avšak prodávající

¹⁰⁴ Srov. BÁNYAIOVÁ, Alena. In: ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan, FIALA, Josef a kolektiv. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V*. 2014. op. cit. s. 397.

¹⁰⁵ Srov. ŠILHÁN, Josef. In: HULMÁK, Milan a kolektiv. *Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§1721-2054)*. 2014. op. cit. s. 901-902.

¹⁰⁶ Srov. SELUCKÁ, Markéta. In: PRAŽÁK, Zbyněk, FIALA, Josef, HANDLAR, Jiří a kolektiv. 2017. op. cit. s. 413-414.

byl oprávněn vůči němu uplatnit všechny námitky, které nebyly uplatněny proti třetí osobě (například námitka vydržení). V režimu mezinárodní koupě oproti tomu kupující ztrácí v souladu s čl. 43 VÚ právo dovolat se právních vad, pokud nepodá prodávajícímu zprávu určující povahu práva nebo nároku třetí osoby v přiměřené době poté, co se o tom dozvěděl, ledaže o právních vadách prodávající věděl.¹⁰⁷ A. Bányaiová zastává názor, že je pro následky nesplnění soudobé oznamovací povinnosti uplatnitelný závěr ust. § 503 ObčZ. Odůvodňuje to mimo jiné tím, že „*Účelem povinnosti nabyvatele oznámit zciziteli uplatnění práv třetí osobou je umožnit zciziteli veškeré námitky vůči nárokům uplatňovaným třetí osobou.*“¹⁰⁸ Je zcela nesporné, že dikce ust. § 1920 odst. 1 OZ je oproti ust. § 503 ObčZ užší. Domnívám se, že zákonodárce záměrně neobsáhl do ust. § 1920 odst. 1 OZ větu obsaženou v ust. § 503 ObčZ, a sice „*Neučiní-li tak, neztratí sice svůj nárok z odpovědnosti za vady, ale jeho předchůdce může proti němu uplatnit všechny námitky, které nebyly uplatněny proti třetí osobě.*“, resp. pro současnou úpravu její terminologicky přílehavější ekvivalent. S názorem A. Bányaiové nesouhlasím, neboť dle mého názoru nemůže subjektivně-historický výklad převážit nad hlediskem objektivně-recentním. Mám z toho důvodu za to, že za současné právní úpravy nebude mít uplatnění daných námitek prodávajícím vůči kupujícímu při nesplnění oznamovací povinnosti právní relevanci, neboť se o dané možnosti zákon nikterak nezmiňuje a ani jinak nenaznačuje, že by tomu tak mohlo být. Bylo by však dle mého názoru hrubě nespravedlivé, pokud by byl prodávající povinen z vadného plnění v případě, že kupující hrubě zanedbá svých povinností, uplatnění práva neoznámí, své námitky proti třetí osobě nikterak nevyužije a způsobí tím, že uplatněné právo třetí osoby již nebude možno odvrátit. Domnívám se proto, že bude možno uvažovat o uplatnění zásady *nemo turpitudinem suam allegare potest*, jež je zakotvena v ust. § 6 odst. 2 OZ. Způsobí-li tak kupující svým jednáním, že již nelze proti uplatněným právům třetí osoby uplatnit dané námitky a uplatněný nárok tak nelze odvrátit, půjde to k tíži kupujícího. To by dle mého názoru mohlo vést k tomu, že by soud ochranu práv z vadného plnění kupujícímu s přihlédnutím k uvedené zásadě nepřiznal. Nelze odhlédnout ani od povinnosti kupujícího k náhradě škody pro porušení zákonného ustanovení ukládající oznamovací povinnost.¹⁰⁹ K uvedenému je však nutno doplnit, že kupující je povinen právní

¹⁰⁷ Podrobněji viz TICHÝ, Luboš. 2017. op. cit. s. 199-202.

¹⁰⁸ Srov. BÁNYAIOVÁ, Alena. In: ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan, FIALA, Josef a kolektiv. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V.* 2014. op. cit. s. 398.

¹⁰⁹ Srov. ŠILHÁN, Josef. In: HULMÁK, Milan a kolektiv. *Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§1721-2054).* 2014. op. cit. s. 902.

vady notifikovat ve lhůtě bez zbytečného odkladu dle ust. § 2112 odst. 1 OZ. Neučiní-li tak, soud mu práva z vadného plnění na námitku prodávajícího o pozdním oznámení vad nepřizná.

Nutno podotknout, že obecná úprava právních vad výslovně nepřevzala speciální pravidlo ust. § 433 odst. 2 ObchZ, jenž stanovilo, že ne každé zatížení předmětu koupě právem duševního vlastnictví je právní vadou. Uvedené pravidlo reflektuje skutečnost, že zmíněná práva k nehmotným statkům mají zpravidla omezenou územní působnost. Obdobné pravidlo zakotvuje i čl. 42 odst. 1 VÚ, Book IV.A.-2:306 DCFR či čl. 102 odst. 2 CESL. Současná právní úprava zná dané pravidlo dle ust. § 2616 OZ pouze u smlouvy o dílo. Domnívám se, že by výslovné zakotvení uvedeného pravidla bylo vhodným doplněním úpravy právních vad koupě.

5 Vznik práv z vadného plnění a liberační důvody

5.1 Vznik práv z vadného plnění a přechod nebezpečí škody na věci

Práva kupujícího z vadného plnění zakládá v souladu s ust. § 2100 odst. 1 OZ zásadně vada předmětu koupě, jež má při přechodu nebezpečí škody na věci z prodávajícího na kupujícího, byť se projeví až později. S obdobnou koncepcí pracuje i čl. 36 odst. 1 VÚ nebo Book IV.A.-2:308 odst. 1 DCFR. Skutečnost, že se vada projeví až později, má vliv výhradně na běh lhůty k notifikaci vad a nikoliv na samotný vznik povinností prodávajícího z vadného plnění.

Okamžik přechodu škody na věci je řešen ust. § 2082 OZ. Jedná se však o obecné ustanovení, které dle mého názoru musí dát přednost aplikaci speciální úpravy ust. § 2121 OZ, dle níž bude okamžikem přechodu nebezpečí škody na věci zpravidla okamžik převzetí předmětu koupě. Pokud kupující neoprávněně odmítne převzít předmět koupě, dojde v souladu s ust. § 2121 odst. 2 OZ k přechodu nebezpečí škody na věci okamžikem nepřevzetí předmětu koupě kupujícím, pokud mu s ním prodávající umožnil nakládat. Stejný názor o specialitě posledně uvedeného ustanovení dovozuje i R. Dávid.¹¹⁰ Úprava přechodu nebezpečí škody na věci je dispozitivního charakteru a strany kupní smlouvy si tak mohou okamžik přechodu nebezpečí škody na věci v souladu s ust. § 1 odst. 2 OZ sjednat odlišně od zákona. Ustanovení § 2121 OZ je pak *lex generalis* ke speciální úpravě ust. § 2122 až § 2125 OZ.¹¹¹ Zákonodárce totiž reflektuje skutečnost, že právní styk stran kupní smlouvy může mít i distanční formu. V souladu s ust. § 2122 OZ platí, že má-li kupující předmět koupě převzít od třetí osoby, přechod nebezpečí škody na věci nastane okamžikem, kdy mohl kupující s předmětem koupě nakládat, nejdříve však v době určené pro plnění.¹¹² Pokud bude předmět koupě kupujícímu zasílán, přechází na něho v souladu s ust. § 2123 odst. 1 OZ nebezpečí škody na věci předáním předmětu koupě dopravci v místě předvídaném smlouvou; není-li takového ujednání o místě, přechází nebezpečí škody na věci předáním prvním dopravci pro přepravu do místa určení. Byl-li již v okamžiku uzavření kupní smlouvy předmět koupě přepravován, dojde k přechodu nebezpečí škody na věci na kupujícího v souladu s ust. § 2123 odst. 2 OZ

¹¹⁰ Podrobněji viz DÁVID, Radovan. In: PRAŽÁK, Zbyněk, FIALA, Josef, HANDLAR, Jiří a kolektiv. 2017. op. cit. s. 746-747.

¹¹¹ Podrobněji viz TICHÝ, Luboš. In: ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan, FIALA, Josef a kolektiv. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V.* 2014. op. cit. s. 863.

¹¹² Podrobněji viz TICHÝ, Luboš. In: ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan, FIALA, Josef a kolektiv. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V.* 2014. op. cit. s. 866.

zpětně k okamžiku předání předmětu koupě prvnímu dopravci. Nutno podotknout, že prvním dopravcem bude subjekt, který zajišťuje první část přepravy nehledě na délku jejího trvání.¹¹³ Jedná-li se o věc druhově určenou, je nutné ji nejprve individualizovat a až poté může dojít k přechodu nebezpečí škody na věci, což zakotvuje ust. § 2124 OZ.

Práva kupujícího z vadného plnění zakládá v souladu s ust. § 2100 odst. 1 *in fine* OZ i vada vzniklá po přechodu nebezpečí škody na věci, kterou způsobil prodávající porušením své povinnosti. Obdobně dochází ke vzniku práv z vadného plnění i v souladu s čl. 36 odst. 2 VÚ. Není rozhodné, zda byla prodávajícímu povinnost uložena zákonem či smlouvou, ani není podstatné, zda byla povinnost porušena před či po přechodu nebezpečí škody na věci. Kupující tak bude mít práva z vadného plnění například tehdy, pokud prodávající poruší povinnost předmět koupě řádně zabalit či opatřit pro přepravu, v důsledku čehož dojde ke vzniku vady. Ustanovení § 2100 odst. 2 OZ pak hovoří o tom, že povinnosti prodávajícího ze záruky za jakost nejsou výše uvedeným dotčeny.¹¹⁴

Je namístě podotknout, že předmět koupě může být prodávajícím poskytnut i před sjednaným časem plnění. Kupující je oprávněn odmítnout předčasné plnění, ledaže byl čas plnění stanoven ve prospěch prodávajícího, jak stanoví ust. § 1962 odst. 2 OZ. V právním režimu mezinárodní koupě lze naléznout výslovnou úpravu čl. 52 odst. 1 VÚ, dle níž je kupující oprávněn dodávku buď přijmout či ji odmítnout. Jako předčasné plnění bude posouzen i případ, kdy prodávající plní v plném rozsahu již v červenci, byť mělo být plněno postupně po třetinách od července do září.¹¹⁵ Pokud prodávající plnil předčasně, může v souladu s ust. § 2101 odst. 1 OZ odstranit vady až do doby určené pro odevzdání předmětu koupě. Právo kupujícího na náhradu škody tím však není dotčeno. Posledně uvedené ustanovení v zásadě opisuje úpravu čl. 37 VÚ. Obdobně předčasné plnění upravuje Book IV.A.-2:203 DCFR s tím, že odst. 2 zmiňuje výslovně možnost odstranit vady dokladů, pokud byly kupujícímu předány předčasně, což posledně uvedený článek Úmluvy OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží výslovně nezakotvuje.

¹¹³ Podrobněji viz TICHÝ, Luboš. In: ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan, FIALA, Josef a kolektiv. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V.* 2014. op. cit. s. 867-869.

¹¹⁴ Podrobněji viz TICHÝ, Luboš. In: ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan, FIALA, Josef a kolektiv. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V.* 2014. op. cit. s. 798-799.

¹¹⁵ Srov. TICHÝ, Luboš. 2017. op. cit. s. 246.

Volba způsobu, jakým budou vady při předčasném plnění odstraněny, náleží prodávajícímu, musí ji však vykonat nejpozději do ujednaného času plnění. Zvoleným způsobem však nesmí být kupujícímu způsobeny nepřiměřené náklady. Ty mu vzniknou například tehdy, pokud zvolený způsob znamená dlouhodobou odstávku výrobní linky.¹¹⁶ Prodávající je pak i přesto povinen k náhradě škody kupujícímu, pokud v důsledku předčasně vadného plnění kupujícímu vznikla škoda. V tomto případě není podstatné, že byla vada dodatečným plněním zhojena. Obdobná možnost předčasného plnění platí v souladu s ust. § 2101 odst. 2 OZ taktéž pro vady dokladů.

5.2 Liberační důvody

Liberační důvod je jakákoliv skutečnost, která v důsledku své existence umožňuje prodávajícímu zprostit se povinností z vadného plnění, a která bude případně předmětem dokazování. Pro uvedené široké vymezení liberačních důvodů je možno pod ně podřadit kupříkladu případy užití předané věci prodávajícím, vady zřejmé kupujícímu již při uzavírání kupní smlouvy, lze za ně ale považovat i skutečnost, že vada vznikla až v době po přechodu nebezpečí škody na věci, ledaže ji prodávající způsobil porušením své povinnosti, případy převodu věci úhrnkem či existenci projevu vůle kupujícího, jímž se vzdává práv z vadného plnění.

5.2.1 Užití předané věci prodávajícím

Kupujícímu za určitých podmínek nebudou náležet práva z vadného plnění, pokud vadu předmětu koupě způsobí použití věci, kterou kupující prodávajícímu předal v souvislosti s plněním. Uvedené podmínky, za nichž se daný liberační důvod prodávajícího uplatní, upravuje ust. § 2102 odst. 1 OZ. L. Tichý vyjadřuje rozpaky nad zakotvením uvedeného ustanovení do této části občanského zákoníku a uvádí, že obdobné pravidlo není součástí jiných relevantních právních řádů. Navíc se domnívá, že by dané ustanovení mělo být spíše součástí úpravy díla.¹¹⁷ Uvedené ustanovení bylo inspirováno ust. § 423 ObchZ, které je obsahově obdobné. Nutno však podotknout, že předchozí obchodněprávní úprava hovoří o užití věci při výrobě. Soudobá právní úprava oproti tomu zmiňuje užití věci bez další konkretizace, kdy by

¹¹⁶ Srov. BEDNÁŘ, Václav a KASÍK, Petr. In: HULMÁK, Milan a kolektiv. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055-3014)*. 2014. op. cit. s. 66.

¹¹⁷ Srov. TICHÝ, Luboš. In: ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan, FIALA, Josef a kolektiv. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V*. 2014. op. cit. s. 803.

k němu mělo dojít, a proto by měla mít dle mého názoru širší dopad. Pokud tak právní poměr subjektů bude podřazen v souladu s ust. § 2085 a § 2086 OZ pod smluvní typ koupě, bude daný liberační důvod aplikovatelný.

Prodávajícímu k liberaci z povinností z vadného plnění nestačí pouze namítat, že vadu způsobila předaná věc. Zákonodárce totiž předpokládá, že rozumný prodávající, přijme-li takovou věc, si zhodnotí její vhodnost pro dané užití. Zjistí-li, že se předaná věc jeví pro užití nevhodnou, je povinen upozornit na tuto skutečnost kupujícího. Trvá-li však kupující i přesto na užití věci a jejím užitím bude způsobena vada na předmětu koupě, bude to zakládat liberační důvod prodávajícího z povinností z vadného plnění. Liberační důvod bude založen v souladu s ust. § 2102 odst. 1 OZ i tehdy, nemohl-li nevhodnost věci prodávající ani při vynaložení dostatečné péče zjistit.¹¹⁸ Posledně uvedené ustanovení po prodávajícím požaduje, aby posuzoval nevhodnost předané věci s vynaložením dostatečné péče. To je posunem oproti ust. § 423 ObchZ, který v tomto ohledu vyžadoval péči odbornou. Důvodem bude v zásadě skutečnost, že daná právní úprava koupě movité věci obsahující i ust. § 2102 odst. 1 OZ se aplikuje na případy, kdy je prodávajícím podnikatel i nepodnikatel.¹¹⁹ Nutno však zdůraznit, že v B2B koupi bude přihlíženo ke standardu odborné péče zakotveném v ust. § 5 odst. 1 OZ.

Obdobně se pak může prodávající liberovat v souladu s ust. § 2102 odst. 2 OZ v případě, že vadu věci způsobil jeho postup podle návrhů, vzorků nebo podkladů, které mu kupující předal. Zákonodárce tím rozšířil možnost liberace i na případy koupě, neboť předchozí obchodněprávní úprava tento liberační důvod znala v ust. § 561 ObchZ výhradně pro dílo. Prodávající bude jako u předané věci povinen kupujícího upozornit na nevhodnost předaných návrhů, vzorků nebo podkladů a při posuzování vhodnosti věci jednat s dostatečnou péčí, a to znovu s reflexí standardu odborné péče dle ust. § 5 odst. 1 OZ.¹²⁰

5.2.2 Vady zřejmé již při uzavření kupní smlouvy

Prodávajícímu svědčí liberační důvod v souladu s ust. § 2103 OZ tehdy, vážnou-li na předmětu koupě vady, jež musely být kupujícímu zřejmé již při uzavření kupní smlouvy.

¹¹⁸ Srov. DÁVID, Radovan. In: PRAŽÁK, Zbyněk, FIALA, Josef, HANDLAR, Jiří a kolektiv. 2017. op. cit. s. 759.

¹¹⁹ Srov. BEDNÁŘ, Václav a KASÍK, Petr. In: HULMÁK, Milan a kolektiv. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055-3014)*. 2014. op. cit. s. 67-68.

¹²⁰ Srov. BEDNÁŘ, Václav a KASÍK, Petr. In: HULMÁK, Milan a kolektiv. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055-3014)*. 2014. op. cit. s. 68.

Dané vady byl kupující povinen rozpoznat s vynaložením obvyklé pozornosti, kupující podnikatel s přihlédnutím ke standardu odborné péče dle ust. § 5 odst. 1 OZ. Platí totiž, že kupuje-li kupující předmět koupě, ačkoliv zná jeho vadnost, vzbuzuje tím u prodávajícího dojem, že mu na bezvadnosti předmětu koupě nezáleží. L. Tichý dovozuje, že poskytnutí ochrany takovému kupujícímu by bylo v rozporu se zásadou *venire contra factum proprium*.¹²¹ Znalost kupujícího o vadě lze popsat jako případ, kdy kupující rozpoznal vadu jako takovou včetně jejího právního významu, a proto si má být kupující vědom například toho, že vada může snižovat hodnotu předmětu koupě. Samotná znalost kupujícího se posuzuje k okamžiku uzavření smlouvy.¹²²

Nelze nezmínit povinnost prodávajícího dle ust. § 2084 OZ, dle níž je prodávající povinen upozornit kupujícího na vady předmětu koupě, o nichž ví. Na základě tohoto upozornění se bude kupující moci informovaně rozhodnout, zda o věc zájem má či nikoliv.¹²³ Vadou zřejmou pak bude i vada zjistitelná z veřejného seznamu.¹²⁴ Výlukou z uvedeného liberačního důvodu bude případ, kdy prodávající výslovně ujistí kupujícího, že je předmět koupě bez vad či byla-li prodávajícím vada zastřena lstivě. Nutno podotknout, že současná koncepce vad zřejmých již při uzavření smlouvy se v mnohém neliší od koncepce ust. § 424 ObchZ, či čl. 35 odst. 3 VÚ. Daný liberační důvod obdobného znění pak obsahuje i Book IV.A.-2:307 odst. 1 DCFR a rovněž čl. 104 CESL coby speciální pravidlo reflektující B2B koupi.

Domnívám se, že pojetí zřejmých vad a jejich vztah k vadám zjevným (o nichž je pojednáno v kapitole 6.1 této práce), s nimiž se pojí různé právní následky, může místy činit výkladové obtíže. A. Bányaiová zastává názor, že rozlišovacím kritériem bude míra nápadnosti dané vady, resp. skutečnost, zda je vada pro kupujícího rozpoznatelná i bez obvyklé povinné prohlídky.¹²⁵ Ztotožňuji se s podaným závěrem a dodávám, že předmětné ustanovení bude aplikováno zpravidla v případech, kdy bude mít kupující reálnou možnost se s předmětem koupě seznámit nebo o něm bude prodávajícím zevrubně informován. Pro zajištění co nejvyšší

¹²¹ Srov. TICHÝ, Luboš. In: ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan, FIALA, Josef a kolektiv. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V*. 2014. op. cit. s. 805.

¹²² Podrobněji viz TICHÝ, Luboš. In: ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan, FIALA, Josef a kolektiv. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V*. 2014. op. cit. s. 805-806.

¹²³ Srov. DÁVID, Radovan. In: PRAŽÁK, Zbyněk, FIALA, Josef, HANDLAR, Jiří a kolektiv. 2017. op. cit. s. 748.

¹²⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 30.9.2008, sp. zn. 33 Odo 897/2006. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

¹²⁵ Srov. BÁNYAIOVÁ, Alena. In: ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan, FIALA, Josef a kolektiv. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V*. 2014. op. cit. s. 393.

právní jistoty stran kupní smlouvy lze vřele doporučit, aby byla kupujícím z opatrnosti před uzavřením smlouvy vždy provedena prohlídka věci, jež bude rozsahem a hloubkou odpovídat povinné prohlídce věci, kterou zákon po kupujícím požaduje. Tím by se kupující mohl vyhnout snaze prodávajícího liberovat se z povinností z vadného plnění poukazem na ust. § 2103 OZ. Pokud by pak kupující určité vady objevil, mohlo by to vyústit v jeho argument kupříkladu pro snížení ceny věci.

5.2.3 Převod věcí úhrnkem

Liberace prodávajícího může vyplývat i ze zvláštní povahy samotného převodu předmětu koupě. Převádí-li se předmět koupě jak stojí a leží, jdou v souladu s ust. § 1918 OZ jakékoliv faktické či právní vady k tíži kupujícího, neb ten na sebe přebírá riziko vyplývající z úhrnného převodu. Úprava práv z vadného plnění koupě neupravuje možnost úhrnného převodu, a proto se domnívám, že lze aplikovat obecné ust. § 1918 OZ, jež bylo v obdobné podobě obsaženo v ust. § 503 ObčZ a ust. § 930 zákona č. 946/1811 Sb.z.s., obecný zákoník občanský, ve znění pozdějších předpisů, z nichž koncepčně vychází.

Předmětem úhrnného převodu mohou být věci určené zpravidla místem, kde se nacházejí, s nimiž se nakládá jako s celkem bez ohledu na jejich množství, jakost nebo provedení.¹²⁶ Úhrnně lze převést například knihovnu či garáž. Nejvyšší soud České republiky v posuzovaném případě vyložil, že nemovitost je věc individuálně určená, a proto nemůže být předmětem úhrnného převodu.¹²⁷ Výlukou z režimu převodu úhrnkem však bude případ, kdy předmět koupě určitou vlastnost nemá, byť byla smluvně vymíněna nebo o ni prodávající nepravdivě prohlásil, že ji má.

5.2.4 Liberace u právních vad

Jak již bylo vyloženo v kapitole 4.1.2 této práce, subjektivní složku právní vady představuje absence očekávání daného omezení. Prodávající se proto z povinností z vadného plnění v souladu s ust § 1920 odst. 1 OZ liberuje tehdy, věděl-li kupující o daném omezení nebo o něm vědět musel. Ustanovení § 1920 odst. 2 OZ pak pouze konkretizuje pravidlo zakotvené

¹²⁶ Srov. BÁNYAIOVÁ, Alena. In: ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan, FIALA, Josef a kolektiv. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V.* 2014. op. cit. s. 394.

¹²⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29.2.2012, sp. zn. 33 Cdo 1430/2010. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

v ust. § 1920 odst. 1 OZ, kdy v zásadě opakuje jinými slovy to, o čem již posledně uvedené ustanovení obecněji hovoří.¹²⁸ Domnívám se proto, že se primárně uplatní obecnější pravidlo obsažené v ust. § 1920 odst. 1 OZ a odst. 2 citovaného ustanovení tak nebude mít valného právního dopadu. Otázku liberace u právních vad doplňuje pravidlo vad zřejmých dle ust. § 2103 OZ.

¹²⁸ Srov. ŠILHÁN, Josef. In: HULMÁK, Milan a kolektiv. *Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§1721-2054)*. 2014. op. cit. s. 902.

6 Zjištění vad a jejich notifikace

K úspěšné realizaci práv z vadného plnění je třeba dodržet zákonem (případně smlouvou) předvídaný proces sestávající se ze tří kroků. Prvně kupující musí vadu zjistit, poté ji musí oznámit (notifikovat) a pak uplatnit dané právo z vadného plnění. Druhý a třetí krok budou zpravidla splývat v jeden projev vůle kupujícího. Pro účely reklamace vad je pak nutno kategorizovat vady na vady zjevné a skryté.

6.1 Zjevné a skryté vady

Dělení vad na vady zjevné a skryté je podstatné pro určení, jaké vady musel kupující odhalit již v rámci povinné prohlídky předmětu koupě. Z uvedené kategorizace poté vyplývá i příslušná notifikační lhůta.

Legální definice zjevných vad není v současné právní úpravě obsažena. Pojem vad skrytých, byť se nejedná o legální definici, je užit v ust. § 2112 odst. 1 OZ a ust. § 2129 odst. 2 OZ. Teorie charakterizuje vady zjevné jako nedostatky rozpoznatelné již při povinné prohlídce věci, k jejímuž provedení je kupující ze zákona povinen.¹²⁹ T. Pohl dodává, že se jedná o vady pouhým okem zjistitelné, případně o vady do očí bijící.¹³⁰ Nejvyšší soud České republiky ve svém rozhodnutí zjevné vady charakterizoval jako vady, jejichž existence je kupujícímu zřejmá na pohled, popřípadě jako vady, které lze zjistit v rámci běžně prováděných zkoušek věci. Zároveň také vyložil, že zjevnými vadami nejsou ty vady, jejichž existenci by musel kupující zjišťovat například destrukcí předmětu koupě, případně ty vady, které se typicky mohou v plném rozsahu projevit až při užívání předmětu koupě.¹³¹ Je proto zřejmé, že po kupujícím nelze požadovat, aby prováděl nestandardní testy předmětu koupě pro zjištění vad. Kupující by v takovém případě totiž měl povinnost zjišťovat i vady, které jsou svou povahou vadami skrytými, což by popíralo smysl kategorizace vad zjevných a skrytých.¹³²

Skrytými vadami jsou *a contrario* k uvedeným definicím zjevných vad ty vady, jejichž existence není kupujícímu zřejmá na pohled, popřípadě ty vady, které nejsou zjistitelné v rámci

¹²⁹ Srov. PELIKÁNOVÁ, Irena. 2012. op. cit. s. 276.

¹³⁰ Srov. POHL, Tomáš. In: POKORNÁ, Jarmila, KOVAŘÍK, Zdeněk, ČÁP, Zdeněk a kolektiv. 2009. op. cit. s. 1526.

¹³¹ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29.3.2007, sp. zn. 32 Odo 1387/2005. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

¹³² Srov. ŠILHÁN, Josef. 2015. op. cit. s. 117-118.

běžně prováděných zkoušek, neboť se projeví až při užívání předmětu koupě. Charakteristickým rysem skrytých vad je skutečnost, že existovaly již v době přechodu nebezpečí škody na věci (ostatně to existovaly i vady zjevné), avšak oproti vadám zjevným se projeví až později. Dalším rozdílem oproti zjevným vadám je skutečnost, že skryté vady nelze odhalit při povinné prohlídce. I tak je však nutno tyto vady v souladu s ust. § 2112 odst. 1 OZ notifikovat bez zbytečného odkladu poté, co mohly být při dostatečné péči zjištěny, nejpozději však do konce objektivní notifikační lhůty.

6.2 Prohlídka předmětu koupě

Nezbytnou součástí a zároveň faktickým předpokladem procesu realizace práv z vadného plnění je povinná prohlídka předmětu koupě, během níž se kupující přesvědčí o jeho vlastnostech a množství. Provede-li kupující prohlídku řádně a včas, musí být schopen odhalit zjevnou vadu vážnoucí na předmětu koupě. Povinná prohlídka je proto instrumentem ke zjištění zjevných vad. Kupující je povinen vykonat prohlídku v souladu s ust. § 2104 OZ podle možnosti co nejdříve po přechodu nebezpečí škody na věci. Tím bude zpravidla dle ust. § 2121 odst. 1 OZ převzetí věci. Ustanovení § 2104 OZ v zásadě vychází z pojetí čl. 38 odst. 1 VÚ a ust. § 427 odst. 1 ObchZ. Prohlídka musí být v souladu s ust. § 2112 odst. 1 OZ vykonána včas a s dostatečnou péčí.

Kupující provádí prohlídku zpravidla osobně. Ta však může být provedena i pomocí třetích osob (zpravidla odborníků).¹³³ V případě, že je předmět koupě zasílán, má v souladu s ust. § 2105 odst. 1 OZ kupující právo odložit prohlídku do doby, než bude předmět koupě dopraven do místa určení. Zjistí-li kupující při této odložené prohlídce, že na předmětu koupě vážne vada, musí vždy prokázat, že věc byla vadná již v okamžiku přechodu nebezpečí škody na věci, čímž bude v souladu s ust. § 2123 odst. 1 OZ okamžik předání předmětu koupě dopravci.¹³⁴ To bude pro kupujícího dle mého názoru v určitých případech velmi složité. Lhůtu k provedení prohlídky je pak v souladu s ust. § 2105 odst. 2 OZ možno prodloužit i v případě, že je předmět koupě přesměrován do jiného místa určení; stejně tak je možno lhůtu prodloužit i v případě, že je kupujícím předmět koupě bez dalšího přeposlán třetí osobě, a to za podmínky, že kupující neměl možnost prohlídku provést. Lhůta k provedení prohlídky se

¹³³ Srov. DÁVID, Radovan. In: PRAŽÁK, Zbyněk, FIALA, Josef, HANDLAR, Jiří a kolektiv. 2017. op. cit. s. 760.

¹³⁴ Podrobněji viz BEDNÁŘ, Václav a KASÍK, Petr. In: HULMÁK, Milan a kolektiv. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055-3014)*. 2014. op. cit. s. 72-73.

však prodlužuje pouze v případě, že prodávající věděl nebo alespoň vědět musel, že ke změně místa určení kvůli daným situacím dojít může.¹³⁵ Znovu zde platí, že kupující je při zjištění vady povinen prokazovat, že byl předmět koupě vadný již při přechodu nebezpečí škody na věci. Pro doplnění je nutno podotknout, že ust. § 2105 odst. 1, 2 OZ v zásadě vychází z pojetí čl. 38 odst. 2, 3 VÚ a ust. § 427 odst. 2, 3 ObchZ.

Povinnost provést prohlídku podle možnosti co nejdříve kupující splní tehdy, pokud v krátkém časovém horizontu prohlídku provede se zřetelem k tomu, jak mu její provedení okolnosti dovolují.¹³⁶ Z toho důvodu může být kupující vzhledem k okolnostem povinen prohlídku provést v řádu několika hodin, jindy do několika dnů (například při koupi automobilu v pátek, kdy jej bude moci odborníkovi na prohlídku předat až v pondělí). Zajímavým se mi jeví speciální B2B pravidlo zakotvené v čl. 121 odst. 1 CESL, dle něhož je kupující povinen přezkoumat věc v co nejkratší přiměřené době nepřesahující dva týdny od data dodání věci. Domnívám se však, že i samotné hledisko přiměřenosti doby by bylo pro potřeby prohlídky dostačující.

Kupující je povinen k prohlídce předmětu koupě přistupovat s dostatečnou péčí. To je rozdílem oproti požadavkům na prohlídku, jež musela být dle ust. § 428 odst. 1 písm. b) ObchZ provedena s odbornou péčí. Co do hloubky, důkladnosti a odborné sofistikovanosti provedení prohlídky přichází v úvahu aplikace standardu odborné péče dle ust. § 5 odst. 1 OZ. Po kupujícím podnikateli tak bude vyžadována vyšší úroveň náročnosti provedení prohlídky než u kupujícího nepodnikatele a s ním svázané presumpce dle ust. § 4 odst. 1 OZ.¹³⁷ Domnívám se proto, že může nastat situace, kdy určitá vada bude u kupujícího nepodnikatele považována za vadu skrytou, kdežto ta samá vada bude u kupujícího podnikatele považována za vadu zjevnou. Hledisko dostatečné péče se u skrytých vad projevuje tak, že kupující je například povinen chovat se dle servisní knížky. Nedodržuje-li pokyny v ní obsažené a zanedbává předepsanou údržbu předmětu koupě a z toho důvodu neodhalí skrytou vadu, kterou by v případě dodržování pravidelných servisních intervalů odhalit musel již podstatně dříve, jde to k jeho tíži. V takovém případě tak subjektivní lhůta bez zbytečného odkladu k notifikaci

¹³⁵ Podrobněji viz BEDNÁŘ, Václav a KASÍK, Petr. In: HULMÁK, Milan a kolektiv. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055-3014)*. 2014. op. cit. s. 73.

¹³⁶ Podrobněji TICHÝ, Luboš. In: ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan, FIALA, Josef a kolektiv. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V*. 2014. op. cit. s. 808-809.

¹³⁷ Srov. ŠILHÁN, Josef. 2015. op. cit. s. 492-493.

skrytých vad počne běžet již okamžikem, ve kterém by kupující byl již reálně schopen při dodržení dostatečné péče (tedy pravidelné údržby) skrytou vadu zjistit.¹³⁸

Nesplnění povinné prohlídky nebo její opožděné provedení má pro kupujícího závažné právní následky. Vzhledem k tomu, že prohlídka je jedinou možností, jak může kupující zjevné vady fakticky zjistit, nebude mít při jejím neprovedení důvod jakoukoliv zjevnou vadu vytknout. Zároveň i lhůta k notifikaci vad počne běžet okamžikem, kdy kupující vadu zjistit při provedené prohlídce mohl a měl.¹³⁹ Neprovedením notifikace vad pak ztratí jeho práva z vadného plnění na námitku prodávajícího svou vymahatelnost (resp. zaniknou v souladu s ust. § 2111 OZ).

6.3 Notifikace vad

Kupující je povinen zjištěné vady prodávajícímu oznámit. Zákon nepředepisuje povinnou formu tohoto vytykácího hmotněprávního jednání, a proto je jeho forma zcela na uvážení kupujícího. Nejvyšší soud České republiky dovozuje, že vady mohou být bez zbytečného odkladu notifikovány i v návrhu na zahájení řízení, pokud bude návrh na zahájení řízení obsahující oznámení vad doručen prodávajícímu nejpozději do konce objektivní notifikační lhůty.¹⁴⁰ Mám za to, že je nutno v tomto ohledu brát na zřetel ust. § 142a OSŘ. Nezašle-li kupující prodávajícímu předžalobní výzvu ke splnění povinnosti, v níž by z povahy věci musel již vadu oznámit a zvolit právo z vadného plnění, soud mu zpravidla nárok na náhradu nákladů řízení nepřizná. Mám proto pochybnosti o motivaci kupujícího tak učinit. Druhou výhradu mám k samotnému oznámení vady. Účelem notifikace totiž je, aby prodávající uvážil, že se skutečně o vadu jedná a měl možnost na takový stav reagovat.¹⁴¹ Uplatní-li však kupující daný nárok přímo u soudu, z povahy věci již odpadá primární účel, pro něž se oznámení vad činí a v zásadě se tím popírá dělení na fázi reklamačního řízení a fázi domáhání se nároků před soudem, které by neměly být slučovány, neboť každá z nich má jiný účel.

¹³⁸ Srov. ŠILHÁN, Josef. 2015. op. cit. s. 492-493.

¹³⁹ To ostatně potvrzuje i odborná veřejnost v oblasti mezinárodní koupě, která uvádí, že neprovedení povinné prohlídky věci není samo o sobě sankcionováno. Nicméně pokud tak kupující neučiní a věc je vadná, což by při prohlídce odhalil, notifikační lhůta počne běžet již okamžikem, kdy mohl a měl kupující vadu odhalit. Srov. BERGSTEN, Eric. CISG Advisory Council Opinion no. 2 - Examination of the Goods and Notice of Non-Conformity Articles 38 and 39 [online]. 2004 [cit. 24.2.2018]. Dostupné z: <http://digitalcommons.pace.edu/pilr/vol16/iss2/6>.

¹⁴⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 28.11.2008, sp. zn. 33 Odo 1300/2006. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

¹⁴¹ Srov. TICHÝ, Luboš. 2017. op. cit. s. 181.

Cílem reklamační fáze je seznámit prodávajícího s vadou a dát mu možnost se s ní vypořádat. Oproti tomu cílem druhé fáze je domáhat se nároku v civilním řízení, neboť prodávající se s vadou nedokázal řádně vypořádat či její existenci neuznal.

Oznámení vady by mělo být učiněno ve snadno prokazatelné písemné formě, aby byl v případě sporu kupující schopen prokázat, že notifikační projev vůle opravdu učinil. Písemná forma bude v souladu s ust. § 562 odst. 1 OZ zachována i při oznámení učiněném elektronickými či jinými technickými prostředky. Pokud bude kupující zasílat notifikaci prostřednictvím poskytovatele poštovních služeb, lze doporučit zaslat z opatrnosti dopis s doručenkou. Hmotněprávní oznámení obecně vyvolává účinky v souladu s ust. § 570 odst. 1 OZ od okamžiku, kdy dojde prodávajícímu. Nejvyšší soud České republiky v rámci své konstantní rozhodovací praxe opětovně dovozuje, že hmotněprávní jednání vyvolává účinky, jakmile se dostane do dispoziční sféry adresáta, čímž se rozumí objektivní možnost adresáta seznámit se s obsahem písemnosti. Adresát pak má objektivní možnost seznámit se s obsahem písemnosti již okamžikem vhození výzvy k převzetí zásilky do jeho poštovní schránky.¹⁴² Uvedené lze označit za fikci doručení. K nastíněnému apelu na písemnou formu oznámení vad je nutno doplnit, že i v případě notifikace učiněné v jiné formě, která by bez dalšího byla stěží prokazatelná (zpravidla v ústní formě beze svědků), budou vady považovány za řádně oznámené, pokud bude kupující schopen doložit komunikaci s prodávajícím, z níž bude vyplývat, že jsou si oba vad vědomi, což potvrzuje i výklad Nejvyššího soudu České republiky.¹⁴³ Z uvedeného vyplývá, že při notifikaci převažuje materiální stránka věci (samotná vědomost prodávajícího o oznámené vadě) nad formální.

Oznámení musí obsahovat popis vady či jejích projevů, čímž musí být vada dostatečně určitě identifikovatelná. Pouhé konstatování, že předmět koupě má vadu, nebo že prodávající nesplnil své povinnosti, je tak zcela nedostačující.¹⁴⁴ Samotné oznámení pak nemůže být nahrazeno jiným právním jednáním, například nezaplacením kupní ceny, nýbrž musí být výslovné a určující povahu vad.¹⁴⁵ Považuji za vhodné podotknout, že dodatečné popisování a

¹⁴² Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 15.1.2004, sp. zn. 32 Odo 442/2003 a rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 13.11.2012, sp. zn. 26 Cdo 2988/2011. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

¹⁴³ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29.11.2012, sp. zn. 23 Cdo 1553/2011. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

¹⁴⁴ Podrobněji viz ŠILHÁN, Josef. 2015. op. cit. s. 489-491.

¹⁴⁵ Rozhodnutí Rechtbank van koophandel Kortrijk (District Court) ze dne 27.6.1997, sp. zn. A.R. 651/97 [online]. [cit. 24.2.2018]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/970627b1.html>.

odůvodňování vady je v režimu Úmluvy OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží zapovězeno, což je například podstatným rozdílem oproti anglickému pojetí reklamace.¹⁴⁶

Kupující je v souladu s ust. § 2112 odst. 1 OZ povinen oznámit zjevnou vadu prodávajícímu bez zbytečného odkladu poté, co ji mohl při povinné prohlídce zjistit. Skrytou vadu je kupující povinen v souladu s ust. § 2112 odst. 1 OZ notifikovat bez zbytečného odkladu poté, co ji mohl při dostatečné péči zjistit, nejpozději však do dvou let od odevzdání věci. K vágnímu pojmu lhůty bez zbytečného odkladu Nejvyšší soud České republiky v posuzované věci uvedl, že „*Jde o velmi krátkou lhůtu, již je míněno bezodkladné, neprodlené, bezprostřední či okamžité jednání směřující ke splnění povinnosti či k učinění právního úkonu či jiného projevu vůle, přičemž doba trvání lhůty bude záviset na okolnostech konkrétního případu.*“¹⁴⁷ V každém konkrétním případě je tak nutno posoudit, zda prodávající bezodkladně využil všechny možnosti pro oznámení vady, případně jaké odůvodněné skutečnosti mu v tom zabránily.¹⁴⁸ Vždy se proto posuzuje, zda byl odklad odůvodněný či nikoliv. Délka dané lhůty je ovlivněna mnoha okolnostmi. Patří mezi ně zejména práce související se samotným posuzováním vady a doba reflektující zvolenou formu oznámení vady.¹⁴⁹ Nejvyšší soud České republiky v posuzovaném případě vyložil, že notifikaci nelze v žádném případě hodnotit jako učiněnou bez zbytečného odkladu, pokud kupující neprovedl absolutně žádnou kontrolu předmětu koupě, byť možnost provést ji alespoň namátkově měl, a k notifikaci vad přistoupil až tehdy, kdy byl svým zákazníkem na vadu upozorněn.¹⁵⁰ Z uvedeného vyplývá, že se lhůta bez zbytečného odkladu může podstatně různit. Ostatně i v působnosti mezinárodní kupní smlouvy je zdůrazňováno, že okolnosti každého jednotlivého případu určují příslušnou notifikační lhůtu, a proto není možné fixovat tuto lhůtu na určitý předem stanovený časový úsek, který by se uplatnil na všechny případy bez rozdílu.¹⁵¹ Nutno pak doplnit, že notifikační lhůta není lhůtou, která by vyžadovala jakékoliv nadměrné neobvyklé úsilí kupujícího. Při plnění rozsáhlejších dodávek při B2B koupi se proto může jednat i o lhůtu v řádu dnů či týdnů.

¹⁴⁶ Srov. TICHÝ, Luboš. 2017. op. cit. s. 181.

¹⁴⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 10.12.2013, sp. zn. 32 Cdo 2484/2012. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

¹⁴⁸ Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 15.8.2005, sp. zn. IV. ÚS 314/05. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

¹⁴⁹ Srov. ŠILHÁN, Josef. 2015. op. cit. s. 492-493.

¹⁵⁰ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29.11.2006, sp. zn. 32 Odo 37/2005. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

¹⁵¹ Podrobněji viz FLECHTNER, Harry M. Funky Mussels, a Stolen Car, and Decrepit Used Shoes: Non-Conforming Goods and Notice Thereof under the United Nations Sales Convention. *Boston University International Law Journal*, [online]. 2008 [cit. 24.2.2018] University of Pittsburgh Legal Studies Research Paper č. 2008-21. Dostupné z: <https://ssrn.com/abstract=1144182>.

Domnívám se, že navíc v daných situacích bude docházet ke stavění lhůty ve dnech pracovního klidu, ledaže zaměstnanci kupujícího budou činní i v těchto dnech. Oproti tomu v případě osobního plnění jednoho samostatného předmětu koupě, kdy si je kupující schopen předmět koupě okamžitě prohlédnout a vadu lehce rozeznat, se může jednat o lhůtu bezodkladnou vyžadující okamžitou notifikaci.¹⁵²

Počátek notifikační lhůty je zákonodárcem objektivizován. Nejvyšší soud České republiky v posuzované věci vyložil, že pro počátek běhu notifikační lhůty je rozhodující již pouhá možnost kupujícího předmět koupě prohlédnout a vadu zjistit a nikoliv okamžik, kdy kupující samotnou prohlídku vykonal. V uvedeném rozhodnutí Nejvyšší soud České republiky dodal, že okolnosti, které kupujícímu zabránily předmět koupě prohlédnout, nejsou podstatné.¹⁵³

Lhůta bez zbytečného odkladu je lhůtou subjektivní. Počátek této lhůty je shodný pro vady zjevné i skryté, neboť je nutné tyto vytknout bez zbytečného odkladu poté, kdy je bylo možno zjistit. U zjevných vad se bude jednat o okamžik, kdy bude mít kupující možnost provést prohlídku předmětu koupě. U skrytých vad to bude okamžik, kdy se vada již projevila a kupující si ji mohl a měl všimnout.¹⁵⁴ U skrytých vad zákonodárce dle ust. § 2112 odst. 1 OZ z povahy věci upravuje i dvouletou maximální objektivní notifikační lhůtu, v níž je kupující povinen skryté vady prodávajícímu oznámit. Dvouletá objektivní lhůta se standardně vyskytuje v recentních právních normách. Tak například ust. § 428 odst. 1 písm. c) ObchZ a stejně tak čl. 39 odst. 2 VÚ dvouletou objektivní notifikační lhůtu upravují. Dvouletá notifikační lhůta je zakotvena i v čl. 122 odst. 2 CESL. Nutno však podotknout, že v souladu s čl. 122 odst. 4 CESL se daná notifikační lhůta nevztahuje na právní vady dle čl. 102 CESL, což je podstatným rozdílem oproti současné úpravě, dle níž je kupující povinen i právní vady vytknout nejpozději ve dvouleté notifikační lhůtě.

6.4 Právní následky pozdního oznámení vad

Právním následkem marného uplynutí subjektivní či objektivní notifikační lhůty je podmíněná nevyhmatelnost práv z vadného plnění v soudním řízení. Na námitku

¹⁵² Srov. ŠILHÁN, Josef. 2015. op. cit. s. 493.

¹⁵³ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 1.12.2000, sp. zn. 30 Cdo 2175/2000. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

¹⁵⁴ Podrobněji viz ŠILHÁN, Josef. 2015. op. cit. s. 494.

prodávajícího o nevčasném oznámení vad totiž soud kupujícímu požadovanou ochranu nepřizná.¹⁵⁵ Nutno podotknout, že současná právní úprava neupravuje omluvitelné důvody, pro něž by bylo možno prominout marné uplynutí notifikačních lhůt, jak činí čl. 44 VÚ. Opomenutí kupujícího způsobující marné uplynutí notifikačních lhůt totiž bude v režimu mezinárodní koupě omluvitelné, pokud by vyloučení všech práv z vadného plnění bylo nepřiměřené vzhledem k zanedbatelnosti porušení reklamačního režimu kupujícím.¹⁵⁶ Domnívám se, že pokud by zákonodárce tento korektiv převzal do českého právního řádu, vedlo by to ještě k většímu posílení postavení kupujícího, což by již nemuselo být žádoucí.

Reklamační lhůty jsou lhůtami hmotněprávními. Nelze u nich proto uvažovat o zachování lhůty, pokud by bylo oznámení podáno poslední den lhůty u poskytovatele poštovních služeb, jak je tomu u procesněprávních úkonů.¹⁵⁷ Pro včasné oznámení vad v rámci objektivní dvouleté lhůty je proto zcela esenciální, aby se oznámení dostalo do dispoziční sféry prodávajícího nejpozději poslední den jejího trvání. Pokud konec lhůty připadne na sobotu, neděli či svátek, prodlouží se konec lhůty v souladu s ust. § 607 OZ na nejbližší následující pracovní den. Z toho vyplývá, že zjistí-li kupující skrytou vadu v poslední den notifikační objektivní lhůty, vyžaduje si zachování vymahatelnosti práv z vadného plnění okamžitou reakci, zpravidla telefonicky či e-mailem. Zaslání oznámení vad prostřednictvím poskytovatele poštovních služeb by totiž nebylo v dané situaci dostatečně pružné.

L. Tichý považuje námitku prodávajícího, že vada nebyla notifikována včas, za námitku promlčení.¹⁵⁸ J. Šilhán oponuje s tvrzením, že se jedná pouze o jakousi obdobu promlčení, jež označuje za námitku nevčasného oznámení vad.¹⁵⁹ Ztotožňuji se s názorem J. Šilhána, neboť námitka nevčasného oznámení vad nebude vyvolávat právní účinky v souladu s ust. § 2112 odst. 2 *in fine* OZ tehdy, bude-li vada důsledkem skutečnosti, o níž prodávající v době

¹⁵⁵ Srov. ŠILHÁN, Josef. 2015. op. cit. s. 494-495.

¹⁵⁶ Srov. TICHÝ, Luboš. 2017. op. cit. s. 205.

¹⁵⁷ Podrobněji viz VACKOVÁ, Monika. In: JIRSA, Jaromír, TREBATICKÝ, Peter, KORBEL, František a kolektiv. *Občanské soudní řízení. Soudcovský komentář. Kniha I. § 1-78g občanského soudního řádu*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-87109-39-7. S. 421.

¹⁵⁸ TICHÝ, Luboš. In: ŠVESTKA, Jiří, DVORÁK, Jan, FIALA, Josef a kolektiv. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V*. 2014. op. cit. s. 842.

¹⁵⁹ Srov. ŠILHÁN, Josef. 2015. op. cit. s. 495.

odevzdání předmětu koupě věděl či vědět musel. Uvedený koncept vyloučení námitky se u promlčení, až na zcela ojedinělé případy, nepřipouští.¹⁶⁰

Oprávněná námitka pozdního oznámení vad způsobuje nevymahatelnost práv z vadného plnění. Neznamená to však, že povinnosti z vadného plnění nemohou být i poté splněny. To je podstatným rozdílem současné právní úpravy oproti čl. 39 odst. 1 VÚ, který sankcionuje nevčasné uplatnění vad zánikem práva, což činila i předchozí občanskoprávní úprava dle ust. § 504 *in fine* ObčZ. Obdobně dochází k zániku práva při pozdním oznámení vad dle Book IV.A.-4:302 odst. 2 DCFR. Nutno však podotknout, že předešlá obchodněprávní úprava dle ust. § 428 odst. 2 OZ byla jako soudobá úprava založena na koncepci ztráty vymahatelnosti práv při námitce prodávajícího. Výjimkou z uvedené koncepce ztráty vymahatelnosti práv je v souladu s ust. § 2111 OZ právo na odstoupení od smlouvy, jež v případě nevčasného oznámení vad zaniká.

6.4.1 Vědomé vady

Vědomou vadou je taková vada, již si prodávající musel být objektivně vědom, neboť o ní nemohl nevědět. Vědomost prodávajícího o vadě je zákonodárcem objektivizována a nelze na ni pohlížet subjektivním pohledem prodávajícího, který by tvrdil, že o dané skutečnosti nevěděl nebo že si její důsledky plně neuvědomil.¹⁶¹ Při B2B koupi je znovu nutno brát na zřetel standard odborné péče dle ust. § 5 odst. 1 OZ a k němu vědomost prodávajícího objektivizovat. V souladu s ust. § 2112 odst. 2 *in fine* OZ je vyžadována pouhá vědomost prodávajícího o skutečnosti, která způsobila vadu, nikoliv vědomost o vadě samotné. Obdobně je vědomost prodávajícího vázána ke skutečnostem dle čl. 40 VÚ nebo Book IV.A.-4:304 DCFR. Vědomé vady zakotvuje taktéž čl. 122 odst. 6 CESL.

Poskytl-li prodávající vědomě vadný předmět koupě, jsou jeho povinnosti z vadného plnění posuzovány přísnější optikou, neboť prodávajícímu nebude svědčit námitka pozdního oznámení vad. Soud totiž v souladu s ust. § 2112 odst. 2 *in fine* OZ k námitce prodávajícího o nevčasném oznámení vad nepřihlédne, je-li vada důsledkem skutečnosti, o které prodávající

¹⁶⁰ Kupříkladu nemravná námitka promlčení může být za určitých okolností soudy hodnocena jako nepřipustná. Srov. Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 16.9.2010, sp. zn. IV. ÚS 262/10. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

¹⁶¹ Srov. ŠILHÁN, Josef. In: BEJČEK, Josef, ŠILHÁN, Josef a kolektiv. *Obchodní smlouvy. Závazky v podnikání*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. ISBN 978-80-7400-54-9. S. 219

v době odevzdání předmětu koupě věděl či vědět mohl. Uvedený závěr koresponduje i s názorem Nejvyššího soudu České republiky, který v posuzované věci vyložil, že při vědomě vadném plnění je vyloučena námitka pozdního oznámení vad nehledě na to, zda se jedná o reklamaci po lhůtě subjektivní či objektivní.¹⁶² Vědomou vadou bude i vada lstivě zastřená, s níž pracuje ust. § 2103 *in fine* OZ.

Následek vědomých vad spočívá v tom, že se subjektivní a objektivní reklamační lhůty stávají lhůtami výhradně pořádkovými.¹⁶³ Dovození však, že nelze s poukazem na existenci vědomých vad tvrdit, že je kupující oprávněn vady vytknout zcela kdykoliv, například po dvaceti letech od okamžiku přechodu nebezpečí škody na věci. V případě existence vědomých vad bude nutno v souladu s ust. § 629 odst. 1 OZ vady předmětu koupě vytknout ve tříleté subjektivní promlčecí lhůtě. Ta v souladu s ust. § 619 OZ počne běžet okamžikem, kdy mohly být vady objektivně zjištěny. Z povahy věci je v daném případě zachováno i právo na odstoupení od smlouvy v délce trvání subjektivní tříleté promlčecí lhůty.

Nabízí se otázka vzájemného vztahu vad vědomých a vad zjevných. Totiž bude-li vada zcela zjevná, v místě plnění snadno rozpoznatelná (například poškrábaný lak automobilu), měla by taková vada být vzhledem k objektivní vědomosti prodávajícího podnikatele o vadě zároveň i vadou vědomou. Ostatně při osobním prodeji předmětu koupě lze v zásadě uvažovat o tom, že mnoho případů zjevných vad bude zároveň hodnoceno i za vady vědomé, což posiluje postavení kupujícího. Nutno však podotknout, že důkazní břemeno k prokázání vědomosti prodávajícího bude vždy na samotném kupujícím.

6.5 Postup po notifikaci

Oznámí-li kupující vadu, není oprávněn s předmětem koupě naložit dle svého uvážení. Úprava koupě však nemá žádné speciální ustanovení upravující postup stran kupní smlouvy po notifikaci. Bude proto nutno použít úpravu obecnou dle ust. § 1922 odst. 1 OZ, dle níž bude kupující povinen předmět koupě předat prodávajícímu nebo jej uschovat dle pokynů prodávajícího nebo s ním jinak vhodně naložit. Smyslem uvedeného ustanovení je především zajistit, aby prodávající a kupující měli oba možnost notifikovanou vadu podrobněji

¹⁶² Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 15.12.2011, sp. zn. 23 Cdo 1855/2010. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

¹⁶³ Srov. ŠILHÁN, Josef. 2015. op. cit. s. 496-497.

přezkoumat, zjistit tak její rozsah a kvalifikaci a stanovit další postup v reklamačním řízení. Obdrží-li kupující pokyn prodávajícího předmět koupě uschovat, uplatní se v souladu s ust. § 2408 OZ podpůrně právní režim smlouvy o úschově. Nejvyšší soud České republiky v posuzované věci vyložil, že kupující se zachoval zcela po právu a nelze mu přičítat k tíži, že v průběhu dlouholetého soudního řízení zakoupené kamiony velmi zestárly, pokud je kupující od oznámení vady zaparkoval na svém oploceném pozemku na místě nechráněném před povětrnostními vlivy. Nejvyšší soud České republiky v uvedené věci přihlédl i k tomu, že v možnostech kupujícího nebylo zaparkovat kamiony do garáže, neboť ty nejsou pro kamiony běžně dostupné a vzhledem k účelu, za nichž jsou kamiony kupovány, se o nich zpravidla ani neuvažuje.¹⁶⁴ U předmětu koupě podléhajících rychlé zkáze je z povahy věci jejich uchování pro účely reklamačního řízení nežádoucí. Proto bude kupující v souladu s ust. § 1922 odst. 1 *in fine* OZ oprávněn po upozornění prodávajícího domněle vadný předmět koupě prodat. Kupující by však měl s ohledem na budoucí dokazování vady zajistit vhodné důkazy o jejich výskytu.¹⁶⁵ Právní úprava absentuje i ohledně dalšího postupu po tomto prodeji předmětu koupě. Domnívám se, že finanční prostředky získané prodejem předmětu koupě budou započítány do výše případné kompenzace, jež bude napravovat vadné splnění.

Kupující jistě nemůže být znevýhodněn následky vady předmětu koupě, kterou řádně vytkl, pokud jde o běh času. Z toho důvodu mám za to, že bude aplikovatelná obecná úprava dle ust. § 1922 odst. 2 OZ, dle níž oprávněné oznámení vady kupujícím způsobuje po dobu, po kterou kupující nemůže užívat vadný předmět koupě, stavění lhůty pro uplatnění práv z vadného plnění a záruční doby.¹⁶⁶

¹⁶⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29.4.2009, sp. zn. 23 Cdo 3600/2008. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

¹⁶⁵ Podrobněji viz SELUCKÁ, Markéta. In: PRAŽÁK, Zbyněk, FIALA, Josef, HANDLAR, Jirí a kolektiv. 2017. op. cit. s. 414-415.

¹⁶⁶ Srov. ŠILHÁN, Josef. 2015. op. cit. s. 499-500.

7 Jednotlivá práva z vadného plnění

Vadné splnění závazku prodávajícím je důvodem pro vznik povinností z vadného plnění prodávajícího a k nim zrcadlových práv z vadného plnění na straně kupujícího. Pokud zároveň kupující vadu řádně a včas notifikuje, nabývají jeho práva z vadného plnění i na faktické vymahatelnosti. Zákonodárce v důvodové zprávě k současnému občanskému zákoníku deklaruje, že „*Rovněž návrh těchto ustanovení vychází z dosavadní úpravy obchodního zákoníku. (...) Opouští se hledisko vad opravitelných a neopravitelných jako základní kritérium pro určení práv kupujícího z vad věci a nahrazuje se hlediskem intenzity, jakou vadnost plnění porušuje smlouvu.*“.¹⁶⁷ Uvedená tvrzení si však dle mého názoru vzájemně odporují. Především obchodněprávní úprava totiž nepovažovala hledisko opravitelnosti vad za podstatné, nýbrž stejně jako současná úprava B2B koupě pracovala dle ust. § 436 a § 437 ObchZ s hlediskem podstatnosti porušení smlouvy, jež vada způsobuje. Hledisko samotné opravitelnosti vad je rozhodné pouze v rámci obecné úpravy vadného splnění a úpravy prodeje zboží v obchodě, jež dopadá na právní poměry mezi prodávajícím podnikatelem a kupujícím nepodnikatelem. Pokud pak zákonodárce měl na mysli hledisko opravitelnosti vad u předchozí občanskoprávní úpravy dle ust. § 622 ObčZ, pro níž bylo skutečně rozhodující, mám za to, že se nedostatečně určitě vyjádřil.

7.1 Vady způsobující podstatné a nepodstatné porušení smlouvy

Věcný rozsah práv z vadného plnění dle ust. § 2106 odst. 1 a § 2107 odst. 1 OZ určuje míra intenzity, s jakou vada porušuje smlouvu. Obdobnou úpravu bylo možno nalézt i v ust. § 436 odst. 1 a § 437 odst. 1 ObchZ. Podstatným porušením smlouvy se zabývá ust. § 2002 odst. 1 OZ, jenž jej pozitivně definuje jako „...*takové porušení povinnosti, o němž strana porušující smlouvu již při uzavření smlouvy věděla nebo musela vědět, že by druhá strana smlouvu neuzavřela, pokud by toto porušení předvíдалa.*“. Nepodstatné porušení smlouvy je oproti tomu koncipováno jako zbytková kategorie. V souladu s ust. § 2002 odst. 1 *in fine* OZ se totiž má za to, že v ostatních případech porušení podstatné není. Pojetí podstatného porušení se výrazně neliší od toho, jak podstatné porušení smlouvy charakterizuje Book III.-3:502 odst. 2 písm. a) DCFR či čl. 87 odst. 2 písm. a) CESL.

¹⁶⁷ Důvodová zpráva k občanskému zákoníku [online]. 2011 [cit. 24.2.2018]. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>. S. 482-483.

Posuzování intenzity porušení smlouvy je vázáno k okamžiku uzavření smlouvy. Zákodárce vychází z toho, že by kupující neměl vůbec zájem kupní smlouvou závazek zřídít, pokud by měl o vadě způsobující podstatné porušení sebemenší tušení. V zásadě se jedná o nedodržení důležitých legitimních očekávání kupujícího, na kterých mu skutečně záleželo, neboť nebylo dodrženo to, co od uzavřené smlouvy oprávněně očekával. Z toho důvodu se musí jednat o nikoliv bagatelní porušení smlouvy.¹⁶⁸ M. Hrdlička doplňuje, že podstatným porušením bude až hrubé, významné a závažné porušení povinností, vždy však se zřetelem na konkrétní okolnosti a specifika případu.¹⁶⁹

Obecně lze uvést, že se o podstatné porušení může jednat tehdy, pokud předmět koupě i po přihlédnutí ke korektivu *de minimis* nevykazuje vlastnosti v kupní smlouvě vymíněné. Pro kupujícího totiž dané vlastnosti byly natolik zásadní, že je výslovně ve smlouvě zdůraznil. Pokud by však kupující věděl, že předmět koupě nebude mít vymíněné vlastnosti, neměl by z toho důvodu ani zájem kupní smlouvu uzavřít. Tento závěr však nelze aplikovat bez dalšího. Vždy totiž bude nutno přihlédnout k tomu, jakou intenzitou vada porušuje závazek stran kupní smlouvy jako celek. Nejvyšší soud České republiky v posuzované věci (závěr bude aplikovatelný na kupní smlouvu i přesto, že se uvedené rozhodnutí týká smlouvy o dílo) vyložil, že pro posouzení intenzity bude obvykle rozhodný rozsah a charakter vad. Pokud tak ze znaleckých posudků mimo jiné vyplývá, že podlahy jsou z 80% vadné, nesplňují relevantní hygienické normy a podlaha je nebezpečná pro děti, budou vady natolik závažné, že budou způsobovat podstatné porušení smlouvy.¹⁷⁰ V jiné posuzované věci Nejvyšší soud České republiky konstatoval, že ztráta výkonu motoru ojetého vozidla, v jejímž důsledku se stalo v průběhu několika dnů nepojízdné, je vadou způsobující podstatné porušení smlouvy. I při koupi ojetého vozidla totiž může prodávající rozumně předvídat, že kupující nebude mít zájem o koupi vozidla zcela nepojízdného.¹⁷¹

¹⁶⁸ Podrobněji viz ŠILHÁN, Josef. 2015. op. cit. s. 48-50.

¹⁶⁹ Srov. HRDLIČKA, Miloslav. In: PRAŽÁK, Zbyněk, FIALA, Josef, HANDLAR, Jiří a kolektiv. 2017. op. cit. s. 649.

¹⁷⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 23.6.2010, sp. zn. 23 Cdo 1991/2008. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

¹⁷¹ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 30.9.2009, sp. zn. 32 Cdo 2260/2008. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

Nutno podotknout, že v kupní smlouvě může být výslovně sjednáno, jaká porušení smlouvy se považují za podstatná. Taková ujednání pro účely praxe považují za vhodná, neboť ve svém důsledku mohou vést k prevenci vzniku budoucích sporů.

7.2 Práva z vad způsobujících podstatné porušení smlouvy a jejich uplatňování

Zakládá-li vada podstatné porušení smlouvy, je kupující v souladu s ust. § 2106 odst. 1 OZ oprávněn volit mezi právem na odstranění vady dodáním nové bezvadné věci či dodáním chybějící věci, právem na odstranění vady opravou věci, právem na přiměřenou slevu z kupní ceny či právem na odstoupení od smlouvy. Volba konkrétního práva je zcela v dikci kupujícího. Kupující musí v souladu s ust. § 2106 odst. 2 OZ prodávajícímu sdělit, jaké právo si zvolil, a to při oznámení vady nebo bez zbytečného odkladu po něm. Z toho plyne, že zákonodárce rozlišuje jak samostatné oznámení vady obsahující popis vady, zpravidla včetně způsobu, jakým se projevuje, tak projev vůle obsahující volbu kýženého práva z vadného plnění. Pro kupujícího bude však zpravidla jednodušší vady notifikovat a uplatnit právo z vadného plnění jedním projevem vůle.

Včasnost učiněné volby je pro další vývoj věci zcela určující. Neprovede-li totiž kupující výběr práva z vadného plnění včas, ztratí tím dle ust. § 2106 odst. 3 OZ svá práva z podstatného porušení smlouvy a budou mu náležet výhradně práva z nepodstatného porušení smlouvy. Kupující je provedenou volbou práva zpravidla vázán. První výjimka souvisí se samotným doručováním projevu vůle, jímž kupující dané právo uplatňuje. Kupující nebude učiněnou volbou vázán tehdy, odvolá-li písemný projev vůle v souladu s ust. § 572 OZ tak, že odvolání volby (zpravidla učiněné zároveň se změnou práva z vadného plnění) dojde prodávajícímu nejpozději současně s původní volbou práva. Další výjimkou bude případ, kdy se na změně práva z vadného plnění kupující s prodávajícím dohodne. Další výjimka souvisí s objektivní opravitelností vady. Ukáže-li se totiž vada jako neopravitelná, je prodávající na základě ust. § 2106 odst. 2 *in medio* OZ oprávněn (a nucen) dané právo změnit. Objektivní charakter neopravitelnosti bude formován vždy konkrétními okolnostmi případu. Za neopravitelnou bude vada považována tehdy, nebude-li zde nikoho rozumně dosažitelného,

pro něhož by bylo rozumně únosné provést úspěšnou opravu.¹⁷² Sluší se podotknout, že i režim mezinárodní koupě považuje hledisko podobné opravitelnosti vady za podstatné. Možnost kupujícího uplatňovat právo na opravu totiž podmiňuje v souladu s čl. 46 odst. 3 VÚ přiměřeností samotné opravy. Nepřiměřenou bude oprava tehdy, budou-li náklady na opravu v objektivním nepoměru k výhodě kupujícího získanou opravou.¹⁷³ L. Tichý se domnívá, že vážne-li na předmětu koupě neopravitelná vada, svědčí kupujícímu právo na přiměřenou slevu z kupní ceny nebo právo od smlouvy odstoupit.¹⁷⁴ S tímto závěrem však nesouhlasím, neboť z dikce ust. § 2106 odst. 1, 2 OZ a z povahy této výjimky mi plyne, že kupující bude oprávněn kromě práv zmíněných L. Tichým zvolit si i jiný způsob odstranění vady, tj. výměnu vadného předmětu koupě. Další výjimkou bude situace, kdy prodávající neodstraní vady v přiměřené lhůtě či oznámí kupujícímu, že vady neodstraní. V takovém případě se vada stává subjektivně neodstranitelnou a kupující je oprávněn v souladu s ust. § 2106 odst. 2 *in fine* OZ požadovat slevu z kupní ceny či od kupní smlouvy odstoupit. Nejvyšší soud České republiky k tomu v posuzované věci (závěr bude aplikovatelný na kupní smlouvu i přesto, že se uvedené rozhodnutí týká smlouvy o dílo) uvedl, že včasnost odstranění vady je nutno vykládat vždy s ohledem na povahu věci a objektivní náročnost odstranění vady.¹⁷⁵ Nutno podotknout, že v souvislosti s posledně uvedenou výjimkou V. Bednář a P. Kasík hovoří o tom, že „*Zároveň je pamatováno i na situace, kdy prodávající věc neopraví v přiměřené lhůtě nebo se o opravu vůbec nepokusí a kupujícímu oznámí, že věc opravovat nebude.*“¹⁷⁶ Z uvedeného mi vyplývá, že se daná výjimka aplikuje výhradně na případy opravy věci. S tím však nesouhlasím, neboť je zjevné, že oprava je pouze jedním ze způsobů odstranění vady, a proto je nutno tyto pojmy důsledně rozlišovat.

¹⁷² Podrobněji viz TICHÝ, Luboš. In: ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan, FIALA, Josef a kolektiv. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V.* 2014. op. cit. s. 823-825.

¹⁷³ Srov. TICHÝ, Luboš. 2017. op. cit. s. 221.

¹⁷⁴ Srov. TICHÝ, Luboš. In: ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan, FIALA, Josef a kolektiv. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V.* 2014. op. cit. s. 824.

¹⁷⁵ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29.6.2010, sp. zn. 33 Cdo 1508/2008. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

¹⁷⁶ Srov. BEDNÁŘ, Václav a KASÍK, Petr. In: HULMÁK, Milan a kolektiv. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055-3014).* 2014. op. cit. s. 75.

7.3 Práva z vad způsobujících nepodstatné porušení smlouvy a jejich uplatňování

Zakládá-li vada nepodstatné porušení smlouvy, náleží kupujícímu práva podstatně užšího věcného rozsahu, než je tomu v případech podstatného porušení smlouvy. V souladu s ust. § 2107 odst. 1 OZ se jedná o právo na odstranění vady a právo na přiměřenou slevu z kupní ceny. O volbě konkrétního práva rozhoduje kupující. Pro jednu vadu je kupující oprávněn zvolit si pouze jedno právo z vadného plnění.¹⁷⁷ Vázne-li však na předmětu koupě vícero vad, je kupující oprávněn práva z vadného plnění kombinovat. Z povahy věci se však tato možnost týká pouze práva na odstranění vady (provedenou opravou) a slevy z ceny. To potvrzuje i Nejvyšší soud České republiky, jenž v posuzované věci vyložil, že má-li věc více vad, je kupující oprávněn právo na slevu z ceny s právem na odstranění vady (opravu věci) pro jednotlivé vady s přihlédnutím k jejich charakteru kombinovat, ledaže by se jednalo o vady, které jsou projevem jiné hlavní uplatněné vady. Nejvyšší soud České republiky dále doplnil, že v takovém případě však nelze vyloučit, že odstraněním vad dojde ke zhodnocení vadné věci, přičemž poskytnutím slevy pro některou z vad by mohlo dojít k neodůvodněnému majetkovému prospěchu na straně kupujícího.¹⁷⁸ Uvedený závěr pak bude aplikovatelný i na režim práv z podstatného porušení smlouvy, pokud kupující zvolí kombinaci práva na opravu věci a na přiměřenou slevu z ceny. I v tomto režimu však jiná kombinace (například odstoupení od smlouvy a sleva z ceny) z povahy věci přípustná nebude.

Domnívám se, že zákonodárce v ust. § 2107 odst. 1 OZ zcela záměrně užívá obecnějšího pojmu odstranění vady, čímž má na mysli dodání nového předmětu koupě, opravu či dodání chybějící věci. Kupující je však dle mého názoru oprávněn uplatnit pouze samotné právo na odstranění vady a není oprávněn již zvolit konkrétní způsob jejího odstranění. Požaduje-li kupující konkrétní způsob odstranění vady, nebude tím prodávající vázán. Proávající je totiž oprávněn v souladu s ust. § 2107 odst. 2 OZ odstranit vady dle svého uvážení, což je korigováno podmínkou nepřipustnosti způsobení nepřiměřených nákladů kupujícímu provedenou volbou. Hledisko nepřiměřených nákladů bude nutno posuzovat extenzivně, vždy však pouze ke

¹⁷⁷ Srov. TICHÝ, Luboš. In: ŠVESTKA, Jiří, DVORÁK, Jan, FIALA, Josef a kolektiv. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V.* 2014. op. cit. s. 823.

¹⁷⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 3.4.2012, sp. zn. 32 Cdo 4917/2010. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

konkrétním okolnostem.¹⁷⁹ Například jedná-li se o stroj, který kupující používá ve výrobě, způsobí nepřiměřené náklady jeho oprava, která neproběhne na místě usazení stroje a způsobí tím odstávku provozu kupujícího znamenající nemalou ztrátu zisku.

Jsem toho názoru, že se tak ust. § 2107 odst. 2 OZ uplatní nejenom na případy, kdy je kupující v prodlení se zvolením daného práva z vadného plnění, ale i na případy, kdy kupující zvolí samotné právo na odstranění vad. V souladu s ust. § 2107 odst. 2 OZ bude kvantitativní vada odstraněna dodáním toho, co chybí, právní vada jiným vhodným způsobem, jiné kvalitativní vady pak prodávající odstraní opravou či dodáním nové věci dle jeho uvážení za výše uvedené podmínky, že tím nezpůsobí kupujícímu nepřiměřené náklady. Výše uvedené však platí pouze pro případ, že kupující neuplatnil právo na slevu z ceny či případně od smlouvy neodstoupí, jestliže k tomu bude oprávněn. Odborná veřejnost však v souvislosti s odstraněním vady hovoří bez dalšího vysvětlení pouze o opravě předmětu koupě. Tak například V. Bednář a P. Kasík bez dalšího hovoří o opravě¹⁸⁰, obdobně se mi též jeví názor T. Pohla ke koncepčně podobnému ust. § 437 odst. 1 ObchZ¹⁸¹. Oproti tomu je pochopitelné, že v kontextu čl. 46 odst. 3 VÚ hovoří odborná veřejnost v souvislosti s právem na odstranění vady jako o právu na opravu věci.¹⁸² L. Tichý ust. § 2107 odst. 2 OZ aplikuje pouze na případy prodlení kupujícího se zvolením práva z vadného plnění. Dále uvádí, že „*Zákonodárce však neupravuje situaci, kdy kupující využil své volby a vybral si právo na výměnu, zatímco prodávající zvolil opravu věci. V tomto smyslu je třeba dát přednost volbě kupujícího.*“¹⁸³ Jak jsem již uvedl, jsem toho názoru, že aplikační dosah ust. § 2107 odst. 2 OZ je širší než mu přiznává L. Tichý. Vzhledem k tomu, co bylo uvedeno již výše, se domnívám, že i pojem odstranění vady v sobě nezahrnuje pouze samotnou opravu věci, ale i odstranění vady jinými způsoby. Kupující je tak oprávněn požadovat obecné odstranění vady bez konkrétní specifikace způsobu jejího odstranění, který náleží prodávajícímu. Z toho důvodu pak nesouhlasím ani s názorem, že kupující je osobou oprávněnou uplatnit právo na odstranění vady a zvolit přímo výměnu věci. Kupující totiž dle mého názoru není osobou, která je oprávněna zvolit způsob odstranění vady v režimu nepodstatného porušení smlouvy. Výkladem *ad absurdum* docházím k závěru, že by kupující

¹⁷⁹ Srov. TICHÝ, Luboš. In: ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan, FIALA, Josef a kolektiv. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V.* 2014. op. cit. s. 829.

¹⁸⁰ Srov. BEDNÁŘ, Václav a KASÍK, Petr. In: HULMÁK, Milan a kolektiv. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055-3014).* 2014. op. cit. s. 76.

¹⁸¹ Srov. POHL, Tomáš. In: POKORNÁ, Jarmila, KOVAŘÍK, Zdeněk, ČÁP, Zdeněk a kolektiv. 2009. op. cit. s. 1534.

¹⁸² Podrobněji viz TICHÝ, Luboš. 2017. op. cit. s. 220-221.

¹⁸³ Srov. TICHÝ, Luboš. In: ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan, FIALA, Josef a kolektiv. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V.* 2014. op. cit. s. 829.

při nákupu nového vozidla, jemuž by nesvítilo brzdové světlo, mohl zvolit odstranění vady výměnou věci, tedy dodáním nového vozidla. To považuji za zcela nepřípustné a v rozporu s logikou rozlišování podstatného a nepodstatného porušení.

Neodstraní-li prodávající vadu předmětu koupě včas nebo ji odstranit odmítne, je kupující oprávněn v souladu s ust. § 2107 odst. 3 OZ požadovat slevu z ceny či od smlouvy odstoupit. I přes mírnou terminologickou odlišnost daného ustanovení budou v zásadě aplikovatelné závěry z kapitoly 7.2 této práce zabývající se včasným neodstraněním či zamítavým postojem prodávajícího k odstranění vad v režimu podstatného porušení smlouvy dle ust. § 2106 odst. 2 OZ. Ustanovení § 2107 odst. 3 *in fine* OZ pak dodává, že kupující není oprávněn měnit již jednou provedenou volbu práva bez souhlasu prodávajícího.

7.4 Náhrada účelně vynaložených nákladů

Úprava práv z vadného plnění u koupě neobsahuje speciální ustanovení, jež by dopadalo na náhradu účelně vynaložených nákladů v souvislosti s reklamačním řízením. V potaz lze brát pouze ust. § 2109 OZ zabývající se náklady kupujícího při vrácení věci, pokud byla vyměněna za novou. Z toho důvodu bude nutno aplikovat obecnou úpravu dle ust. § 1924 OZ. Mezi účelně vynaložené náklady se řadí ty náklady, jež vznikly v příčinné souvislosti s vadou a oprávněným postupem kupujícího. Zejména se bude jednat o náklady spojené s notifikací vady (poštovné), uschováním vadného předmětu koupě a dalšími jednáními spojenými s přezkoumáváním vady, pokud bude prodávající existenci vad sporovat (vypracování znaleckého posudku). Náklady prvotní povinné prohlídky předmětu koupě z toho důvodu nebudou patřit mezi účelně vynaložené náklady.¹⁸⁴ Aby pak bylo možno dané náklady kupujícímu vůbec přiznat, bude muset kupujícímu svědčit skutečnost, že zároveň řádně a včas vadu oznámil a uplatnil práva z vad.¹⁸⁵ V souladu s ust. § 1924 OZ je kupující povinen uplatnit právo na náhradu nákladů u prodávajícího do jednoho měsíce po uplynutí notifikační lhůty. Pokud tak kupující neučiní, dané právo bude na námitku nevčasného uplatnění nároku nevymahatelné.¹⁸⁶

¹⁸⁴ Srov. ŠILHÁN, Josef. In: HULMÁK, Milan a kolektiv. *Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§1721-2054)*. 2014. op. cit. s. 917.

¹⁸⁵ Sjednocující stanovisko Nejvyššího soudu České socialistické republiky ze dne 30.12.2018, sp. zn. Cpj 40/82. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

¹⁸⁶ Podrobněji viz SELUCKÁ, Markéta. In: PRAŽÁK, Zbyněk, FIALA, Josef, HANDLAR, Jirí a kolektiv. 2017. op. cit. s. 417-418.

7.5 Jednotlivá práva z vadného plnění

7.5.1 Odstranění vady dodáním nové věci

Váznou-li na předmětu koupě kvalitativní vady zakládající podstatné porušení smlouvy, je kupující v souladu s ust. § 2106 odst. 1 písm. a) OZ oprávněn po prodávajícím požadovat, aby mu dodaný předmět koupě vyměnil. Vada může být odstraněna dodáním nové věci i při nepodstatném porušení smlouvy. Jak již bylo uvedeno, kupující je při nepodstatném porušení smlouvy v souladu s ust. § 2107 odst. 1 OZ oprávněn požadovat odstranění vady, volba způsobu odstranění vady však náleží prodávajícímu (to platí i pro opravu věci či dodání chybějící věci). Nelze opomenout skutečnost, že obecná úprava dle ust. § 1923 OZ právo na dodání nové věci nezná. Právo na výměnu věci patří mezi dodatečná plnění prodávajícího. Evropské právo při B2C koupi podmiňuje primární nárok kupujícího na výměnu (nebo opravu) věci tím, že nebude takové plnění nemožné či nepoměrné.¹⁸⁷ V této souvislosti byla Soudním dvorem Evropské unie řešena zajímavá otázka, kdo nese náklady na demontáž vadné věci a následnou montáž věci bezvadné, pokud nelze žádat opravu věci. Soudní dvůr Evropské unie dospěl, vzdor názoru zastávaného generálním advokátem, k závěru¹⁸⁸, že tyto náklady (případně soudem limitované do přiměřené výše) nese prodávající podnikatel i přesto, že nebyla instalace předmětu koupě ujednána.¹⁸⁹ Soudní dvůr Evropské unie tak dle mého názoru udělal správný kompromis mezi ochranou spotřebitele a náklady, které by z důvodu svého postavení měl nést podnikatel. Spotřebiteli totiž právo na uvedené náklady přiznal a zároveň zmírnil ekonomické riziko na straně podnikatele podmínkou přiměřenosti těchto nákladů.

¹⁸⁷ Srov. čl. 3 odst. 3 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/44/ES ze dne 25. května 1999 o některých aspektech prodeje spotřebního zboží a záruk na toto zboží. In: EUR-lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 24. 2. 2018]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/>. Evropský zákonodárce ostatně pokračuje v tomto trendu při B2C koupi, neboť obdobně dle projednávaného návrhu nového evropského předpisu regulujícího tuto oblast nesmí být zvolena možnost mezi opravou a výměnou nemožná, nezákonná nebo ve srovnání s jinou možností pro prodávajícího nesmí obnášet náklady, které by byly nepřiměřené. Srov. čl. 11 pozměněného návrhu Směrnice Evropského parlamentu a Rady ze dne 31. října 2017 o některých aspektech smluv o prodeji zboží, kterou se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/22/ES a kterou se zrušuje směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/44/ES; 2015/0288 (COD). In: EUR-lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 24. 2. 2018]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/>.

¹⁸⁸ Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 16.6.2011, ve věci Gebr. Weber GmbH proti Jürgen Wittmer, sp. zn. C-65/09 a Ingrid Putz proti Medianess Electronics GmbH, sp. zn. C-87/09. [online]. [cit. 24.2.2018] Dostupné z: <http://bit.ly/2FdUJCq>.

¹⁸⁹ Podrobněji viz LUZAK, Joasia. Who should bear the risk of the removal of the non-conforming goods?. *Journal of European Consumer and Market Law*. [online]. 2012, s. 35-40. [cit. 24.2.2018]. Dostupné z: <https://link.springer.com/content/pdf/10.1007%2Fs13590-011-0003-5.pdf>.

Je zjevné, že zákonodárce nerozlišuje u práv z vadného plnění věci individuálně a druhově určené. Výměna věci druhově určené zpravidla problematická nebude. U věci individuálně určené však k určitým obtížím docházet již může. Skutečnost, že český zákonodárce nezohlednil hledisko samotné přiměřenosti výměny, L. Tichý shledává za závažný nedostatek české právní úpravy.¹⁹⁰ Tak například v případě, že kupující od prodávajícího koupí umělecké dílo od slavného zemřelého autora, jehož plátno bude potřhané, byť bylo výslovně vymíněno, že umělecké dílo a plátno bude v bezvadném stavu. Lze si stěží představit, že by kupující mohl požadovat dodání nové věci, byť mu to český právní řád umožňuje. Domnívám se proto, že kupující bude muset v případě požadavku na výměnu věci individuálně určené brát vždy v potaz racionalitu zvoleného práva, tj. zda je pro prodávajícího vůbec objektivně možné (byť i s velkými obtížemi a náklady) uplatněnému nároku vyhovět. Pokud by dané objektivní hledisko splněno nebylo, lze se přiklonit k tomu, že kupujícímu budou svědčit všechna relevantní práva z vad kromě práva na dodání nové věci.

Povinnosti prodávajícího vyměnit věc bude odpovídat povinnost kupujícího vadnou věc vrátit. To potvrzuje ust. § 2109 OZ, dle něhož je kupující povinen vrátit prodávajícímu vadnou věc na náklady prodávajícího. Prodávající není oprávněn domáhat se vrácení vadné věci předtím, než sám plní. Povinnost kupujícího k vrácení vadné věci tak vznikne až okamžikem dodání nové věci. Jakmile kupující obdrží novou věc, povinnost prohlídky a případného oznámení vad zde platí obdobně jako u věci nově zakoupené. Náklady, jež kupujícímu vzniknou v souvislosti s vrácením vadné věci jdou k tíži prodávajícího. Prodávající však nese pouze náklady skutečně a účelně vynaložené.¹⁹¹

Ze zásady ekvivalence plnění plyne, že nárokuje-li kupující výměnu věci, musí být taktéž schopen prodávajícímu vrátit vadnou věc ve stavu, v jakém ji obdržel. Není-li kupující schopen věc vrátit v tomto stavu, zpravidla mu nenáleží právo na výměnu věci. Z uvedeného pravidla však existují výjimky. V posuzované věci Nejvyšší soud České republiky konstatoval, že *„Pokud tedy kupující sám postupoval vždy s řádnou úrovní péče o zboží, nezanedbal přiměřenou ochranu zboží před jeho poškozením nebo zničením, naopak jeho jednání bylo jedním, které ve vztahu k vadnému zboží respektovalo charakter tohoto zboží, účel jeho použití i případné zvyklosti, které se v daném odvětví hospodářství vyvinuly, pokud jde o*

¹⁹⁰ Srov. TICHÝ, Luboš. In: ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan, FIALA, Josef a kolektiv. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V.* 2014. op. cit. s. 819.

¹⁹¹ Podrobněji viz TICHÝ, Luboš. In: ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan, FIALA, Josef a kolektiv. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V.* 2014. op. cit. s. 833-834.

*zacházení se tímto druhem zboží, není možné přenášet na něho důsledky spojené s podstatnými vadami, které se na zboží vyskytly. Při existenci podstatných vad lze proto vrátit nikoli jen to zboží, které zůstalo zcela nezměněno, ale i to zboží, které sice není v původním stavu, ale jeho změny jsou důsledkem přirozeného opotřebení či působení přírodních sil, nahodilých událostí nebo prostě stárnutí zboží, o které bylo jinak řádně pečováno.“*¹⁹² Uvedený závěr Nejvyššího soudu České republiky reflektuje ust. § 2110 OZ, dle něhož kupující nemůže odstoupit od smlouvy ani požadovat dodání nové věci, pokud nemůže věc vrátit ve stavu, v jakém ji obdržel, ledaže se například změnil stav věci v důsledku standardně provedené prohlídky za účelem zjištění vady věci či byla-li již kupujícím věc použita před objevením vady.¹⁹³

7.5.2 Odstranění vady dodáním chybějící věci

Má-li předmět koupě kvantitativní vady zakládající podstatné porušení smlouvy, je kupující v souladu s ust. § 2106 odst. 1 písm. a) OZ oprávněn požadovat, aby prodávající dodal, co chybí. Právo na dodání chybějící věci patří mezi dodatečná plnění prodávajícího. Uvedené právo se mi nejeví nikterak problematické, a proto se jím v této práci nebudu podrobněji zabývat.

7.5.3 Odstranění vady opravou věci

Váznou-li na předmětu koupě kvalitativní vady zakládající podstatné porušení smlouvy, může kupující v souladu s ust. § 2106 odst. 1 písm. b) OZ po prodávajícím požadovat, aby na něm prodávající provedl opravu a uvedl jej do bezvadného stavu. Uvedené právo se řadí mezi dodatečná plnění prodávajícího.

Smyslem opravy (stejně jako ostatních způsobů odstranění vad) je docílit stavu jako by prodávající plnil bez vad. Z toho důvodu musí být věc opravena bezplatně a prodávající nemá žádný nárok na úhradu dodatečných nákladů, které mu v souvislosti s opravou vznikly. Z povahy věci plyne, že opravu věci bude prodávající schopen provést pouze tehdy, bude-li vada objektivně opravitelná. Samotný způsob opravy je pak zcela v dikci prodávajícího.¹⁹⁴

¹⁹² Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29.4.2009, sp. zn. 23 Cdo 3600/2008. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

¹⁹³ Podrobněji viz TICHÝ, Luboš. In: ŠVESTKA, Jiří, DVORÁK, Jan, FIALA, Josef a kolektiv. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V.* 2014. op. cit. s. 835-837.

¹⁹⁴ Srov. TICHÝ, Luboš. In: ŠVESTKA, Jiří, DVORÁK, Jan, FIALA, Josef a kolektiv. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V.* 2014. op. cit. s. 819.

Nicméně to neznámá, že prodávající je oprávněn opravu provést jakýmkoliv způsobem. Prodávající je totiž opravu povinen provést odborným způsobem a dbát toho, aby věc měla po opravě takové vlastnosti, jaké odpovídají smlouvě nebo účelu z ní vyplývajícím, či jaké obvykle mít má. Oprava se proto nesmí na stavu věci nikterak negativně podepsat. Nutno podotknout, že Nejvyšší soud České republiky ke způsobu opravy v posuzované věci (závěr bude aplikovatelný na kupní smlouvu i přesto, že se uvedené rozhodnutí týká smlouvy o dílo) vyložil, že je kupující oprávněn domáhat se u soudu toho, aby prodávajícím autoritativně určil povinnost k opravě věci jiným vhodným způsobem, pokud prodávajícím zamýšlený způsob opravy nemůže objektivně vést k jejímu odstranění.¹⁹⁵

Sám kupující není oprávněn odstranit vadu tak, že nechá třetí osobou provést opravu předmětu koupě a poté uplatní nárok na uhrazení částky odpovídající nákladům vynaloženým na opravu, což dovozuje i Nejvyšší soud České republiky.¹⁹⁶ Kupujícímu totiž v závislosti na situaci svědčí výhradně práva z vadného plnění ve věcném rozsahu dle ust. § 2106 odst. 1 či § 2107 odst. 1 OZ a uvedený postup kupujícího zákon za právo z vadného plnění nepovažuje. Z uvedeného pravidla však existují výjimky. První výjimkou bude ujednání stran kupní smlouvy na daném právu kupujícího. Skutečnost, že takový postup možný je, zdůrazňuje i Nejvyšší soud České republiky (závěr bude aplikovatelný na kupní smlouvu i přesto, že se uvedené rozhodnutí týká smlouvy o dílo).¹⁹⁷ Druhou výjimkou bude případ, kdy si kupující nechal odstranit vady opravou pomocí třetí osoby a neobeznámil s tím prodávajícího, jenž se řádně a včas reklamovanými vadami odmítl zabývat, což ostatně potvrdil i Nejvyšší soud České republiky ve svém rozhodnutí (uvedené rozhodnutí se týká smlouvy o dílo, i přesto se však domnívám, že závěr bude aplikovatelný na kupní smlouvu).¹⁹⁸ Pokud nebudou naplněny uvedené výjimky, není možno ani uvažovat o domáhání se částky za opravu v rámci povinnosti k náhradě škody, neboť čeho lze dosáhnout uplatněním práv z vadného plnění, toho se nelze domáhat v rámci povinnosti k náhradě škody.

¹⁹⁵ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29.6.2010, sp. zn. 33 Cdo 1508/2008 a rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 28.2.2013, sp. zn. 33 Cdo 2851/2011. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

¹⁹⁶ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 20.12.2011, sp. zn. 23 Cdo 3966/2011. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

¹⁹⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 15.4.2004, sp. zn. 29 Odo 556/2003 a rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30.3.2011, sp. zn. 23 Cdo 4379/2008. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

¹⁹⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 20.8.2015, sp. zn. 23 Cdo 4167/2014 a rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 28.3.2017, sp. zn. 23 Cdo 3945/2016. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

Je nasnadě položit si otázku, zda úpravu práv z vadného plnění nerozšířit o právo kupujícího si věc opravit sám a posléze požadovat účelně vynaložené náklady na opravu věci. Zpravidla v poměrech B2B by se mohlo jednat o využívanou možnost, pokud by byl kupující osobou povolanejší k opravě věci než prodávající. Domnívám se však, že by dané rozšíření práv z vadného plnění nebylo vhodné, neboť by mohlo vést i k nepoctivému jednání či dokonce zneužívání tohoto práva kupujícím. První výhradou je skutečnost, že samotné právo by mohlo kupujícího svádět k tomu, aby vadu, kterou předmět koupě nemá, „opravil“ jen proto, aby mu prodávající uhradil určité finanční prostředky a tím tak *de facto* došlo ke snížení kupní ceny věci. Druhou a hlavní výhradou je skutečnost, že kupující by samotnou opravou mohl způsobit další vadu věci. Je pak otázkou, zda je kupující oprávněn po řádné a včasné notifikaci vady a uplatnění práva na slevu z ceny věc sám opravit, bude-li mít za to, že je osobou povolanejší k opravě než prodávající. Domnívám se, že uvedená konstrukce by byla vůči prodávajícímu nepřiměřená, neboť by tím *de facto* ztratil možnost k objektivnímu přezkumu vady, protože by neměl možnost věc prohlédnout, a to i přesto, že by kupující stav věci před opravou důkladně zdokumentoval.

7.5.4 Přiměřená sleva z kupní ceny

Ponechá-li si kupující předmět koupě i přes jeho vadnost, je oprávněn po prodávajícím požadovat poskytnutí slevy z kupní ceny. Kupující je k tomu oprávněn v souladu s ust. § 2106 odst. 1 písm. c) či § 2107 odst. 1 OZ v obou případech intenzity porušení kupní smlouvy vadou (a v případech dle ust. § 2106 odst. 2 a § 2107 odst. 3 OZ, kdy prodávající vady včas neodstraní nebo je odstranit odmítne). Výše slevy musí být přiměřená. Zákonodárce o způsobu stanovení výše slevy mlčí a ponechává tak určení měřítek na rozhodovací praxi soudů, neboť zjevně výslovně nepřevzal koncepci čl. 50 VÚ či ust. § 439 odst. 1 ObchZ, že základem pro zjištění výše slevy je hodnota vadného předmětu koupě oproti hodnotě bezvadného předmětu koupě. Ostatně i Book III.-3:601 odst. 1 DCFR a čl. 120 odst. 1 CESL pracuje s obdobnými hledisky pro určení výše slevy.

Bude tak primárně na dohodě prodávajícího a kupujícího, jakou částku budou považovat za přiměřenou a oboustranně spravedlivou. L. Tichý se domnívá, že i za současné právní úpravy bude třeba vycházet z proporční metody, při které se hodnota vadné a bezvadné věci porovná a

dle této proporce bude následně snížena kupní cena.¹⁹⁹ S tímto závěrem souhlasím a dodávám, že výše slevy by neměla vyjadřovat pouze snížení směnné hodnoty věci. Musí být totiž brány v úvahu i konkrétní okolnosti a různé aspekty a dopady vad, což ve svém rozhodnutí zdůrazňuje Nejvyšší soud České republiky.²⁰⁰ Uvedená soudní autorita mezi ně v rámci své konstantní judikatury řadí zejména povahu, rozsah a závažnost vad, míru, jakým způsobem vady omezují či komplikují další užívání věci, snižují životaschopnost věci,²⁰¹ snižují její funkční vlastnosti či estetické hodnoty a cenu případných oprav, jež si nutné obnovení bezvadnosti věci vyžádá.²⁰² Neshodnou-li se pak prodávající s kupujícím na výši slevy, bude zapotřebí, aby o jejich sporu rozhodl soud. Ten tak bude zpravidla činit na základě odborného znaleckého posouzení.

K tomuto právu z vadného plnění je záhodno podotknout (byť byl již tento závěr uveden v kapitole 7.5.3 této práce), že kupující bude mít právo na slevu z ceny i přesto, že si nechal odstranit vady opravou pomocí třetí osoby a neobeznámil s tím prodávajícího, který se řádně a včas reklamovanými vadami zabývat odmítl, což potvrdil ve svém rozhodnutí i Nejvyšší soud České republiky.²⁰³

Neuhradil-li již kupující celou kupní cenu a vadu řádně a včas notifikoval, náleží mu v souladu s ust. § 2108 OZ až do odstranění vady právo na pozastávku hrazení přiměřené části kupní ceny. Ta by měla odpovídat případné slevě z kupní ceny určené dle výše uvedených měřítek.²⁰⁴ Kupující pak zpravidla započte slevu z kupní ceny proti pohledávce prodávajícího na úhradu kupní ceny a uhradí tak pouhý zbytek kupní ceny. Nutno podotknout, že předchozí právní úprava dle ust. § 439 odst. 2 ObchZ výslovně stanovila, že uhradil-li již kupující kupní cenu, je oprávněn požadovat její vrácení do výše slevy spolu s příslušnými úroky. Za současné úpravy kupující v rámci uplatnění práva na slevu vyzve v souladu s ust. § 1958 odst. 2 OZ prodávajícího k vrácení části ceny v určité lhůtě. Nebude-li speciálního smluvního ujednání,

¹⁹⁹ Podrobněji viz TICHÝ, Luboš. In: ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan, FIALA, Josef a kolektiv. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V.* 2014. op. cit. s. 819-820.

²⁰⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 16.12.2014, sp. zn. 33 Cdo 69/2013. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

²⁰¹ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 23.6.2010, sp. zn. 23 Cdo 1991/2008. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

²⁰² Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 24.10.2013, sp. zn. 33 Cdo 2641/2012. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

²⁰³ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 20.8.2015, sp. zn. 23 Cdo 4167/2014 a rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 28.3.2017, sp. zn. 23 Cdo 3945/2016. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

²⁰⁴ Podrobněji viz BEDNÁŘ, Václav a KASÍK, Petr. In: HULMÁK, Milan a kolektiv. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055-3014).* 2014. op. cit. s. 77.

bude mít prodávající v souladu s ust. § 1970 OZ právo i na úroky z prodlení z předmětné částky, jež začnou plynout po marném uplynutí lhůty k plnění.

7.5.5 Odstoupení od smlouvy

Odstoupení od smlouvy je terminačním mechanismem, jenž má oproti ostatním právům z vadného plnění závažný dopad na samotný závazek založený kupní smlouvou. Kupující jej může zvolit v souladu s ust. § 2106 odst. 1 písm. d) OZ v případě podstatného porušení smlouvy nebo v souladu s ust. § 2106 odst. 2 a § 2107 odst. 3 OZ v případech, kdy prodávající včas vady neodstraní či je odstranit odmítne, to vše s přihlédnutím k ust. § 2110 OZ. Nutno podotknout, že úprava odstoupení od smlouvy a jeho právních následků o mnoho podrobnější než soudobá úprava je obsažena v Book III.-3:501 a násl. DCFR.

Odstoupením od smlouvy se závazek založený kupní smlouvou ruší *ex tunc*. Nutno podotknout, že užít práva na odstoupení od smlouvy jsou strany kupní smlouvy oprávněny nejenom z důvodů výše uvedených. Kupující bude například oprávněn odstoupit od smlouvy v souladu s ust. § 1977 či 1978 OZ v případě, že se prodávající ocitne v prodlení se svou povinností dodat předmět koupě včas.

Odstoupení od smlouvy je jednostranným právním jednáním, jehož účinnost nastává až tehdy, kdy se s ním prodávající měl objektivní možnost seznámit, ledaže kupující odloží účinky na pozdější okamžik. O tom, kdy má kupující objektivní možnost seznámit se s hmotněprávním jednáním, bylo pojednáno již v kapitole 6.3 této práce. Bude-li prodávajících více, musí kupující zaslat odstoupení všem prodávajícím, jinak odstoupení od smlouvy nebude vyvolávat kýžené právní následky, což potvrzuje i rozhodovací praxe Nejvyššího soudu České republiky.²⁰⁵ Důkazní břemeno, že odstoupení došlo straně prodávající, pak z logiky věci bude ležet na kupujícím, což je potvrzeno i názorem Nejvyššího soudu České republiky vysloveným v jeho rozhodnutí.²⁰⁶

Odstoupení musí být učiněno dostatečně zřetelně. Je zcela esenciální, aby odstoupení od smlouvy obsahovalo takový projev vůle, ze kterého bude patrné (případně i po aplikaci

²⁰⁵ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 21.5.2001, sp. zn. 22 Cdo 3005/99. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

²⁰⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 24.7.2002, sp. zn. 25 Cdo 924/2001. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

výkladových pravidel), že kupující od smlouvy odstoupil. Jeho obsahem by tak mělo v ideálním případě být výslovné konstatování, že kupující odstupuje od smlouvy a činí tak s ohledem na vadné splnění prodávajícího a oprávněné vytknutí vady (není-li odstoupení činěno současně s oznámením vady). Výrazy typu „zrušení smlouvy“ či „storno smlouvy“ pak v souladu s výkladovými pravidly dle ust. § 555 – 558 OZ bude zpravidla také třeba vyložit jako vůli kupujícího od smlouvy odstoupit.²⁰⁷ Nutno podotknout, že výraz „požadavek na vrácení peněz“ byl soudy v minulosti hodnocen jako nedostatečný. Nejvyšší soud České republiky v posuzované věci vyložil, že *„Žalobce neprovedl takový projev vůle, na jehož základě by bylo možné dospět k závěru, že žalobce hodlá odstoupit, resp. odstupuje od kupní smlouvy. Požadavek na vrácení kupní ceny nepředstavuje zákonem předpokládaný nárok z odpovědnosti za vady, ale je namístě až jako důsledek dříve učiněného úkonu odstoupení od smlouvy.“*²⁰⁸ Byť soudy braly v úvahu i konkrétní problematické okolnosti případu, s uvedeným výkladem zásadně nesouhlasím, neboť ho považuji za formalistický a nezohledňující prostředí praxe. Pojem „vrácení peněz“ je totiž podstatnou částí laické veřejnosti považován za odstoupení od smlouvy. S použitím již uvedených výkladových pravidel by tak dle mého mělo být zpravidla vyloženo, že skutečnou vůlí při „vrácení peněz“ je odstoupit od smlouvy, ledaže zde budou podstatné okolnosti, pro které se tento výklad stane lichým.

Odstoupení od smlouvy se z povahy věci od ostatních práv z vad v určitých aspektech razantně liší. Je-li kupujícím od smlouvy oprávněně odstoupeno, nemůže již kupující svou volbu v souladu s ust. § 2003 odst. 1 OZ bez souhlasu prodávajícího měnit. Dané právo se odlišuje také v tom, že v souladu s ust. § 2111 OZ kategoricky zaniká, pokud kupující neoznámí vadu předmětu koupě včas. Právní úprava neupravuje u vadného splnění postup, jímž by se strany byly povinny řídit po oprávněném odstoupení od smlouvy. Analogicky se tak užije úprava bezdůvodného obohacení, neboť v souladu s ust. § 2991 odst. 2 OZ se bezdůvodně obohatí ten, kdo získá majetkový prospěch z plnění, jehož právní důvod odpadl. Po odstoupení je tak kupující povinen vrátit vadnou věc, prodávající případně již uhrazenou kupní cenu. Odstoupení se však v souladu s ust. § 2005 odst. 2 OZ zásadně nedotýká určitých

²⁰⁷ Podrobněji viz ŠILHÁN, Josef. 2015. op. cit. s. 436-438.

²⁰⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29.10.2003, sp. zn. 32 Odo 532/2002 a rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 31.10.2002, sp. zn. 33 Odo 779/2001. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

kompenzačních a sankčních mechanismů (povinnost hradit smluvní pokutu či úrok z prodlení, rozhodčí doložka) a práv třetích osob nabytých v dobré víře nebo zajištění.²⁰⁹

²⁰⁹ Podrobněji viz ŠILHÁN, Josef. 2015. op. cit. s. 439-441.

8 Vybrané otázky práv z vadného plnění specifických předmětů koupě

8.1 Vybrané otázky práv z vadného plnění nemovité věci

Jak již bylo podáno v kapitole 2.2 této práce, předmětem koupě může být i věc nemovitá. Zákonodárce úpravou ust. § 2128 - § 2131 OZ reflektuje skutečnost, že specifika věcí nemovitých si vyžadují částečně samostatnou úpravu odlišnou od koupě věcí movitých. V ostatním se v souladu s ust. § 2131 OZ přiměřeně použijí ustanovení o koupi movité věci.

Pro úpravu práv z vadného plnění je podstatné ust. § 2129 OZ. První odstavce zmiňovaného ustanovení by dle mého názoru mohl vyvolávat výkladové obtíže. Ustanovení § 2129 odst. 1 OZ stanoví, že *„Kupující má právo na přiměřenou slevu z kupní ceny, nemá-li pozemek výměru určenou v kupní smlouvě. Nemá-li však pozemek výměru zapsanou ve veřejném seznamu, má kupující právo na přiměřenou slevu z kupní ceny, jen bylo-li to ujednáno.“*. První věta citované úpravy nečiní výkladové obtíže. Dané pravidlo upřednostňuje dohodu stran před stavem zapsaným ve veřejném seznamu. Má-li tak pozemek nižší skutečnou výměru než výměru sjednanou, zakládá to právo kupujícího na přiměřenou slevu z ceny, aniž by to muselo být stranami kupní smlouvy výslovně sjednáno.²¹⁰ L. Tichý pak bez dalšího řešení podává otázku, zda má prodávající právo požadovat doplatek na kupní cenu v případě, že kupující nabyl skutečnou výměru větší, než byla sjednána.²¹¹ Mním, že má-li být vůbec uvažováno o vzniku práva kupujícího na doplatek kupní ceny, například aplikací korektivu *laesio enormis* dle ust. § 1793 a násl. OZ, muselo by se jednat o skutečně podstatný rozdíl mezi výměrou skutečnou a sjednanou. Taková situace je však v praxi vzhledem k existenci veřejných seznamů a samotné presumované znalosti prodávajícího o vlastním pozemku těžko představitelná, a proto nepovažuji analýzu tohoto případu za důležitou.

Druhá věta citovaného ustanovení nemá v odborné veřejnosti jednotný výklad. L. Tichý dovozuje, že cílí na případy, kdy není výměra pozemku zapsána ve veřejném seznamu.²¹²

²¹⁰ Srov. BEDNÁŘ, Václav a KASÍK, Petr. In: HULMÁK, Milan a kolektiv. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055-3014)*. 2014. op. cit. s. 100.

²¹¹ Srov. TICHÝ, Luboš. In: ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan, FIALA, Josef a kolektiv. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V*. 2014. op. cit. s. 882.

²¹² Srov. TICHÝ, Luboš. In: ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan, FIALA, Josef a kolektiv. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V*. 2014. op. cit. s. 882.

Obdobný názor zastává i R. Dávid.²¹³ Oproti tomu V. Bednář a P. Kasík vykládají, že „*Druhý případ pak nastane, jestliže pozemek má reálnou výměru menší, než jaká je zapsána ve veřejném seznamu. V tomto případě náleží právo na přiměřenou slevu kupujícímu jen tehdy, bylo-li to stranami ujednáno. Tato situace může nastat, jestliže výměra sjednaná ve smlouvě a výměra skutečná nejsou v rozporu, avšak tyto výměry jsou nižší, než je výměra zapsaná ve veřejném seznamu.*“²¹⁴ Souhlasím s názorem V. Bednáře a P. Kasíka, nikoliv však s uvedeným příkladem situace, na něž má předmětné ustanovení dopadat. Argument L. Tichého a R. Dávída považuji za lichý, neboť druhá věta je uvozena „*Nemá-li však*“ a nikoliv „*Není-li však*“, jak by svědčilo jeho výkladu. To ostatně potvrzují i V. Bednář a P. Kasík.²¹⁵ Nejsem si ani vědom existence pozemků, jež by nebyly evidovány v katastru nemovitostí coby veřejném seznamu dle zákona č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí (katastrální zákon), ve znění pozdějších předpisů. Domnívám se, že druhou větu citovaného ustanovení je nutno vykládat tak, jak to činí V. Bednář a P. Kasík, tedy že kupující má právo na přiměřenou slevu z kupní ceny tehdy, je-li skutečná výměra nižší než výměra deklarovaná veřejným seznamem, to však výhradně za situace, že to bylo stranami kupní smlouvy ujednáno. Mám za to, že pravidlo první věty je nutno uplatnit primárně; oproti tomu pravidlo dle druhé věty se uplatní sekundárně až tehdy, není-li možné uplatnit pravidlo primární. Bude-li tak v kupní smlouvě výměra výslovně uvedena a daná vymíněná výměra bude v rozporu se stavem skutečným, bude mít kupující právo na slevu nehledě na zápis ve veřejném seznamu. Nebude-li však ve smlouvě výměra uvedena a oproti tomu bude určena odkazem na veřejný seznam z důvodu, že strany důvěřovaly v zápis ve veřejném seznamu (například ustanovením smlouvy „*Prodávající prohlašuje, že pozemek má výměru uvedenou v katastru nemovitostí.*“), bude uplatněno sekundární pravidlo a rozhodné bude posouzení výměry skutečné s výměrou zapsanou ve veřejném seznamu.

Příklad V. Bednáře a P. Kasíka ohledně aplikace druhé věty ustanovení považuji za nesprávný. Domnívám se totiž, že pokud si strany vymínily určitou výměru smluvně, která se poté ukáže jako nekorespondující s výměrou skutečnou, užije se právě primární pravidlo dle první věty ust. § 2129 odst. 1 OZ. Mám za to, že není možné, aby prodávající odpovídal za nesprávnost údaje ve veřejném seznamu, pokud splnil svou povinnost ze smlouvy a převedl na kupujícího pozemek v ujednané výměře. Považuji takový výklad za zcela v rozporu

²¹³ Srov. DÁVID, Radovan. In: PRAŽÁK, Zbyněk, FIALA, Josef, HANDLAR, Jiří a kolektiv. 2017. op. cit. s. 775.

²¹⁴ Srov. BEDNÁŘ, Václav a KASÍK, Petr. In: HULMÁK, Milan a kolektiv. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055-3014)*. 2014. op. cit. s. 100.

²¹⁵ Srov. BEDNÁŘ, Václav a KASÍK, Petr. In: HULMÁK, Milan a kolektiv. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055-3014)*. 2014. op. cit. s. 100.

s hospodářským účelem závazku. Tím je totiž převod hodnoty (pozemku) a nikoliv finanční reparace poskytnutá kupujícímu za nepravdivý údaj zapsaný ve veřejném seznamu.

Ustanovení § 2129 odst. 2 OZ pak upravuje pětiletou maximální objektivní notifikační lhůtu, v níž je kupující oprávněn vytknout skryté vady stavby spojené se zemí pevným základem, jež se v této lhůtě projeví. Daná lhůta počíná běžet okamžikem nabytí vlastnického práva ke stavbě, jímž bude v souladu s ust. § 1105 OZ zpravidla okamžik zápisu vlastnického práva do veřejného seznamu. Nedojde-li k vytknutí skryté vady kupujícího prodávajícímu nejpozději poslední den této lhůty, stává se právo na námitku pozdního oznámení vad nevymahatelné. Obdobně jako v úpravě koupě movité věci nemá prodávající právo na danou námitku, jednalo-li se o vadu vědomou.²¹⁶

8.2 Vybrané otázky práv z vadného plnění obchodního závodu

Jak již bylo podáno v kapitole 2.2 této práce, předmětem koupě může být i obchodní závod. Zákonodárce reflektuje specifika obchodního závodu, a proto obsáhnul samostatnou úpravu koupě obchodního závodu do speciální úpravy ust. § 2175 – § 2188 OZ. V ostatním se pak z povahy věci přiměřeně užijí ustanovení o koupi movité věci.

Na vadné splnění u závodu je nutné hledět s ohledem na to, že závod je organickým celkem skládajícím se převážně z věcí movitých a nemovitých. Z důvodu povahy chápání závodu budou z vad závodu relevantní pouze ty, jež se týkají závodu jako celku. Rozhodné budou ty vady, které ohrožují způsobilost závodu provozovat danou činnost nebo mají vliv na jeho hodnotu a využitelnost. Vadu jednotlivé položky tak nelze bez dalšího považovat za vadu závodu jako celku.²¹⁷

Závod bude prost vad, bude-li vyhovovat smluvně vymíněným podmínkám vázaných na záměr kupujícího závod dále provozovat určitým způsobem. Měřítkem vadnosti bude kritérium, zda je závod schopen činnosti za obvyklým účelem v obvyklé míře.²¹⁸ L. Tichý dovozuje, že u závodu nebude možné uplatnit podpůrné měřítko jakosti obvyklé. Argumentuje,

²¹⁶ Podrobněji viz BEDNÁŘ, Václav a KASÍK, Petr. In: HULMÁK, Milan a kolektiv. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055-3014)*. 2014. op. cit. s. 100-101.

²¹⁷ Podrobněji viz TICHÝ, Luboš. In: ŠVESTKA, Jirí, DVOŘÁK, Jan, FIALA, Josef a kolektiv. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V*. 2014. op. cit. s. 1013-1018.

²¹⁸ Podrobněji viz MARZINY-JUNGWIRTH, Marianna. In: PRAŽÁK, Zbyněk, FIALA, Josef, HANDLAR, Jiří a kolektiv. 2017. op. cit. s. 812-814.

že obvyklým účelem bude koupě za účelem dosažení zisku a uzavírá, že účel dosažení zisku je tak obecný, že nemůže být považován za dostatečný.²¹⁹ S tímto závěrem nesouhlasím, neboť se domnívám, že obvyklým účelem koupě bude samotná funkčnost závodu. Měřítka zisku je oproti tomu pouze jedním z definičních znaků podnikání. Nebudou-li tak vlastnosti závodu smluvně vymíněny a účel užití nebude vyplývat ani ze smlouvy, bude obvyklým účelem uvedená samotná funkčnost závodu, tj. skutečnost, zda je závod tak, jak byl převeden, vůbec sám o sobě schopen k výkonu činnosti, která z jeho povahy a uspořádání vyplývá.

Vady závodu mohou být jak faktického tak i právního charakteru. Mezi faktické vady se řadí vady jednotlivých položek závodu. Ty mohou být kvalitativního charakteru, pokud některá položka vykazuje vadu a tím způsobuje vadnost závodu, či kvantitativního charakteru, pokud některá položka přímo chybí a tím způsobuje vadnost závodu. Právní vada pak bude vadou závodu výhradně v případě, že dané omezení limituje či povede k zániku způsobilosti závodu k výkonu dané činnosti či bude mít vliv na jeho hodnotu a využitelnost. Nutno podotknout, že se k závodu zpravidla budou vázat určitá omezení, jež kupující bude moci předvídat. Taková omezení pak právními vadami způsobujícími vadnost závodu nebudou.²²⁰ Uvedená koncepce je odlišná oproti pojetí předchozí úpravy dle ust. § 486 odst. 1 ObchZ. Ta totiž zakládala povinnosti z vadného plnění závodu v případě chybějících nebo vadných položek, aniž by bylo nutné zkoumat, zda vada položky reálně ovlivňuje funkčnost nebo hodnotu závodu jako celku. Samotný vliv na funkčnost závodu byl dle ust. § 486 odst. 2 ObchZ rozhodný až v druhé fázi při posuzování, jaká práva z vadného plnění prodávajícímu budou náležet.²²¹ Nadhodnocené informace o rentabilitě závodu pak zpravidla nebudou považovány za vadu, neboť přímo nezpůsobují omezení či zánik způsobilosti závodu provozovat danou činnost. To však nebude platit v případě, že by kupní smlouva obsahovala výslovné ujištění prodávajícího o těchto údajích či v případě, že prodávající převzal záruku za jakost.²²² Při posuzování jednotlivých položek a vlivu jejich vad na závod je nutno brát na zřetel i jejich běžné opotřebení.

²¹⁹ Srov. TICHÝ, Luboš. In: ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan, FIALA, Josef a kolektiv. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V.* 2014. op. cit. s. 1015.

²²⁰ Podrobněji viz TICHÝ, Luboš. In: ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan, FIALA, Josef a kolektiv. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V.* 2014. op. cit. s. 1015-1017.

²²¹ Podrobněji viz POHL, Tomáš. In: POKORNÁ, Jarmila, KOVAŘÍK, Zdeněk, ČÁP, Zdeněk a kolektiv. 2009. op. cit. s. 1566-1567.

²²² Podrobněji viz MARZINY-JUNGWIRTH, Marianna. In: PRAŽÁK, Zbyněk, FIALA, Josef, HANDLAR, Jiří a kolektiv. 2017. op. cit. s. 814-816.

Ustanovení § 2179 odst. 1 OZ hovoří o zápisu o předání závodu obsahujícího výčet jednotlivých položek závodu, které se předávají a které naopak chybí, ač mají být dle smlouvy či účetních záznamů obsahem závodu. Domnívám se, že tím zákonodárce subjektům neukládá povinnost zápis sepsat, nýbrž je pouze nabádá k sepsání zápisu, aby tím omezily či se zcela vyhnuly případným budoucím sporům. Z uvedeného ustanovení vyplývá, že je prodávající povinen kupujícího upozornit na vady závodu nejpozději v zápisu. Proč by však mohl prodávající upozornit kupujícího na vady závodu až v zápisu o předání, mi není zřejmé. Bylo by v hrubém rozporu s *ratio legis*, pokud by subjekty uzavřely kupní smlouvu a prodávající by kupujícího na podstatný rozpor mezi stavem sjednaným a faktickým upozornil až v zápisu o předání závodu. Takový postup by byl sankcionovatelný dle relevantních právních institutů. Bude-li tak nemalého rozporu mezi tím, co bylo sjednáno a co je obsahem zápisu o předání závodu, bude nehledě na upozornění prodávajícího na vady dle ust. § 2179 odst. 1 OZ s ohledem na intenzitu a okolnosti možno aplikovat ustanovení o vadném splnění, úpravu právních následků omylu dle ust. § 583 a násl. OZ, zejména o neplatnosti kupní smlouvy z důvodu omylu kupujícího v rozhodující okolnosti či ustanovení o náhradě škody.²²³

²²³ Podrobněji viz MARZINY-JUNGWIRTH, Marianna. In: PRAŽÁK, Zbyněk, FIALA, Josef, HANDLAR, Jiří a kolektiv. 2017. op. cit. s. 813-814.

9 Závěr

Diplomová práce byla systematicky rozdělena do devíti hlavních kapitol zahrnujících úvod a závěr. Přinesla čtenáři identifikaci a následnou analýzu problematických aspektů práv z vadného plnění při koupi mezi podnikateli, která byla zasazena do komplexní deskripce tohoto právního institutu.

Předně byla vymezena kritéria rozhodná pro příslušný právní režim koupě. Těmi jsou subjekt koupě, předmět koupě a místo koupě. Poté se v práci zabývám důvody, proč je v ní používán pojem povinností a práv z vadného plnění a nikoliv tradiční pojem odpovědnosti za vady. Úpravu povinností z vadného plnění považuji za dispozitivní. Zde však bude namísto uplatnit první z korektivů limitujících smluvní volnost, který má vliv na úpravu práv z vadného plnění. Tím je institut ochrany slabší strany. Pokud podnikatel zneužije svého postavení vůči druhému podnikateli, který je slabší smluvní stranou, a tím vytvoří nerovnováhu ve vzájemných právech a povinnostech z vadného plnění, bude takové vadné ujednání zpravidla neplatné. Další korektiv bude mít uplatnění při vzdání se práv z vadného plnění. Dovožuji totiž, že limitací práv z vadného plnění nemůže dojít k tomu, aby prodávající nenesl žádné právní následky za vady spojené s jeho zlým úmyslem. V práci docházím k závěru, že o vadné splnění, které má za následek vznik práv z vadného plnění, se jedná pouze tehdy, přijme-li kupující vadné plnění. Ve třetí kapitole se pak zabývám i samotnou limitací práv z vadného plnění a kontuji názorům odborné veřejnosti, neboť mám za to, že i sebemenší limitace práv z vadného plnění musí být učiněna písemnou formou.

Čtvrtá kapitola je věnována pojetí vad. Zastávám názor, že bude vždy podstatné aplikovat zásadu *de minimis*, dle které ne každá vada existující v objektivní realitě musí nutně být i vadou právně postižitelnou. Oznamovací povinnost u právních vad se mi jeví jako velmi problematická. Vzdor názoru odborné veřejnosti se dobírám k závěru, že při nesplnění oznamovací povinnosti u právních vad nebude mít prodávající právo uplatnit námitky, které mohly být uplatněny vůči třetí osobě k odvrácení jejího nároku. Domnívám se však, že by zde mohl najít uplatnění korektiv *nemo turpitudine suam allegare potest*, na základě čehož by soud nemusel kupujícímu přiznat ochranu jeho práv z vadného plnění.

Další části práce se zabývají vznikem práv z vadného plnění, možnými liberačními důvody a komplexně celým reklamačním procesem. Z velké části je u posledně uvedeného

přihlíženo k judikatuře soudů. Považuji za podstatné uvést, že soudy opětovně dovozují, že hmotněprávní jednání, jímž notifikace vad bezpochyby je, vyvolává právní účinky, jakmile se dostane do dispoziční sféry adresáta. Tím se rozumí objektivní možnost adresáta seznámit se s obsahem písemnosti, což je možné již okamžikem vhození výzvy k převzetí zásilky do jeho poštovní schránky. Dále oponuji názoru části odborné veřejnosti a docházím k závěru, že nelze námitku pozdního oznámení vad ztotožňovat s námitkou promlčení.

Sedmá část obsahuje detailní analýzu jednotlivých práv z vadného plnění. Domnívám se, že zákonodárce u práv z vad způsobujících nepodstatné porušení smlouvy záměrně používá obecnější pojem odstranění vad namísto pouhé opravy, jak o ní bez dalšího hovoří velká část odborné veřejnosti. Dále mám za to, že by bylo vhodné, pokud by zákonodárce současnou právní úpravu doplnil u práva na výměnu věci hlediskem nemožnosti a nepoměrnosti plnění a stejně tak, pokud by bylo určitým způsobem rozlišeno právo na výměnu věci pro individuálně a druhově určené věci. Negativně pak hodnotím úvahu *de lege ferenda* o možném rozšíření práv z vadného plnění o právo na odstranění vady opravou věci provedenou kupujícím. V závěrečné části této práce oponuji názoru části odborné veřejnosti a přináším vlastní výkladová východiska na povahu ustanovení, které určuje, kdy má kupující právo na slevu z ceny pozemku.

Pevně doufám, že v úvodu vytyčený cíl práce byl naplněn. Na problematické aspekty práv z vadného plnění B2B koupě bylo v průběhu práce pravidelně poukazováno a v souvislosti s tím byla provedena analýza a kriticky zhodnoceny názory odborné veřejnosti. Podával jsem v průběhu práce vlastní výkladová východiska, která jsem byl schopen vzhledem ke svým dosavadně nabytým znalostem a zkušenostem přinést. Uvedená analýza pak byla z povahy věci zasazena do komplexní deskripce práv z vadného plnění

Vzhledem k tomu, že se práce zabývala právy z vadného plnění kupní smlouvy, již jsou účastni výhradně podnikatelé, nebylo samotné téma práv z vadného plnění kupní smlouvy zdaleka vyčerpáno. Materií práv z vadného plnění kupní smlouvy, již jsou účastny kromě podnikatele i osoby nepodnikatelské či spotřebitelské, bych se rád v uvedeném širším kontextu zabýval v rámci své další vědecké činnosti.

Seznam zkratk

CESL	Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady 2011/0284 (COD) ze dne 11. října 2011 o společné evropské právní úpravě prodeje
DCFR	Draft Common Frame of Reference (návrh společného referenčního rámce)
ObčZ	Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
ObchZ	Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
OZ	Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
VÚ	Sdělení č. 160/1991 Sb. m. s., Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží

Seznam použitých zdrojů

Monografie a komentáře

BEJČEK, Josef, ELIÁŠ, Karel, RABAN, Přemysl. *Kurs obchodního práva: obchodní závazky*. 5. vydání. Praha: C.H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-337-0.

BEJČEK, Josef, ŠILHÁN, Josef a kolektiv. *Obchodní smlouvy. Závazky v podnikání*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. ISBN 978-80-7400-54-9.

BĚLOHLÁVEK, Alexader J., ČERNÝ, Filip, JUNGWIRTHOVÁ, Marianna, KLÍMA, Pavel, PROFELDOVÁ, Tereza, ŠROTOVÁ, Eliška. *Nový občanský zákoník. Srovnání dosavadní a nové občanskoprávní úpravy včetně předpisů souvisejících*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012. ISBN 978-80-7380-413-8.

BOGUSZAK, Jiří, ČAPEK, Jiří, GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. Praha: ASPI Publishing, 2004. ISBN 80-7357-030-0.

ČECH, Petr. *Kupní smlouva v NOZ*. Praha: Svaz účetních, 2015. ISBN 978-80-87367-63-6

ČERNÁ, Stanislava, ŠTENGLOVÁ, Ivana, PELIKÁNOVÁ, Irena, DĚDIČ, Jan a kolektiv. *Obchodní právo – podnikatel, podnikání, závazky s účastí podnikatele*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. ISBN 978-80-7552-333-4.

DVOŘÁK, Jan, ŠVESTKA, Jiří, ZUKLÍNOVÁ, Michaela a kolektiv. *Občanské právo hmotné. Svazek 1. Díl první: Obecná část. 2.*, aktualizované a doplněné vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2016. ISBN 978-80-7552-187-3.

FIALA, Josef, KINDL, Milan a kolektiv. *Občanský zákoník: komentář*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2009. ISBN 978-80-7357-395-9.

GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. 7. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2017. ISBN 978-80-730-652-1.

HULMÁK, Milan a kolektiv. *Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§1721-2054)*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. ISBN 978-80-7400-535-0.

HULMÁK, Milan a kolektiv. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055-3014)*. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. ISBN 978-80-7400-287-8.

JIRSA, Jaromír, TREBATICKÝ, Peter, KORBEL, František a kolektiv. *Občanské soudní řízení. Soudcovský komentář. Kniha I. § 1-78g občanského soudního řádu*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-87109-39-7.

KNAPP, Viktor. *Některé úvahy o odpovědnosti v občanském právu*. Stát a právo, I. 1956.

KNAPP, Viktor. *Teorie práva*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 1995. ISBN 80-7179-028-1.

KNAPPOVÁ, Marta. *Povinnost a odpovědnost v občanském právu*. Praha: Academia, 1968.

LAVICKÝ, Petr a kolektiv. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654)*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. ISBN 978-80-7400-529-9.

ONDREJOVÁ, Dana. *Průvodce uzavíráním smluv po rekodifikaci*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2015. Právo prakticky. ISBN 978-80-7478-962-5.

PELIKÁNOVÁ, Irena. *Obchodní právo – komparativní rozbor. 4. díl.* Praha: ASPI, 2009. ISBN 978-80-7357-428-4.

PELIKÁNOVÁ, Irena. *Obchodní právo. 5. díl. Odpovědnost (s přihlédnutím k návrhu nového občanského zákoníku).* Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. ISBN 978-80-737-714-8.

POKORNÁ, Jarmila, KOVAŘÍK, Zdeněk, ČÁP, Zdeněk a kolektiv. *Obchodní zákoník. Komentář. II. díl.* Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009. ISBN 978-80-7357-491-8.

PRAŽÁK, Zbyněk, FIALA, Josef, HANDLAR, Jiří a kolektiv. *Závazky z právních jednání podle občanského zákoníku. Komentář k § 1721 – 2893 OZ.* Praha: Leges, 2017. ISBN 978-80-7502-158-8.

RABAN, Přemysl a kolektiv. *Občanské právo hmotné. Relativní majetková práva.* Brno: Václav Klemm – Vydavatelství a nakladatelství, 2013. ISBN 978-80-87713-10-5.

SEDLÁČEK, Jaromír. *Obligační právo. 1.-3. díl.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010. ISBN 978-80-7357-5199.

SELUCKÁ, Markéta a kolektiv. *Koupě a prodej. Nový občanský zákoník. Společná evropská právní úprava prodeje. 1. vydání.* Praha: C. H. Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-471-1.

ŠILHÁN, Josef. *Právní následky porušení smlouvy v novém občanském zákoníku. 1. vydání.* Praha: C. H. Beck, 2015. ISBN 978-80-7400-544-2.

ŠTENGLOVÁ, Ivana, PLÍVA, Stanislav, TOMSA, Miloš a kolektiv. *Obchodní zákoník: komentář. 13. vydání. V Praze: C.H. Beck, 1994. Beckova edice komentované zákony.* ISBN 978-80-7400-354-7.

ŠVESTKA Jiří, DVOŘÁK, Jan a kolektiv. *Občanské právo hmotné 2.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s. , 2009. ISBN 978-80-7353-473-4.

ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan, FIALA, Josef a kolektiv. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek I.* Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014. ISBN 978-80-7478-369-2.

ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan, FIALA, Josef a kolektiv. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V.* Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014. ISBN 978-80-7478-369-2.

ŠVESTKA, Jiří. *Odpovědnost za škodu podle občanského zákoníku.* Praha: Academia, 1966.

ŠVESTKA, Jiří, SPÁČIL, Jiří, ŠKÁROVÁ, Marta, HULMÁK, Milan. *Občanský zákoník II. § 460 až 880. Komentář. 2. vydání.* Praha: C. H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-108-6.

TICHÝ, Luboš, BALARIN, Jan. *Kupní smlouva v novém občanském zákoníku: komentář.* Praha: C.H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-521-3.

TICHÝ, Luboš. *CISG (Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží). 1. vydání.* Praha: C. H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-649-4.

WIESE, Volker. Informační povinnosti, popis plnění a kvalita zboží v evropském právu kupní smlouvy. In: Spotřebitelská kupní smlouva / Tichý, L., Kocí, M. (eds). – Praha: Centrum právní komparistiky, Právnická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, 2013. S. 129-142. ISBN 978-80-87488-12-6.

Časopisecká literatura

BEJČEK, Josef. Malí a střední podnikatelé jako slabší strana v hospodářském styku?. *Obchodněprávní revue*, 2014, č. 11-12, s. 316-321. ISSN 1803-6554.

BEJČEK, Josef. Soukromoprávní ochrana slabšího obchodního partnera. *Bulletin Advokacie*. 2015, č. 7-8, s. 24-36. ISSN 1210-6348.

ČECH, Petr. Nad několika rekodifikačními nejasnostmi. *Obchodněprávní revue*. 2012, č. 11-12, s. 324-329. ISSN 1803-6554.

DOBIÁŠ, Petr. Vídeňská úmluva o smlouvách o mezinárodní koupi zboží v recentní judikatuře německých soudů. *Obchodněprávní revue*, 2015, č. 6, s. 164-172. ISSN 1803-6554.

FLECHTNER, Harry M. Funky Mussels, a Stolen Car, and Decrepit Used Shoes: Non-Conforming Goods and Notice Thereof under the United Nations Sales Convention. *Boston University International Law Journal*, [online]. 2008 [cit. 24.2.2018] University of Pittsburgh Legal Studies Research Paper č. 2008-21. Dostupné z: <https://ssrn.com/abstract=1144182>.

LUZAK, Joasia. Who should bear the risk of the removal of the non-conforming goods?. *Journal of European Consumer and Market Law*. [online]. 2012, s. 35-40. [cit. 24.2.2018]. Dostupné z: <https://link.springer.com/content/pdf/10.1007%2Fs13590-011-0003-5.pdf>.

MELZER, Filip. Dispozitivní a kogentní normy v novém občanském zákoníku. *Právní rozhledy*. 2013, č. 7, s. 253-260. ISSN 1210-6410.

PELIKÁNOVÁ, Irena. Koncepce obchodního práva v nové soukromoprávní kodifikaci. *Časopis pro právní vědu a praxi*. [online]. 2015, č. 1 [cit. 24.2.2018]. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/cpvp/article/view/5355>.

POHL, Tomáš. Odpovědnost za vady plnění u kupní smlouvy podle obchodního zákoníku. *Právní rádce*, 2006, č. 2, s. 2-9. ISSN 1210-4817.

PRAŽÁK, Pavel. Má institut právní odpovědnosti v návrhu nového občanského zákoníku jasnou koncepci?. *Právní rozhledy*. 2012, č. 3, s. 101-105. ISSN 1210-6410.

PRAŽÁK, Pavel. Recentní pohled na teoretické koncepce právní odpovědnosti. *Časopis pro právní vědu a praxi*. [online]. 2013, č. 1, s. 83-94. [cit. 24.2.2018]. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/cpvp/article/view/5796>.

PULKRÁBEK, Zdeněk. Opravdu je věřitel povinen přijmout plnění?. *Právní rozhledy*, 2017, č. 10, s. 361-366. ISSN 1210-6410.

SZTEFEK, Martin. Předvídatelnost škody v novém občanském zákoníku. *Judisprudence*. 2014, č. 5, s. 25 -33. ISSN 1802-3843.

ŠILHÁN, Josef. Vzdání se práv z vadného plnění v novém občanském zákoníku. *Právní rozhledy*, 2013, č. 20, s. 712-716. ISSN 1210-6410.

Elektronické zdroje

BERGSTEN, Eric. CISG Advisory Council Opinion no. 2 - Examination of the Goods and Notice of Non-Conformity Articles 38 and 39 [online]. 2004 [cit. 24.2.2018]. Dostupné z: <http://digitalcommons.pace.edu/pilr/vol16/iss2/6>.

Czech Republic Withdraws Declarations under the CISG and the Limitation Convention [online]. 2017 [cit. 24.2.2018]. Dostupné z: <http://www.unis.unvienna.org/unis/en/pressrels/2017/unisl256.html>.

Důvodová zpráva k občanskému zákoníku [online]. 2011 [cit. 24.2.2018]. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>.

Koncepční změny. [online]. 2011 [cit. 24.2.2018]. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/index.php/smluvni-pravo/koncepcni-zmeny>.

Konkrétní změny ve zvláštní části – kupní smlouva. [online]. 2011 [cit. 24.2.2018]. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/index.php/smluvni-pravo/konkretni-zmeny-ve-zvlastni-casti/kupni-smlouva>.

Výkladové stanovisko č. 22 Expertní skupiny Komise pro aplikaci nové civilní legislativy při Ministerstvu spravedlnosti ze dne 9.4.2014 k pojmu podnikatel podle občanského zákoníku [online]. 2014 [cit. 24.2.2018]. Dostupné z: http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/Stanovisko_22.pdf.

Právní předpisy a další texty normativní povahy

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

Zákon č. 141/1950, občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

Zákon č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky, ve znění pozdějších předpisů. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

Zákon č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí (katastrální zákon), ve znění pozdějších předpisů. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

Zákon č. 946/1811 Sb.z.s., obecný zákoník občanský, ve znění pozdějších předpisů. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

Sdělení č. 160/1991 Sb. m. s., Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

BAR, Christian von, ed. *Principles, definitions and model rules of European private law: draft common frame of reference (DCFR)*. Munich: Sellier. European Law Publishers [online]. 2008 [cit. 24.2.2018]. ISBN 978-3-86653-059-1.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/44/ES ze dne 25. května 1999 o některých aspektech prodeje spotřebního zboží a záruk na toto zboží. In: EUR-lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 24. 2. 2018]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/>.

Pozměněný návrh Směrnice Evropského parlamentu a Rady ze dne 31. října 2017 o některých aspektech smluv o prodeji zboží, kterou se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/22/ES a kterou se zrušuje směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/44/ES; 2015/0288 (COD). In: EUR-lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 24. 2. 2018]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/>.

Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady ze dne 11. října 2011 o společné evropské právní úpravě prodeje; 2011/0284 (COD). In: EUR-lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 24. 2. 2018]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/>.

Judikatura

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 4.11.2003, sp. zn. 22 Cdo 1432/2002. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 30.8.2005, sp. zn. 25 Cdo 1612/2004. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 20.6.2012, sp. zn. 32 Cdo 4921/2010. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 28.11.2008, sp. zn. 33 Odo 1300/2006. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 25.4.2013, sp. zn. 23 Cdo 370/2011. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky ze dne 3.11.1932, sp. zn. Rv I 1293/31. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 30.9.2008, sp. zn. 33 Odo 897/2006. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29.2.2012, sp. zn. 33 Cdo 1430/2010. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29.3.2007, sp. zn. 32 Odo 1387/2005. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 28.11.2008, sp. zn. 33 Odo 1300/2006. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 15.1.2004, sp. zn. 32 Odo 442/2003. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 13.11.2012, sp. zn. 26 Cdo 2988/2011. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 10.12.2013, sp. zn. 32 Cdo 2484/2012. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 1.12.2000, sp. zn. 30 Cdo 2175/2000. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 15.12.2011, sp. zn. 23 Cdo 1855/2010. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29.4.2009, sp. zn. 23 Cdo 3600/2008. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 23.6.2010, sp. zn. 23 Cdo 1991/2008. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 30.9.2009, sp. zn. 32 Cdo 2260/2008. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29.6.2010, sp. zn. 33 Cdo 1508/2008. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 3.4.2012, sp. zn. 32 Cdo 4917/2010. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29.4.2009, sp. zn. 23 Cdo 3600/2008. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29.6.2010, sp. zn. 33 Cdo 1508/2008. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 28.2.2013, sp. zn. 33 Cdo 2851/2011. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 15.4.2004, sp. zn. 29 Odo 556/2003. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30.3.2011, sp. zn. 23 Cdo 4379/2008. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 20.8.2015, sp. zn. 23 Cdo 4167/2014. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 28.3.2017, sp. zn. 23 Cdo 3945/2016. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 16.12.2014, sp. zn. 33 Cdo 69/2013. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 23.6.2010, sp. zn. 23 Cdo 1991/2008. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 24.10.2013, sp. zn. 33 Cdo 2641/2012. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 20.8.2015, sp. zn. 23 Cdo 4167/2014. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 28.3.2017, sp. zn. 23 Cdo 3945/2016. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 21.5.2001, sp. zn. 22 Cdo 3005/99. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 24.7.2002, sp. zn. 25 Cdo 924/2001. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29.10.2003, sp. zn. 32 Odo 532/2002. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 31.10.2002, sp. zn. 33 Odo 779/2001. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

Rozhodnutí Rechtbank van koophandel Kortrijk (District Court) ze dne 27.6.1997, sp. zn. A.R. 651/97 [online]. [cit. 24.2.2018] Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/970627b1.html>.

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29.11.2012, sp. zn. 23 Cdo 1553/2011. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 20.12.2011, sp. zn. 23 Cdo 3966/2011. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29.11.2006, sp. zn. 32 Odo 37/2005. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

Sjednucující stanovisko Nejvyššího soudu České socialistické republiky ze dne 30.12.2018, sp. zn. Cpj 40/82. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 1.11.2007, sp. zn. I. ÚS 312/05. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 15.8.2005, sp. zn. IV. ÚS 314/05. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 16.9.2010, sp. zn. IV. ÚS 262/10. In ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 24.2.2018].

Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 16.6.2011, ve věci Gebr. Weber GmbH proti Jürgen Wittmer, sp. zn. C-65/09 a Ingrid Putz proti Medianess Electronics GmbH, sp. zn. C-87/09. [online]. [cit. 24.2.2018] Dostupné z: <http://bit.ly/2FdUJCq>.

Abstrakt

Hlavním cílem této práce je identifikace a následná analýza problematických aspektů pojících se k právům z vadného plnění při B2B koupi. Ta bude z povahy věci zasazena do komplexní deskripce práv z vadného plnění. V práci je přihlíženo k relevantní judikatuře soudů a národní, evropské a mezinárodní úpravě a textům.

Práce je strukturována do devíti kapitol zahrnujících úvod i závěr. Tyto kapitoly jsou systematicky členěny tak, aby čtenáři komplexně představily institut práv z vadného plnění a v průběhu pravidelně umožnily identifikovat problematické aspekty práv z vadného plnění. V takových případech je problematika vždy důkladně analyzována, uvedeny relevantní názory odborné veřejnosti, ty kriticky hodnoceny a představen vlastní názor autora a možná výkladová východiska.

Práce je uvozena úvodem, na který navazuje druhá kapitola vymezující kritéria, která jsou určující pro stanovení právního režimu B2B koupě. Úvodem třetí kapitoly je vysvětleno, proč autor neužívá tradičního pojmu odpovědnosti za vady, nýbrž pojmu povinností a práv z vadného plnění. Dále se tato kapitola zabývá vadným splněním, dispozitivní povahou povinností z vadného plnění, zárukou za jakost a možností limitace práv z vadného plnění. Je v ní kladen důraz i na různé korektivy limitující smluvní volnost, které se vážou k úpravě práv z vadného plnění. Čtvrtá kapitola se věnuje pojetí vad a s tím potencionálně uplatnitelné zásady *de minimis*. V této kapitole jsou analyzovány i vady balení a ložení, které již současná právní úprava za vady výslovně neoznačuje, stejně tak je představen názor autora na význam oznamovací povinnosti u právních vad. Na to navazuje kapitola pátá zabývající se vznikem práv z vadného plnění a možnými liberačními důvody. Reklamačnímu procesu se zevrubně věnuje kapitola šestá, která neopomíná ani aplikovatelnou judikaturu soudů. V kapitole sedmé jsou podrobně s pomocí soudní rozhodovací praxe analyzována jednotlivá práva z vadného plnění, na což navazuje kapitola osmá týkající se vybraných aspektů práv z vadného plnění při koupi nemovité věci a obchodního závodu. Poslední kapitola obsahuje závěr.

Klíčová slova

Práva z vadného plnění. Povinnosti z vadného plnění. Odpovědnost za vady. Vady. Podnikatel. B2B. Kupní smlouva.

Rights arising from defective performance of contracts of sale involving an entrepreneur

Abstract

The main goal of this thesis is to identify and analyze problematic aspects of rights arising from defective performance in B2B sale. The analysis is set into a complex description of rights arising from defective performance. The work reflects relevant decisions of courts, national, European and international legal regulations and other texts.

The thesis is divided into nine chapters including introduction and ending. The chapters are divided systematically in order to complexly introduce rights arising from defective performance to a reader, while problematic aspects of mentioned legal institute are continuously presented to a reader. In such cases those aspects are always analyzed, relevant propositions of a professional public are discussed, the author critically examines them and presents his own propositions and possible interpretation points of departure.

After the introductory chapter the author defines criteria, which are deciding for a legal regime of B2B sale. At the beginning of the third chapter the author explains reasons, why he is using term obligations and rights arising from defective performance instead of a traditional term liability for defects. Then this chapter analyzes sole defective performance, a dispositive nature of obligations arising from defective performance, a quality guarantee and a possibilities of a limitation of rights arising from defective performance. The author puts emphasis on various correctives, which limit a freedom of contract regarding to rights arising from defective performance. The fourth chapter aims on defects and a potentially suitable principle *de minimis*. In this chapter the author analyzes defects related to containing and packaging, which current Civil code does not consider to be defects. The author analyzes a sense of notification obligation related to legal defects as well. It is followed by the fifth chapter aiming on an origin of rights arising from defective performance and possible reasons, which may liberate a seller from obligations arising from defective performance. The next chapter is aimed on a complaint process, including relevant decisions of courts. The seventh chapter contains detailed analysis of each right arising from defective performance, including relevant decisions of courts. It is followed by the eighth chapter, which aims on problematic aspects of rights arising from

defective performance related to immovable things and a business enterprise. The last chapter then contains the conclusion.

Key words

Rights arising from defective performance. Obligations arising from defective performance. Liability for defects. Defects. Entrepreneur. B2B. Sale contract.